

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

**Uspešnost izvedbe popravljalnih ukrepov za ureditev
izvajanja gospodarske javne službe dejavnost
distribucijskega operaterja v obdobju
od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019**

2020

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

**Uspešnost izvedbe popravljalnih ukrepov za ureditev
izvajanja gospodarske javne službe dejavnost
distribucijskega operaterja v obdobju
od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019**

Številka: 321-1/2019/ 67

Ljubljana, 3. novembra 2020

Povzetek

Računsko sodišče je revidiralo uspešnost *Vlade Republike Slovenije* (v nadaljevanju: vlada), *Ministrstva za infrastrukturo* (v nadaljevanju: ministrstvo), *Slovenskega državnega holdinga, d.d.* (v nadaljevanju: SDH) in *SODO systemskega operaterja distribucijskega omrežja z električno energijo, d.o.o.* (v nadaljevanju: družba SODO) pri izvedbi popravljivih in drugih ukrepov za ureditev izvajanja gospodarske javne službe dejavnost distribucijskega operaterja (v nadaljevanju: GJS DDO) v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019.

Vlada in ministrstvo pri izvedbi popravljivih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO nista bila uspešna.

Vlada je šele 1. 3. 2018 določila besedilo predloga Resolucije o energetskega konceptu Slovenije in ga posredovala v sprejem Državnemu zboru Republike Slovenije (v nadaljevanju: državni zbor). To je več kot 2 leti po roku, ki ga je določila v odzivnem poročilu. Vlada ni usmerjala in nadzirala ministrstva ter sodelovala pri pripravi vsebine predloga Resolucije o energetskega konceptu Slovenije ter v skladu s svojimi pooblastili ni vplivala na čimprejšnji sprejem Energetskega koncepta Slovenije oziroma drugega strateškega dokumenta, iz katerega bi bile jasno razvidne usmeritve, cilji in ukrepi za doseg ciljev na področju ureditve in načina izvajanja GJS DDO ob upoštevanju Energetskega zakona. Maja 2015 je vlada določila besedilo Predloga Odloka o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države, v katerem je določila, da so elektrodistribucijske družbe strateška naložba države, v katerih mora Republika Slovenija povečevati svoj lastniški delež do pridobitve celotnega lastništva elektroenergetske infrastrukture. Vendar v Strategiji upravljanja kapitalskih naložb države ni določila rokov za izvedbo aktivnosti in doseg zastavljenih ciljev.

Ministrstvo je šele decembra 2017 objavilo končni predlog Energetskega koncepta Slovenije za javno obravnavo in medresorsko usklajevanje. Končno besedilo predloga Resolucije o energetskega konceptu Slovenije je bilo po sprejemu na vladi v marcu 2018 posredovano v sprejem državnemu zboru, vendar je bil postopek s prenehanjem mandatne dobe državnega zbora junija 2018 ustavljen. Ministrstvo je v avgustu in nato še v septembru 2018 v ponovni postopek javne obravnave posredovalo enak predlog Resolucije o energetskega konceptu Slovenije, po tem pa ni izvajalo nadaljnjih aktivnosti za sprejem Energetskega koncepta Slovenije kot strateškega dokumenta s področja energetike. Predlog Resolucije o energetskega konceptu Slovenije ni izdelan v skladu z Energetskim zakonom, saj niso določeni cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let ter ukrepi za doseganje teh ciljev ter kazalniki po pripadajočih ciljnih energetske politike. Namesto tega je navedeno, da bodo cilji in ukrepi natančno določeni v Celovitem nacionalnem energetskega in podnebnega načrtu. Vendar tudi prvi osnutek Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta z decembra 2018 vsebuje le splošne usmeritve za področje distribucije električne energije, ki se ne nanašajo na problematiko ureditve GJS DDO. Ministrstvo s tem ni sledilo zavezam iz odzivnega poročila, da bo v predlogu Energetskega koncepta Slovenije in takrat predvidenem Državnem razvojnem energetskega načrtu upoštevalo sprejete rešitve v zvezi z ureditvijo in načinom izvajanja GJS DDO.

Vlada in ministrstvo sta v Energetskem zakonu vzpostavila ustrezno pravno podlago za zagotovitev delovanja upravljavca distribucijskega omrežja neodvisno od drugih dejavnosti, ki niso povezane z distribucijo. Vendar z izčlenitvijo tržnih družb iz elektrodistribucijskih družb ni bil izveden korak v smeri dejanske ločitve dejavnosti, ki so povezane z izvajanjem GJS DDO, od tržnih dejavnosti proizvodnje in dobave električne energije. Večino dejavnosti GJS DDO izvajajo elektrodistribucijske družbe kot storitve za družbo SODO. Tako tudi po do sedaj izvedeni reorganizaciji ureditve izvajanja GJS DDO niso zagotovljeni pogoji, da bi družba SODO opravljala GJS DDO neodvisno od elektrodistribucijskih družb, ki so vertikalno povezane s proizvajalci in dobavitelji električne energije. Zato obstaja tveganje, da niso izpolnjene zahteve iz Energetskega zakona in Direktive 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES glede zagotovitve neodvisnosti upravljavca distribucijskega omrežja od interesov v zvezi s proizvodnjo in dobavo električne energije.

Vlada in ministrstvo nista spremljala in usmerjala SDH na način, da bi bila oddelitev ali prodaja tržnih družb, ki so v lasti elektrodistribucijskih družb, izvedena pravočasno. Posledično tudi nista mogla izvesti nadaljnjih ukrepov za ureditev organiziranosti GJS DDO. Prav tako vlada in ministrstvo nista spremljala in usmerjala SDH na način, da bi bile izvedene potrebne aktivnosti za pridobitev 100-odstotnega lastništva države v elektrodistribucijskih družbah.

Vlada in ministrstvo sta z zadnjo spremembo Energetskega zakona določila, da se služnost v javno korist na nepremičninah, ki so v lasti države ali lokalnih skupnosti, sklepa brezplačno v korist investitorja ali lastnika elektroenergetske infrastrukture in ne več v korist distribucijskega operaterja. To ni v skladu s sistemsko ureditvijo tega področja v Zakonu o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti.

SDH pri izvedbi ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO ni bil uspešen.

SDH ni izvedel vseh potrebnih aktivnosti, da bi bila izvedena oddelitev tržnih družb. SDH je sicer v letu 2016 izvedel upravljalne aktivnosti, katerih rezultat je bila prodaja 100-odstotnega poslovnega deleža ene od 5 elektrodistribucijskih družb v njene hčerinske družbe za dobavo električne energije, medtem ko oddelitev ali prodaja tržnih družb, ki so v lasti ostalih 4 elektrodistribucijskih družb, še ni bila izvedena. SDH bi že pred izvedbo postopka na Javni agenciji Republike Slovenije za varstvo konkurence lahko izvedel aktivnosti glede oddelitve tržnih družb, saj ta ni odvisna od uspešnosti izvedbe načrtovanega postopka vertikalne povezave tržnih družb s HSE d.o.o. Tako bi SDH lahko nadaljeval z izvedbo nadaljnjih aktivnosti za dokončno ureditev delovanja GJS DDO na način, da bi se prenesli lastniški deleži Republike Slovenije v elektrodistribucijskih družbah na družbo SODO, kar je kot ena izmed možnosti predvideno v Strategiji upravljanja kapitalskih naložb države, odzivnem poročilu ministrstva in tudi Poročilu o delu Delovne skupine za izpolnitev zavez iz odzivnega poročila na poročilo Računskega sodišča Republike Slovenije v zvezi z revizijo izvedbe popravljanih ukrepov za ureditev izvajanja gospodarske javne službe sistemskega operaterja distribucijskega omrežja.

SDH ni izvedel vseh potrebnih aktivnosti za pridobitev 100-odstotnega lastniškega deleža države v elektrodistribucijskih družbah. Na podlagi skupščinskih sklepov so elektrodistribucijske družbe izvedle odkupe lastnih delnic v obsegu, s katerim se je zgolj minimalno povečal lastniški delež države v teh družbah. Zato obstaja tveganje, da pridobitev 100-odstotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah ne bo izvedena do leta 2020, kar je kot realno možen rok izvedbe navedeno v odzivnem poročilu

ministrstva in tudi v Poročilu o delu Delovne skupine za izpolnitev zavez iz odzivnega poročila na poročilo Računskega sodišča Republike Slovenije v zvezi z revizijo izvedbe popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja gospodarske javne službe sistemskega operaterja distribucijskega omrežja.

SDH ni izdelal študije stroškov in koristi združitve 5 elektrodistribucijskih družb z družbo SODO. Če bi se s študijo potrdila smotrnost združitve elektrodistribucijskih družb in družbe SODO, bi se lahko že po oddelitvi tržnih družb od elektrodistribucijskih družb izvedla dokapitalizacija družbe SODO z lastniškim deležem Republike Slovenije v elektrodistribucijskih družbah. Iz predloga povabila k oddaji ponudbe za pripravo podrobne pravne študije analize možnih variant reorganizacije GJS DDO, ki ga je pripravil SDH, pa izhaja, da je načrtoval izdelavo pravne študije z vprašanji, ki so že bila obravnavana v prejšnjih študijah in o katerih so že bile oblikovane primerne rešitve.

Družba SODO je bila pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO uspešna.

Družba SODO je posodobila popis storitev, ki jih elektrodistribucijske družbe izvajajo za družbo SODO v okviru GJS DDO, določila obveznost poročanja o realizaciji storitev ter pričela z izvajanjem nadzora nad opravljenimi storitvami. V oktobru 2017 je pripravila osnutek dokumenta Normativi storitev gospodarske javne službe distribucijskega operaterja, ki jih izvajajo distribucijska podjetja po pogodbi z družbo SODO. S 1. 1. 2018 je vzpostavila informacijsko podporo, ki vsebuje aplikacijo za avtomatsko izmenjavo podatkov o opravljenih storitvah ter enoten portal za poročanje o opravljenih storitvah GJS DDO. S tem je zagotovila centralno spremljanje, odlaganje dokumentov, poročil, povezavo med poročevalci iz elektrodistribucijskih družb in skrbniki področij na družbi SODO.

V letu 2018 je sprejela nova navodila za poročanje o evidenci elektrodistribucijske infrastrukture, ki jo ima družba SODO v najemu ali jo je predala v upravljanje posamezni elektrodistribucijski družbi. Zagotovila je informacijsko podporo v okviru informacijskega sistema družbe SODO in izvedla ukrepe za vzpostavitev evidence elektroenergetske infrastrukture, ki bo po terminskih načrtih dokončno urejena najkasneje do konca leta 2020.

Družba SODO je zagotovila neposreden dostop do podatkov prevzemno-predajnih mest, ki se uporabljajo za mesečne obračune, ki jih končnim odjemalcem izstavljajo dobavitelji električne energije. Zagotovila je tudi dnevni prenos podatkov o spremembah v registru merilnih mest elektrodistribucijskih družb v evidence družbe SODO ter mesečni prevzem vseh podatkov o posameznih obračunih električne energije za vsa merilna mesta v Republiki Sloveniji.

Družba SODO je zagotovila izvajanje javnih pooblastil v skladu z veljavno zakonodajo. Izdala je prenovljena pravila ter poenotila postopke in dokumente na področju priključevanja uporabnikov in prostorskega načrtovanja ne glede na kraj izdaje soglasja. Za ureditev področja javnih pooblastil je zagotovila tudi informacijsko podporo v okviru informacijskega sistema družbe SODO.

Družba SODO je začela z uvajanjem tipizacije distribucijskega omrežja in s poenotenjem kriterijev za določanje prioritet investicijskih vlaganj v elektroenergetsko infrastrukturo ter uvedla kazalnike učinkovitosti načrtovanja razvoja in investiranja v elektroenergetsko infrastrukturo. Vzpostavila je informacijsko podporo, ki omogoča učinkovitejšo načrtovanje, spremljanje in usmerjanje razvoja elektroenergetske infrastrukture. Družba SODO je izdala tudi navodila, ki opredeljujejo vsebino in način izdelave razvojnih načrtov, s čimer aktivno vpliva na vsebino razvojnega načrta posamezne

elektrodistribucijske družbe na njenem distribucijskem območju. Prav tako je vzpostavila podlage za nadzor nad elektrodistribucijskimi družbami pri izvedbi investicij v elektroenergetsko infrastrukturo.

Računsko sodišče je za odpravo ugotovljenih nesmotrnosti od *vlade, ministrstva in SDH* zahtevalo *izvedbo popravljivih ukrepov in predložitev odzivnega poročila*. Vladi in ministrstvu je podalo tudi *priporočilo* za izboljšanje poslovanja.

KAZALO

1. UVOD	10
1.1 OPREDELITEV REVIZIJE	10
1.2 REVIZIJSKI PRISTOP	12
1.3 PREDSTAVITEV REVIDIRANCEV	13
1.3.1 Vlada Republike Slovenije.....	13
1.3.2 Ministrstvo za infrastrukturo	14
1.3.3 Slovenski državni holding	16
1.3.4 Družba SODO.....	20
1.4 PREDSTAVITEV PODROČJA REVIZIJE.....	23
1.4.1 Elektroenergetski sistem Slovenije.....	23
1.4.2 Energetska politika in strateški dokumenti.....	25
1.4.3 Opredelitev GJS DDO	26
1.4.4 Opredelitev elektroenergetske infrastrukture.....	28
1.4.5 Pravne podlage za ureditev GJS DDO	28
1.4.6 Načrtovani ukrepi za ureditev GJS DDO	29
1.4.7 Izvedeni ukrepi na podlagi revizijskega poročila 2009	32
2. UGOTOVITVE	33
2.1 AKTIVNOSTI VLADE IN MINISTRSTVA ZA UREDITEV IZVAJANJA GJS DDO	33
2.1.1 Ureditev izvajanja GJS DDO v strateških dokumentih	33
2.1.1.1 Aktivnosti vlade pri pripravi in sprejemu strateškega dokumenta s področja energetike	34
2.1.1.2 Usmeritve in cilji ter nosilci aktivnosti za uresničitev predvidene ureditve izvajanja GJS DDO v strateškem dokumentu s področja energetike.....	36
2.1.1.3 Ureditev lastništva elektroenergetske infrastrukture v SUKND.....	37
2.1.2 Priprava strateškega dokumenta s področja energetike, ki vsebuje usmeritve za učinkovito ureditev izvajanja GJS DDO	38
2.1.2.1 Aktivnosti ministrstva pri pripravi predloga strateškega dokumenta s področja energetike ...	39
2.1.2.2 Vsebina predloga strateškega dokumenta s področja energetike	42
2.1.2.3 Aktivnosti ministrstva pri pripravi drugih dokumentov s področja energetike.....	43
2.1.3 Aktivnosti vlade in ministrstva za ureditev področja izvajanja GJS DDO	45

2.1.3.1	Vzpostavitev organiziranosti elektrodistribucijskih družb in družbe SODO na način, ki zagotavlja pravno in dejansko ločitev dejavnosti za izvajanje GJS DDO od drugih dejavnosti.....	45
2.1.3.2	Izvedba posameznih faz glede oddelitve in nadaljnje organiziranosti delovanja tržnih družb	47
2.1.3.3	Aktivnosti vlade in ministrstva za pravočasno pridobitev celotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah.....	50
2.1.3.4	Ustanavljanje služnosti za potrebe gradnje in vzdrževanja energetske infrastrukture	50
2.2	AKTIVNOSTI SDH ZA UREDITEV PODROČJA IZVAJANJA GJS DDO.....	52
2.2.1	Aktivnosti SDH za ureditev lastništva elektroenergetske infrastrukture	52
2.2.1.1	Aktivnosti SDH glede oddelitve in nadaljnje organiziranosti delovanja hčerinskih družb za dobavo električne energije	52
2.2.1.2	Aktivnosti SDH za pridobitev celotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah.....	55
2.2.1.3	Izdelava ekonomske študije stroškov in koristi združitve 5 elektrodistribucijskih družb z družbo SODO.....	57
2.3	AKTIVNOSTI DRUŽBE SODO ZA UREDITEV IZVAJANJA GJS DDO	58
2.3.1	Stroški storitev za izvajanje GJS DDO	58
2.3.1.1	Določitev normativov za storitve, ki jih elektrodistribucijske družbe izvajajo za družbo SODO v okviru GJS DDO.....	59
2.3.1.2	Nadzor nad izvedbo storitev, o katerih poročajo elektrodistribucijske družbe.....	61
2.3.2	Evidenca elektroenergetske infrastrukture in informacijske podpore izvajanju GJS DDO.....	64
2.3.2.1	Evidenca elektroenergetske infrastrukture.....	65
2.3.2.2	Informacijski sistem za podporo izvajanju nalog GJS DDO	68
2.3.3	Izvajanje javnih pooblastil	72
2.3.3.1	Pravne podlage za ureditev izvajanja javnih pooblastil.....	72
2.3.3.2	Vzpostavitev pogojev za izvajanje javnih pooblastil v okviru družbe SODO.....	74
2.3.4	Načrtovanje in nadzor razvoja elektroenergetske infrastrukture	77
2.3.4.1	Načrtovanje razvoja elektroenergetske infrastrukture	77
2.3.4.2	Izvajanje nadzora na področju razvoja elektroenergetske infrastrukture.....	82
3.	MNENJE	84
3.1	MNENJE O USPEŠNOSTI VLADE IN MINISTRSTVA PRI IZVEDBI POPRAVLJALNIH UKREPOV ZA UREDITEV IZVAJANJA GJS DDO	84
3.2	MNENJE O USPEŠNOSTI SDH PRI IZVEDBI UKREPOV ZA UREDITEV IZVAJANJA GJS DDO ...	87
3.3	MNENJE O USPEŠNOSTI DRUŽBE SODO PRI IZVEDBI POPRAVLJALNIH UKREPOV ZA UREDITEV IZVAJANJA GJS DDO	88
4.	ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	91
5.	PRIPOROČILA	93

1. UVOD

Revizijo uspešnosti izvedbe popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019 smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ (v nadaljevanju: ZRacS-1) in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije². Sklep o izvedbi revizije³ je bil izdan 12. 6. 2019.

Naša pristojnost je na podlagi izvedene revizije podati mnenje o uspešnosti:

- vlade in ministrstva pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO,
- SDH pri izvedbi ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO in
- družbe SODO pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO

v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019.

Revizijo smo načrtovali in izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁴, tako da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja.

1.1 Opredelitev revizije

Predmet revizije je ravnanje vlade in ministrstva, SDH ter družbe SODO pri izvedbi popravljalnih in drugih ukrepov, ki so potrebni za ureditev izvajanja GJS DDO, v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019.

Cilj revizije je izrek mnenja o:

- uspešnosti vlade in ministrstva pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019;
- uspešnosti SDH pri izvedbi ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019;
- uspešnosti družbe SODO pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019.

Revizijo smotrnosti ureditve izvajanja GJS systemskega operaterja distribucijskega omrežja smo izvedli v letu 2007 in izdali revizijsko poročilo⁵. V letu 2014 smo izvedli revizijo smotrnosti izvedbe popravljalnih

---

¹ Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Št. 321-1/2019/5.

⁴ Uradni list RS, št. 43/13.

⁵ *Ureditev izvajanja gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja* (v nadaljevanju: revizijsko poročilo 2009); [URL: http://www.rs-rs.si/fileadmin/user_upload/revizija/408/SODO_SP07.pdf], 16. 1. 2020.

ukrepov za ureditev izvajanja GJS systemskega operaterja distribucijskega omrežja⁶ (v nadaljevanju: GJS SODO) v obdobju od 24. 7. 2009 do 31. 12. 2012 in izdali revizijsko poročilo⁷. Vlada, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor⁸ ter družba SODO so v odzivnih poročilih⁹ navedli popravljalne ukrepe za odpravo ugotovljenih nesmotnosti in izkazali nekatere pričete aktivnosti za ureditev izvajanja GJS SODO.¹⁰ Verodostojnost in zadovoljivost popravljanih ukrepov iz odzivnih poročil smo preizkusili v porevizijskem poročilu¹¹. V reviziji smo preverili izvedbo popravljanih in drugih ukrepov, ki so potrebni za ureditev izvajanja GJS DDO, v obdobju od 25. 11. 2014, ko je bilo izdano porevizijsko poročilo 2014, do 30. 6. 2019.

Da bi lahko izrekli mnenje, smo si zastavili naslednja glavna revizijska vprašanja:

- *ali sta bila vlada in ministrstvo uspešna pri izvedbi popravljanih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019;*
- *ali je bil SDH uspešen pri izvedbi ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019;*
- *ali je bila družba SODO uspešna pri izvedbi popravljanih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019.*

⁶ Z dnem uveljavitve novega Energetskega zakona (v nadaljevanju: EZ-1; Uradni list RS, št. 17/14) 22. 3. 2014 se je obvezna državna GJS na področju distribucije električne energije preimenovala v GJS DDO.

⁷ *Izvedba popravljanih ukrepov za ureditev izvajanja gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja v obdobju od 24. 7. 2009 do 31. 12. 2012* (v nadaljevanju: revizijsko poročilo 2014); [URL: http://www.rs-rs.si/fileadmin/user_upload/revizija/1744/SODOukrepi_SP10-12.pdf], 16. 1. 2020.

⁸ Na podlagi 3. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi Republike Slovenije (ZVRS-H; Uradni list RS, št. 65/14) Ministrstvo za infrastrukturo in prostor z dnem 6. 9. 2014 nadaljuje z delom kot Ministrstvo za infrastrukturo z delovnim področjem Ministrstva za infrastrukturo in prostor, razen delovnega področja prostora in stanovanjske politike, kot ju določa 38. člen Zakona o državni upravi (v nadaljevanju: ZDU-1; Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16).

⁹ *Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Revizijsko poročilo Računskega sodišča Republike Slovenije v zvezi z revizijo izvedbe popravljanih ukrepov za ureditev izvajanja gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja* (v nadaljevanju: odzivno poročilo vlade), št. 00602-2/2013/16 z dne 22. 7. 2014, ki ga je sprejela vlada na 147. dopisni seji dne 22. 7. 2014, s sklepom št. 00602-2/2013/15 z dne 22. 7. 2014; *Odzivno poročilo Ministrstva za infrastrukturo in prostor na revizijsko poročilo računskega sodišča Izvedba popravljanih ukrepov za ureditev izvajanja gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja*, Ljubljana, julij 2014 (v nadaljevanju: odzivno poročilo ministrstva); ter *Odzivno poročilo družbe SODO na podlagi revizijskega poročila Izvedba popravljanih ukrepov za ureditev izvajanja gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja* izdanega 22. 4. 2014 (v nadaljevanju: odzivno poročilo družbe SODO), št. SODO-522/14 z dne 15. 7. 2014.

¹⁰ SDH ni bil vključen v revizijo izvedbe popravljanih ukrepov za ureditev izvajanja gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja v obdobju od 24. 7. 2009 do 31. 12. 2012, saj je bil ustanovljen šele 26. 4. 2014.

¹¹ Porevizijsko poročilo *Popravljani ukrepi Vlade Republike Slovenije, Ministrstva za infrastrukturo in prostor ter SODO, systemskega operaterja distribucijskega omrežja z električno energijo, d.o.o., Maribor* (v nadaljevanju: porevizijsko poročilo 2014); [URL: http://www.rs-rs.si/fileadmin/user_upload/revizija/1745/SODOukrepi_porev.pdf], 7. 7. 2020; in Porevizijsko poročilo *Popravljani ukrepi Ministrstva za gospodarstvo in družbe SODO, d.o.o., systemski operater distribucijskega omrežja električne energije, Maribor*; [URL: http://www.rs-rs.si/fileadmin/user_upload/revizija/409/SODO_SP07_porev.pdf], 7. 7. 2020.

Odgovor na glavno vprašanje, ali sta bila vlada in ministrstvo uspešna pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019, smo pridobili s pomočjo odgovorov na naslednja revizijska podvprašanja:

- ali je vlada sprejela strateški dokument, ki vsebuje usmeritve za učinkovito ureditev izvajanja GJS DDO;
- ali je ministrstvo pripravilo strateški dokument s področja energetike, ki vsebuje usmeritve za učinkovito ureditev izvajanja GJS DDO;
- ali sta vlada in ministrstvo izvedla ukrepe za ureditev izvajanja GJS DDO.

Odgovor na glavno vprašanje, ali je bil SDH uspešen pri izvedbi ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019, smo pridobili s pomočjo odgovora na naslednje revizijsko podvprašanje:

- ali je SDH izvedel ukrepe na področju ureditve lastništva elektroenergetske infrastrukture.

Odgovor na glavno vprašanje, ali je bila družba SODO uspešna pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019, smo pridobili s pomočjo odgovora na naslednja revizijska podvprašanja:

- ali je družba SODO uredila področje stroškov storitev za izvajanje GJS DDO;
- ali je družba SODO izvedla ukrepe za vzpostavitev evidence elektroenergetske infrastrukture in informacijske podpore izvajanju GJS DDO;
- ali je družba SODO izvedla popravljalne ukrepe na področju izvajanja javnih pooblastil;
- ali je družba SODO izvedla popravljalne ukrepe na področju načrtovanja in nadzora razvoja elektroenergetske infrastrukture.

Poslovanje revidiranja je neuspešno, če je bilo njegovo poslovanje v pretežnem delu v neskladju s kriteriji za presojo uspešnosti, oziroma delno uspešno, če je bilo njegovo poslovanje v enako pomembnem delu skladno oziroma neskladno s kriteriji za presojo uspešnosti.

1.2 Revizijski pristop

Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja. Na posamezna vprašanja v reviziji smo odgovorili z uporabo kvalitativnih in kvantitativnih metod in tehnik revidiranja, pri čemer smo uporabili predvsem:

- proučevanje strateških dokumentov in pravnih podlag s področja revizije;
- proučevanje pridobljene dokumentacije, informacij in študij, ki se nanašajo na izvedbo ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO;
- analiziranje in primerjava podatkov;
- triangulacija podatkov (preveritev istovrstnih podatkov pri različnih revidirancih);
- razgovori z zaposlenimi pri vladi, ministrstvu, SDH in družbi SODO, ki neposredno in posredno delujejo na področjih za ureditev izvajanja GJS DDO;
- pregled spletnih strani, medijskih poročil in drugih javno dostopnih virov, ki se nanašajo na ureditev izvajanja GJS DDO.

1.3 Predstavitev revidirancev

1.3.1 Vlada Republike Slovenije

Zakon o Vladi Republike Slovenije¹² (v nadaljevanju: ZVRS) določa, da je vlada organ izvršilne oblasti in najvišji organ državne uprave Republike Slovenije. Za vlado so skupno odgovorni vsi njeni člani, za delo posameznega ministrstva pa pristojni minister. Vlada usmerja državno upravo prek ministrov. Vlada nadzoruje delo ministrstev, jim daje smernice za izvajanje politike in za izvrševanje zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov ter skrbi, da ministrstva usklajeno izvršujejo svoje naloge. Predsednik vlade lahko daje ministrom obvezujoče napotke v zvezi z nalogami, ki izhajajo iz usmeritev vlade in so pomembne za delo posameznih ministrov.

Vlada v skladu z ustavo, zakoni in drugimi splošnimi akti državnega zbora določa, usmerja in usklajuje izvajanje politike države. V ta namen izdaja predpise in sprejema druge pravne, politične, ekonomske, finančne, organizacijske in druge ukrepe, ki so potrebni za razvoj države in urejenost razmer na vseh področjih iz pristojnosti države.

Vlada je samostojna pri opravljanju svojih funkcij v okviru ustave in zakonov, državnega proračuna ter načelnih in dolgoročnih usmeritev državnega zbora. Državnemu zboru predlaga v sprejem zakone, državni proračun, nacionalne programe in druge splošne akte, s katerimi določa načelne in dolgoročne politične usmeritve za posamezna področja iz pristojnosti države. Vlada je odgovorna državnemu zboru za politiko države, ki jo vodi, in za razmere na vseh področjih iz pristojnosti države; odgovorna je tudi za izvajanje zakonov in drugih predpisov državnega zbora ter za celotno delovanje državne uprave.

Vlada dela in odloča na sejah. Poslovnik Vlade Republike Slovenije¹³ določa, da vlada dela in odloča o zadevah iz svoje pristojnosti na rednih in dopisnih sejah vlade. Gradivo vlade lahko predlagajo v obravnavo predsednik vlade, ministri, generalni sekretar vlade, direktorji vladnih služb in drugi pooblaščen predlagatelji. Gradivo vlade je skupek dokumentov s predlogi vladnih odločitev, ki jih predlagatelj predloži vladi v obravnavo. Dokumenti vlade so zapisniki sej vlade in delovnih teles ter sprejeti sklepi in akti vlade in delovnih teles. Vlada določi svoje glavne naloge za določeno obdobje s svojim delovnim programom ter s proračunskimi dokumenti. V delovnem programu vlade, ki ga vlada sprejme do konca koledarskega leta, se navedejo predlogi zakonov, uredb in drugih splošnih pravnih aktov vlade in ministrstev. Podrobnejša navodila za pripravo programa določi generalni sekretar, ki je tudi odgovoren za pravočasen sprejem programa. Vlada pošlje seznam zakonov in drugih aktov iz pristojnosti državnega zbora, ki so vključeni v delovni program vlade, v vednost državnemu zboru. Vlada 3-mesečno spremlja uresničevanje delovnega programa vlade. V skladu z drugim odstavkom 169.a člena Poslovnika državnega zbora¹⁴ postopek za sprejem resolucije o nacionalnem programu predlaga vlada.

V skladu s 23. členom EZ-1 je Energetski koncept Slovenije (v nadaljevanju: EKS) osnovni razvojni dokument, ki predstavlja nacionalni energetski program in ga na predlog vlade z resolucijo sprejme državni zbor. Za izvajanje ukrepov EKS je odgovorna vlada. Vlada je dolžna vsaka 3 leta poročati državnemu zboru o doseganju ciljev nacionalne energetske politike in o izvajanju ukrepov iz EKS.

¹² Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17.

¹³ Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12 in 10/14.

¹⁴ Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17 in 46/20.

V skladu s 24. členom EZ-1 mora vlada sprejeti Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt (v nadaljevanju: NEPN), ki ga pripravi ministrstvo, pristojno za energijo. Projekti in ukrepi, določeni v NEPN, so v javnem interesu z vidika energetske in podnebne politike.

Predsednik vlade vodi in usmerja delo vlade, skrbi za enotnost politične in upravne usmeritve vlade, usklajuje delo ministrov in predstavlja vlado. V obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019 in med izvajanjem revizije je bila za poslovanje vlade odgovorna oseba predsednik vlade dr. Miro Cerar do 13. 9. 2018, od 13. 9. 2018 do 13. 3. 2020 predsednik vlade Marjan Šarec in od 13. 3. 2020 naprej predsednik vlade Janez Janša.

1.3.2 Ministrstvo za infrastrukturo

Ministrstvo v skladu z 38. členom ZDU-1 med drugimi opravlja naloge na področju energetike ter naloge na področju učinkovite rabe in obnovljivih virov energije.

V okviru ministrstva delujejo 4 direktorati¹⁵:

- direktorat za energijo,
- direktorat za letalski in pomorski promet,
- direktorat za kopenski promet in
- direktorat za trajnostno mobilnost in prometno politiko.

Direktorat za energijo skladno z veljavnimi predpisi, EKS ter sprejetimi akcijskimi načrti in operativnimi programi zagotavlja izvajanje upravnih nalog in ukrepov za doseganje zanesljive oskrbe z energijo, za povečanje energetske učinkovitosti in varčevanja z energijo ter za večjo rabo energije iz obnovljivih virov.

Na direktoratu za energijo izvajajo med drugimi naslednje splošne naloge:

- nadziranje delovanja GJS, sodelovanje pri pripravi predpisov, dokumentov in ukrepov za planiranje energetske oskrbe, porabe energije v državi ter trajnostnega razvoja energetskih sistemov;
- priprava nacionalnih programov in predpisov na področju politike učinkovite rabe in obnovljivih virov energije ter izvajanje, koordiniranje in sodelovanje pri spodbujevalnih programih teh politik;
- spremljanje predpisov Evropske unije (v nadaljevanju: EU), prilagajanje nacionalne zakonodaje, sodelovanje pri pripravi predlogov predpisov EU in drugih aktov, priprava stališč Republike Slovenije za organe in delovna telesa EU ter druge mednarodne obveznosti s področja dela direktorata;
- sodelovanje v bilateralnih, regionalnih in multilateralnih energetskih okvirih;
- izvajanje nalog v zvezi z izvrševanjem pravic in dolžnosti lastnika glede upravljanja kapitalskih naložb v družbah ELES, d.o.o., Ljubljana (v nadaljevanju: ELES), družbi SODO in Borzen, d.o.o., Ljubljana (v nadaljevanju: Borzen).

---

¹⁵ 13. člen Uredbe o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in pravosodnih organih (Uradni list RS, št. 58/03, 81/03, 109/03, 43/04, 58/04 – popr., 138/04, 35/05, 60/05, 72/05, 112/05, 49/06, 140/06, 9/07, 33/08, 66/08, 88/08, 8/09, 63/09, 73/09, 11/10, 42/10, 82/10, 17/11, 14/12, 17/12, 23/12, 98/12, 16/13, 18/13, 36/13, 51/13, 59/13, 14/14, 28/14, 43/14, 76/14, 91/14, 36/15, 57/15, 4/16, 44/16, 58/16, 84/16, 8/17, 40/17, 41/17, 11/19, 25/19, 54/19, 67/19, 89/20, 104/20 in 118/20).

ZDU-1 v 56. členu določa, da se morajo ministrstva ravnati po političnih usmeritvah vlade. ZVRS določa, da morajo ministri obveščati vladno o vseh vprašanjih, ki so pomembna za določanje in izvajanje vladne politike.

Ministrstvo, pristojno za energijo, mora v skladu z določili EZ-1 pripraviti NEPN in ga predložiti v sprejem vladi.

V skladu z 32. členom EZ-1 ministrstvo, pristojno za energijo, v zvezi z energetskega načrtovanjem in spremljanjem izvajanja energetske politike opravlja naslednje naloge:

- spremlja naložbe v energetskega infrastrukturo in daje soglasje k 10-letnemu načrtu razvoja operaterjev;
- zbira in analizira podatke o proizvodnji, pridobivanju, skladiščenju, transportu, distribuciji, uvozu, izvozu, porabi, cenah energije in goriv in trgovanju z njimi ter druge podatke, potrebne za energetskega načrtovanje;
- izvaja aktivnosti v zvezi s spodbujanjem proizvodnje električne energije in toplote iz obnovljivih virov energije ter učinkovito rabo primarne energije za proizvodnjo električne energije in toplote;
- izdeluje poročila s področja energetike in jih v okviru informacij javnega značaja objavlja na spletnih straneh;
- izvaja naloge nosilca urejanja prostora skladno s predpisi, ki se nanašajo na urejanje prostora;
- sodeluje pri pripravi državnega prostorskega načrta ter odgovarja za njegovo strokovno in učinkovito pripravo v skladu s predpisi, ki urejajo načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena v prostor s področja energetskega infrastrukture za oskrbo z elektriko in zemeljskim plinom ter nafto;
- izvaja sektorsko politiko iz EKS, akcijskih načrtov in operativnih programov.

V skladu s 511. členom EZ-1 je ministrstvo, pristojno za energijo, zadolženo za spremljanje naložbe v družbo SODO. Vlada kot edini družbenik izvršuje pravice in dolžnosti v zvezi upravljanjem kapitalskih naložb v tej družbi. Za spremljanje naložb je pristojno ministrstvo, ki izvaja naloge v zvezi z izvrševanjem pravic družbenika v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah¹⁶ in pri tem upošteva dobre prakse korporativnega upravljanja in priporočila, ki so jih sprejela uprava SDH in druga strokovna združenja. Ministrstvo je za upravljanje naložb v družbi SODO pridobilo soglasje za smiselno uporabo aktov, ki jih je sprejela uprava SDH¹⁷, in druge akte, ki jih SDH uporablja pri upravljanju družb v državni lasti. Ministrstvo je zadolženo za upravljanje navedene naložbe na način, da kot odgovoren in informiran upravitelj spremlja poslovanje družb zlasti z uresničevanjem ciljev prek poslovnih načrtov in poročil.

Ministri so odgovorni za svoje odločitve pri vodenju ministrstev kakor tudi za opustitev ukrepov, ki bi jih morali sprejeti. Minister v skladu s sprejeto politiko vodi in predstavlja ministrstvo, daje politične usmeritve za delo ministrstva in organov v njegovi sestavi, nadzoruje njihovo delo, izdaja predpise in druge akte iz pristojnosti ministrstva in organov v njegovi sestavi ter opravlja druge naloge, ki jih določa zakon ali drug predpis.

¹⁶ Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17 in 22/19 – ZPosS.

¹⁷ Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države. SDH, maj 2017; Priporočila in pričakovanja Slovenskega državnega holdinga. SDH, marec 2018; Spremembe in dopolnitve Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države in Priporočil in pričakovanj SDH na MZI. Dopolnilo ministrstva za infrastrukturo, št. 360-5/2017/8 z dne 13. 10. 2017.

Za uspešnost ministrstva pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019 je v skladu s svojimi pristojnostmi odgovoren minister. V obdobju od 25. 11. 2014 do 31. 12. 2018 in v času izvajanja revizije je bila za poslovanje ministrstva odgovorna oseba minister dr. Peter Gašperšič do 13. 9. 2018, od 13. 9. 2018 do 13. 3. 2020 mag. Alenka Bratušek in od 13. 3. 2020 naprej Jernej Vrtovec.

1.3.3 Slovenski državni holding

SDH je nastal z uveljavitvijo Zakona o slovenskem državnem holdingu¹⁸ (v nadaljevanju: ZSDH-1) 26. 4. 2014, ko je prevzel pristojnosti in obveznosti s strani Slovenske odškodninske družbe, d.d. Sprememba firme oziroma imena iz SOD v SDH ter sprememba statuta družbe je bila vpisana v sodni register dne 11. 6. 2014. SDH je bil ustanovljen za koncentrirano, strokovno in od dnevne politike ločeno upravljanje kapitalskih naložb države. Edina ustanoviteljica in delničarka SDH je Republika Slovenija.

Dejavnosti SDH so:

- upravljanje premoženja (upravljanje kapitalskih naložb v lasti SDH in Republike Slovenije);
- privatizacija (razpolaganje s kapitalskimi naložbami skladno s sklepom državnega zbora in Letnim načrtom upravljanja kapitalskih naložb države¹⁹);
- denacionalizacija (sodelovanje v postopkih o določitvi odškodnine za odvzeto premoženje in poravnavanje obveznosti v imenu in za račun SDH) in
- poravnavanje obveznosti iz naslova odškodnin v imenu in za račun Republike Slovenije: po Zakonu o plačilu odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja²⁰, po Zakonu o vračanju vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje²¹ ter po Zakonu o izdaji obveznic za plačilo odškodnine za zaplenjeno premoženje zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja²².

SDH je pristojen za upravljanje kapitalskih naložb:

- v lasti SDH;
- v lasti Republike Slovenije (v skladu z 19. členom v imenu in za račun Republike Slovenije po lastni presoji in v skladu z ZSDH-1), razen z naložbami Republike Slovenije, pridobljenimi na podlagi zakona, ki ureja dedovanje²³;
- v lasti KAPITALSKE DRUŽBE, d.d. pod pogoji in na način iz 51. in 53. člena ZSDH-1;
- v nekdanji lasti D.S.U., družbe za svetovanje in upravljanje, d.o.o., ki jih je skladno z 81. členom ZSDH-1 odkupil SDH;
- v nekdanji lasti PDP, Posebne družbe za podjetniško svetovanje, d.d., po njeni pripojitvi k SDH v skladu z 82. členom ZSDH-1;
- v lasti Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije v Zavarovalnici Triglav, d.d., s katero SDH upravlja na podlagi 85. člena ZSDH-1.

¹⁸ Uradni list RS, št. 25/14.

¹⁹ Eden izmed aktov upravljanja naložb, podrobneje opredeljen v nadaljevanju.

²⁰ Uradni list RS, št. 21/11 – uradno prečiščeno besedilo in 104/15.

²¹ Uradni list RS, št. 54/07 – uradno prečiščeno besedilo in 41/11.

²² Uradni list RS, št. 49/99 in 41/11.

²³ V skladu z ZIPRS1415-C (Uradni list RS, št. 95/14), ZIPRS1617 (Uradni list RS, št. 96/15, 46/16 in 80/16 – ZIPRS1718) in ZIPRS1718 (Uradni list RS, št. 80/16, 33/17, 59/17 in 71/17 – ZIPRS1819) ne glede na prvi odstavek 19. člena ZSDH-1 z naložbami Republike Slovenije, pridobljenimi na podlagi zakona, ki ureja dedovanje, upravlja in razpolaga ministrstvo, pristojno za finance.

SDH v skladu z 19. členom ZSDH-1 ni pristojen za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije v:

- mednarodnih finančnih institucijah;
- gospodarskih družbah, ki opravljajo javno gospodarsko službo dejavnosti systemskega operaterja za prenos in distribucijo zemeljskega plina in električne energije ter javno gospodarsko službo dejavnosti organiziranja trga z električno energijo v Republiki Sloveniji²⁴;
- Družbi za upravljanje terjatev bank.

Iz 19. člena ZSDH-1 izhaja, da je SDH pristojen za upravljanje naložb Republike Slovenije v elektrodistribucijske družbe²⁵ v imenu in za račun Republike Slovenije, medtem ko je za upravljanje naložbe Republike Slovenije v družbo SODO pristojna vlada.

V okviru upravljanja kapitalskih naložb SDH izvaja predvsem naslednje naloge in dejavnosti:

- udeležuje se skupščin in tam uresničuje glasovalne pravice;
- skrbi za uresničevanje drugih pravic delničarja ali družbenika, kot so sklic skupščine, razširitev dnevnega reda, zahteva za posebno revizijo, zahteva za izredno revizijo in vložitev odškodninskega zahtevka ter podobno;
- skrbi za pravno varovanje pravic delničarja ali družbenika ter nastopa kot zastopnik delničarja ali družbenika v upravnih, sodnih in drugih postopkih;
- skrbi za ustrezno vsebinsko presojo posameznih predlogov skupščinskih sklepov ter za upoštevanje določb zakonodaje in aktov upravljanja pri postopkih upravljanja družb;
- oblikuje dobro zasnovan in pregleden postopek akreditacije, nominacije in izbire kandidatov ali kandidatke za člane nadzornih svetov družb s kapitalsko naložbo države in skrbi za njegovo izvajanje;
- zagotavlja, da bodo sistemi nagrajevanja za člane nadzornih svetov družb s kapitalsko naložbo države zadovoljevali dolgoročne interese družbe ter h kandidiranju za članstvo v nadzornih svetih pritegovali in spodbujali usposobljene strokovnjake;
- v skladu z veljavnimi predpisi vzpostavlja sisteme poročanja, ki omogočajo varovanje interesov SDH in Republike Slovenije kot delničarja ali družbenika in vrednotenje sistemov upravljanja posamezne družbe;
- sklepa delničarske ali druge dogovore, ki opredeljujejo pravice in obveznosti glede upravljanja ali razpolaganja z naložbami med SDH, Republiko Slovenijo in tretjimi osebami;
- spodbuja in v obsegu svojih pravic zagotavlja učinkovite sisteme korporativnega upravljanja posameznih družb s kapitalsko naložbo države;
- pridobiva naložbe z ustanavljanjem, nakupom ali dokapitalizacijo družb in
- razpolaga s posameznimi kapitalskimi naložbami v obsegu in na način, ki ju predpisujejo ZSDH-1 in akti upravljanja.

---

²⁴ ELES, družba SODO in Borzen.

²⁵ ELEKTRO LJUBLJANA, podjetje za distribucijo električne energije, d.d. (v nadaljevanju: družba Elektro Ljubljana); ELEKTRO CELJE, podjetje za distribucijo električne energije, d.d. (v nadaljevanju: družba Elektro Celje); ELEKTRO GORENJSKA, podjetje za distribucijo električne energije, d.d. (v nadaljevanju: družba Elektro Gorenjska); ELEKTRO PRIMORSKA, podjetje za distribucijo električne energije, d.d. (v nadaljevanju: družba Elektro Primorska); ELEKTRO MARIBOR, podjetje za distribucijo električne energije, d.d. (v nadaljevanju: družba Elektro Maribor).

V skladu z ZSDH-1 so akti upravljanja naložb SDH naslednji:

1. Strategija upravljanja naložb, ki jo sprejme državni zbor na predlog vlade²⁶, ki določa:
  - opredelitev in razvrstitev naložb na posamezne vrste naložb (strateške, pomembne in portfeljske naložbe),
  - opredelitev razvojnih usmeritev Republike Slovenije kot delničarke ali družbenice družb,
  - posamezne strateške cilje, ki jih Republika Slovenija želi uresničiti z vsako naložbo, opredeljeno kot strateško.
2. Letni načrt upravljanja naložb, ki ga sprejme uprava SDH na podlagi sprejete strategije upravljanja naložb. V njem se opredelijo podrobni cilji SDH pri upravljanju posameznih naložb, ukrepi in usmeritve za doseganje teh ciljev ter pričakovani denarni tokovi iz upravljanja naložb v lasti SDH in Republike Slovenije. K letnemu načrtu upravljanja naložb da soglasje nadzorni svet SDH na predlog uprave SDH najpozneje do konca novembra za naslednje koledarsko leto. SDH mora nemudoma po pridobitvi soglasja nadzornega sveta SDH poslati letni načrt ministrstvu, pristojnemu za finance. K letnemu načrtu da vlada soglasje na predlog tega ministrstva.
3. Politika upravljanja naložb, ki natančneje določa načela, postopke in merila, ki jih SDH spoštuje pri opravljanju nalog skladno z ZSDH-1. Njen namen je zagotavljanje preglednosti in sledljivosti sprejemanja odločitev, zato mora določiti nadzorne mehanizme pri upravljanju naložb, zaposlovanju in najemanju zunanjih izvajalcev. Med drugim mora podrobno opredeliti postopke razpolaganja s kapitalskimi naložbami. Sprejme jo uprava SDH, k njej pa da soglasje nadzorni svet SDH. Določbe politike upravljanja naložb so za organe SDH zavezujoče.
4. Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države vsebuje načela in priporočila dobre prakse za korporativno upravljanje družb s kapitalsko naložbo države. Sprejme ga uprava SDH, k njemu pa da soglasje nadzorni svet SDH. Priporočila dobrega korporativnega upravljanja, vsebovana v kodeksu, mora smiselno upoštevati pri svojem delovanju tudi SDH.

V skladu s 7. členom ZSDH-1 SDH in njegovi organi niso vezani na navodila državnih organov ali tretjih oseb, pri izpolnjevanju nalog pa morajo delovati neodvisno in samostojno. SDH in njegovi organi morajo obvezno upoštevati cilje, določene v strategiji in drugih aktih upravljanja, ter morebitne določbe posebne zakonodaje, ki velja za posamezne naložbe. Ne glede na navedeno, je komuniciranje med SDH, državnimi organi in drugimi osebami javnega prava dovoljeno, vendar mora biti sledljivo. Komuniciranje z državnim organom ali drugo osebo javnega prava nima narave obveznega navodila in ne zavezuje organov SDH, ki so kljub morebitnim izraženim stališčem državnih organov in drugih oseb javnega prava polno odgovorni za svoje odločitve po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, in po ZSDH-1.

SDH ima naslednje organe: skupščino, nadzorni svet, upravo in ekonomsko-socialni strokovni odbor.

Skupščina družbe je najvišji organ delniške družbe, na kateri delničarji uresničujejo svoje pravice v zadevah družbe. Naloge in pristojnosti skupščine SDH uresničuje vlada.

Nadzorni svet SDH skladno z ZSDH-1 sestavlja 5 članov. Nadzorni svet SDH mora biti sestavljen iz članov, ki se medsebojno dopolnjujejo po strokovnem znanju in kompetencah. Vanj morajo biti imenovani strokovnjaki za finance, korporativno upravljanje, upravljanje obveznosti in premoženja ter

---

²⁶ V skladu z 29. členom ZSDH-1 predlog strategije upravljanja naložb z obrazložitvijo pripravi vlada na predlog ministrstva, pristojnega za finance.

korporacijsko pravo. Vse člane nadzornega sveta SDH imenuje in odpokliče državni zbor na predlog vlade. Državni zbor daje soglasje k celotnemu predlogu vlade in ga ne more spreminjati. Član nadzornega sveta SDH je izvoljen za dobo 5 let z možnostjo enkratne ponovne izvolitve. Nadzorni svet SDH ima 2 komisiji, revizijsko komisijo in komisijo za tveganja, lahko pa ima tudi druge komisije, če je to potrebno za njegovo delo. Julija 2017 je nadzorni svet SDH sprejel svoj Kodeks etike nadzornega sveta SDH.

Upravo SDH sestavljajo predsednik in 2 člana, ki jih imenuje nadzorni svet SDH na podlagi mednarodnega razpisa ali sodelovanja z mednarodno kadrovsko agencijo. Član uprave SDH je imenovan za 4 leta z možnostjo ponovnega imenovanja. Položaj članov uprave SDH je nezdružljiv s članstvom v poslovodstvu v družbi, v kateri ima SDH večinski delež ali prevladujoč vpliv, in v gospodarski družbi, ki opravlja dejavnost, ki je ali bi lahko bila v konkurenčnem razmerju z dejavnostjo družbe s kapitalsko naložbo države.

Uprava SDH organizira in vodi delo ter je v skladu s 47. členom ZSDH-1 odgovorna za vse upravljske odločitve SDH. Posle družbe vodi samostojno in na lastno odgovornost, v skladu z akti upravljanja naložb. ZSDH-1 ali statut SDH lahko določi, da sme uprava SDH nekatere vrste poslov opravljati samo v soglasju z nadzornim svetom SDH. Ne glede na določbe zakona, ki ureja gospodarske družbe, nadzorni svet SDH ne more s sklepom določiti obveznosti pridobivanja soglasja uprave SDH za nekatere posle, če tega ne določa ta zakon ali statut SDH.

Uprava SDH ima 2 posvetovalni telesi, in sicer kadrovsko komisijo in ekonomsko-socialni strokovni odbor (v nadaljevanju: ESSO). 7-članski ESSO ima po izrecni zakonski in statutarji določbi položaj organa SDH. Namenjen je svetovanju upravi SDH s strani ključnih deležnikov v sistemu upravljanja, nima pa vodstvenih ali upravljaljskih pristojnosti. Daje mnenja in pobude upravi SDH s področja ekonomsko-socialnih zadev, ki imajo ali bi lahko imele delovnopravne, statusne in socialne posledice za zaposlene v SDH ali za družbe, ki jih SDH upravlja. Mnenja, predloge in priporočila ESSO je uprava SDH dolžna obravnavati in se do njih opredeliti.

Na podlagi prvega odstavka 47. člena ZSDH-1 in v skladu s statutom SDH uprava potrebuje soglasje nadzornega sveta za naslednje posle:

- za pravne posle s področja odobritve kratkoročnih posojil pravnim osebam, ki nimajo pooblastila Banke Slovenije za opravljanje bančnih poslov – ne glede na nominalno višino posameznega posla;
- za pravne posle s področja izdaje poročila/garancije tretjim osebam – ne glede na nominalno vrednost posameznega posla;
- za pravne posle s področja najetja ali odobritve kreditov in posojil z ročnostjo vračila več kot 365 koledarskih dni – ne glede na nominalno vrednost posameznega posla;
- za pridobivanje in razpolaganje z naložbami, ki presegajo 5 milijonov EUR knjigovodske vrednosti glede na knjigo izdajatelja;
- za sprejem meril za merjenje uspešnosti družb s kapitalsko naložbo države;
- za sprejem predloga letnega upravljanja naložb;
- za sprejem Politike upravljanja naložb;
- za sprejem Kodeksa korporativnega upravljanja naložb s kapitalsko naložbo države;
- za sklepanje svetovalnih pogodb, kot so pogodbe pravnih in finančnih svetovalcev, skrbnih pregledov in cenitev družb, v postopkih razpolaganja s kapitalskimi naložbami, katerih vrednost presega 5.000 EUR na izvajalca.

V obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019 in med izvajanjem revizije so upravo SDH sestavljali:

- Matej Pirc – predsednik od 1. 4. 2014 do 27. 10. 2015,
- Marko Jazbec – predsednik od 27. 10. 2015 do 14. 7. 2016,
- Lidija Glavina – začasna predsednica od 15. 7. 2016 do 23. 2. 2017, predsednica od 23. 2. 2017 do 1. 4. 2019,
- Igor Kržan – predsednik od 1. 4. do 1. 10. 2019 in od 2. 7. 2020 do 7. 10. 2020,
- Gabrijel Škof – predsednik od 1. 10. 2019 do 1. 7. 2020,
- dr. Janez Žlak – predsednik od 7. 10. 2020,
- Matej Runjak – član od 9. 5. 2013 do 27. 10. 2015,
- mag. Nada Drobne Popović – članica od 27. 10. 2015 do 11. 6. 2018,
- mag. Anja Strojín Štampar – članica od 1. 12. 2015 do 11. 10. 2016,
- dr. Andrej Bertonec – začasni član od 3. 5. do 13. 9. 2018,
- Vanessa Grmek – članica od 21. 9. do 1. 12. 2018,
- Boštjan Koler – član od 1. 12. 2018,
- Andrej Božič – član od 21. 1. 2019 do 1. 12. 2019,
- Boris Medica – član od 1. 12. 2019.

1.3.4 Družba SODO

Družba SODO je bila ustanovljena 15. 3. 2007 s sprejemom Akta o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo SODO, sistemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo, d.o.o.²⁷ (v nadaljevanju: akt o ustanovitvi družbe SODO). Družba je bila vpisana v sodni register 25. 4. 2007. Njena ustanoviteljica in edina družbenica je Republika Slovenija, ki ustanoviteljske pravice izvršuje prek vlade. Družba SODO posluje v skladu s predpisi, ki veljajo za gospodarske družbe, in ni bila ustanovljena kot javno podjetje. Osnovni kapital družbe znaša 10.105.603 EUR.²⁸

Na podlagi koncesijskega akta²⁹ je vlada s sklepom³⁰ podelila družbi SODO koncesijo za opravljanje GJS SODO. Koncesijo je družba SODO pridobila za celotno območje Republike Slovenije, za obdobje 50 let od datuma sklenitve koncesijske pogodbe dne 21. 6. 2007. Ob podpisu Koncesijske pogodbe za izvajanje gospodarske javne službe dejavnost sistema operaterja distribucijskega omrežja električne energije³¹ (v nadaljevanju: koncesijska pogodba) so bile podpisane pogodbe o najemu elektrodistribucijske infrastrukture in izvajanju storitev za distribucijskega operaterja električne energije na ozemlju Republike Slovenije med družbo SODO in posameznimi elektrodistribucijskimi družbami.³²

²⁷ Uradni list RS, št. 27/07 in 70/10.

²⁸ Prečiščeno besedilo Akta o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo SODO sistemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo, d.o.o., 18. 7. 2019.

²⁹ Uredba o koncesiji gospodarske javne službe dejavnosti sistema operaterja distribucijskega omrežja električne energije, Uradni list RS, št. 39/07.

³⁰ Sklep vlade z dne 14. 6. 2007.

³¹ Sklenjena 21. 6. 2007 med vlado kot koncedentom in družbo SODO kot koncesionarjem.

³² Prve pogodbe o najemu elektrodistribucijske infrastrukture in izvajanju storitev za sistema operaterja distribucijskega omrežja je družba SODO s 5 elektrodistribucijskimi družbami sklenila 21. 6. 2007. V letu 2012 je družba SODO sklenila nove pogodbe, in sicer z družbo Elektro Celje 21. 2. 2012, z družbo Elektro Gorenjska 29. 2. 2012, z družbo Elektro Ljubljana 20. 2. 2012, z družbo Elektro Maribor 27. 2. 2012 ter z družbo Elektro Primorska 27. 2. 2012 (v nadaljevanju: pogodbe o najemu – 2011). Te pogodbe so se uporabljale od 1. 1. 2011.

Z dnem uveljavitve EZ-1, 22. 3. 2014, se je za kapitalsko naložbo države v družbi SODO prenehal uporabljati Zakon o Slovenskem državnem holdingu³³. Pravice in dolžnosti, ki pripadajo Republiki Sloveniji na podlagi kapitalske naložbe v tej družbi, je z dnem uveljavitve EZ-1 pričela izvrševati vlada. Za spremljanje naložb je pristojno ministrstvo, pristojno za energijo.

Dejavnosti družbe SODO so³⁴:

- distribucija električne energije,
- trgovanje z električno energijo,
- gradnja objektov oskrbne infrastrukture za elektriko in telekomunikacije,
- drugo založništvo,
- telekomunikacijske dejavnosti po vodih,
- upravljanje računalniških sistemov naprav in sistemov,
- druge z informacijsko tehnologijo in računalniškimi storitvami povezane dejavnosti,
- obdelava podatkov in s tem povezane dejavnosti,
- drugo informiranje,
- dejavnost holdingov,
- oddajanje in obratovanje lastnih in najetih nepremičnin,
- upravljanje nepremičnin za plačilo ali po pogodbi,
- dejavnost stikov z javnostjo,
- krajinsko arhitekturno, urbanistično in drugo projektiranje,
- druge inženirske dejavnosti in tehnično svetovanje,
- tehnično preizkušanje in analiziranje,
- raziskovalna in razvojna dejavnost na drugih področjih naravoslovja in tehnologije,
- raziskovanje trga in javnega mnenja,
- dajanje drugih strojev, naprav in opredmetenih osnovnih sredstev v najem in zakup,
- dejavnost klicnih centrov,
- drugo nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje,
- dejavnost strokovnih združenj.

Družba SODO je organizirana v 3 sektorjih³⁵.

³³ Uradni list RS, št. 105/12, 39/13 in 25/14 – ZSDH-1.

³⁴ 5. člen Akta o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo SODO sistemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo, d.o.o., z dne 2. 4. 2015, ki ga je potrdila vlada kot ustanoviteljica in edina družbenica v vlogi skupščine družbe SODO na 29. redni seji 2. 4. 2015. Zadnji veljavni akt o ustanovitvi družbe SODO je Prečiščeno besedilo Akta o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo SODO sistemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo, d.o.o., 18. 7. 2019, iz katerega izhaja, da so dejavnosti družbe SODO ostale nespremenjene.

³⁵ [URL: <https://www.sodo.si/kdo-smo/organiziranost>], 22. 11. 2019.

Slika 1: Organigram družbe SODO

Vir: Katalog informacij javnega značaja, družba SODO, februar 2019.

Tehniški sektor je odgovoren za:

- izvajanje distribucije električne energije,
- vzdrževanje in razvoj omrežja za distribucijo električne energije,
- zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti omrežja,
- zanesljivost oskrbe z električno energijo,
- upravljanje pretokov električne energije v omrežju,
- nediskriminatorno obravnavanje uporabnikov omrežja,
- zagotavljanje potrebnih podatkov upravičenim odjemalcem in
- napoved porabe električne energije in potrebnih energetskega virov.

Sektor za omrežnino je odgovoren za:

- nepristransko obravnavanje uporabnikov omrežja,
- zagotavljanje potrebnih podatkov za delovanje trga med vsemi deležniki iz elektrodistribucijskega področja in
- napovedovanje porabe električne energije in potrebnih energetskega virov.

Finančni sektor je odgovoren za področje financ, računovodstva planiranja ter analiziranja poslovanja.

Družba SODO ima dvotirni sistem upravljanja. Organi družbe so skupščina, nadzorni svet in direktor.

Skupščina samostojno odloča o vseh zadevah, ki sodijo v njeno pristojnost, in vse odločitve vpisuje v knjigo sklepov. Med drugim odloča o imenovanju in odpoklicu članov nadzornega sveta.

Družba SODO ima nadzorni svet, ki ga sestavljajo 3 člani, izmed katerih 2 imenuje skupščina, 1 pa je imenovan izmed zaposlenih in zastopa njihove interese. Člani nadzornega sveta družbe se imenujejo za obdobje 4 let in so lahko ponovno imenovani.

Direktorja družbe imenuje in odpokliče nadzorni svet.³⁶ Mandat direktorja traja 4 leta. Po izteku mandatne dobe je direktor lahko ponovno imenovan. Direktor vodi delo in poslovanje družbe na lastno odgovornost ter zastopa in predstavlja družbo brez omejitev. Naloge in pristojnosti direktorja so med drugim:

- organiziranje in vodenje poslovnega procesa;
- priprava predlogov ukrepov in sklepov, o katerih odloča skupščina;
- izvrševanje sklepov skupščine;
- sestava letnega poročila in strategije razvoja družbe;
- izdelava predloga uporabe bilančnega dobička za skupščino;
- priprava pogodb in drugih aktov, za katerih sklenitev oziroma sprejem potrebuje soglasje nadzornega sveta;
- poročanje nadzornemu svetu ter dajanje pojasnil skupščini;
- samostojno sklepanje pravnih poslov v mejah svojih pooblastil in podpisovanje poslovnih listin, pogodb in drugih dokumentov v vrednosti do 2 milijonov EUR, razen pogodb o najemu elektrodistribucijske infrastrukture in izvajanju storitev za systemskega operaterja, za katere potrebuje soglasje skupščine;
- skrb za popolno informiranost ustanovitelja, nadzornega sveta in zainteresirane javnosti o vseh zadevah družbe;
- sprejem organizacijskih in drugih aktov družbe ter priprava drugih aktov, ki jih sprejemajo organi družbe;
- upravljanje s premoženjem družbe in razpolaganje s sredstvi družbe v okviru letnega načrta.

Za uspešnost družbe SODO pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019 je v skladu s svojimi pristojnostmi odgovoren direktor družbe. V obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019 in med izvajanjem revizije je bila za poslovanje družbe SODO odgovorna oseba mag. Matjaž Vodušek, direktor od 23. 3. 2008 do 23. 3. 2020, in mag. Stanislav Vojsk, direktor od 23. 3. 2020.

1.4 Predstavitev področja revizije

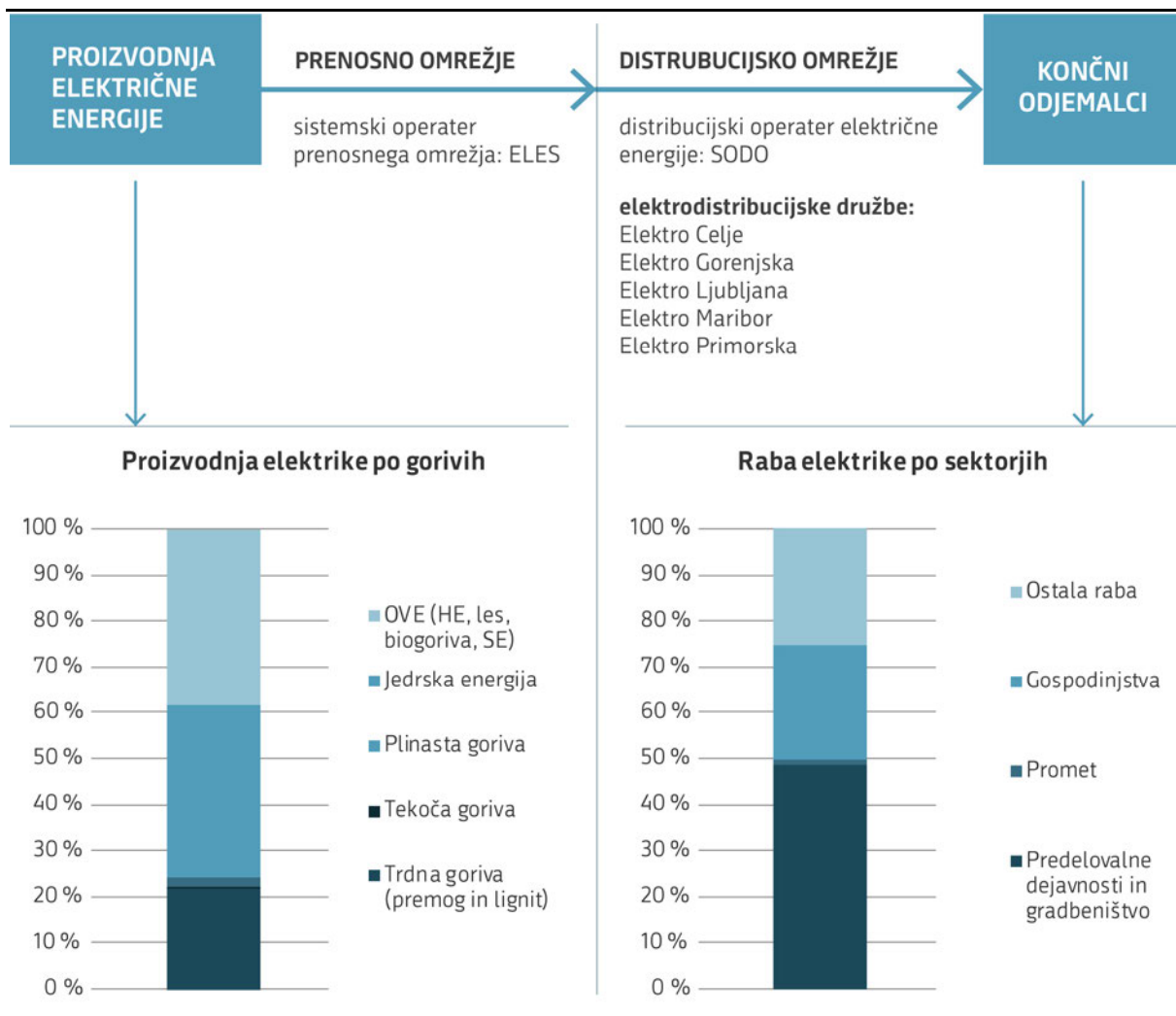
1.4.1 Elektroenergetski sistem Slovenije

Za zanesljivo oskrbo z električno energijo v Sloveniji je vzpostavljen sistem inštitucij in družb, ki sestavljajo elektroenergetski sistem Slovenije. Na sliki 2 je predstavljen poenostavljen prikaz elektroenergetskega sistema z njegovimi deležniki.

---

³⁶ Po zaključku obdobja, na katero se nanaša revizija, je vlada 14. 8. 2019 na dopisni seji sprejela dopolnitev 17. člena akta o ustanovitvi družbe SODO, in sicer: "Direktorja družbe imenuje in odpokliče nadzorni svet, oboje s soglasjem skupščine. Nadzorni svet pošlje sklep o imenovanju oziroma odpoklicu ministrstvu, pristojnemu za energijo, ki pripravi gradivo za odločanje na skupščini."

Slika 2: Poenostavljen prikaz elektroenergetskega sistema v Sloveniji

Legenda: OVE – obnovljivi viri energije, HE – hidroelektrarne, SE – sončna energija.

Vir: EZ-1, podatki Statističnega urada Republike Slovenije.

Velik del električne energije proizvedemo sami v različnih elektrarnah (proizvodnih enotah). Prenosno električno omrežje služi prenosu električne energije od velikih proizvodnih objektov do območij koncentriranega odjema, kjer se v razdelilnih transformatorskih postajah nanj priključujejo distribucijska omrežja in največji odjemalci. V prenosnem omrežju se prenašajo visoke moči, zato so to omrežja visoke ali najvišje napetosti, najpogosteje 110 kV, 220 kV in 400 kV. S prenosnim omrežjem upravlja sistemski operater ELES, ki je odgovoren za obratovanje, vzdrževanje in razvoj nacionalnega prenosnega omrežja električne energije, opravljanje sistemskih storitev ter usklajeno delovanje s sosednjimi omrežji prenosa elektrike.

Na prenosno omrežje je prek razdelilnih transformatorskih postaj priključeno distribucijsko omrežje. Sestavljajo ga transformatorske postaje in električni vodi nižjih napetosti, ki razdeljujejo elektriko končnim odjemalcem, nanj pa so priključeni tudi manjši proizvajalci. Operater distribucijskega sistema je družba SODO, ki izvaja GJS DDO in približno 960.000 uporabnikom distribucijskega omrežja v Sloveniji zagotavlja zanesljivo oskrbo z električno energijo. Družba SODO storitve najema pri 5 elektrodistribucijskih družbah: Elektru Celje, Elektru Gorenjska, Elektru Ljubljana, Elektru Maribor in Elektru Primorska, ki imajo v lasti

večino distribucijskega omrežja za električno energijo v Republiki Sloveniji. Z izvajanjem GJS skrbi za dolgoročno, zanesljivo, kakovostno in učinkovito oskrbo uporabnikov distribucijskega omrežja z električno energijo. Z načrtovanjem razvoja omrežja, njegovo izgradnjo, vodenjem in obratovanjem ter vzdrževanjem zagotavlja dolgoročno zmogljivost omrežja, ki omogoča razumne zahteve za priključitev in dostop do omrežja ob upoštevanju standardov na področju kakovosti napetosti in oskrbe z električno energijo. Dejavnost družbe SODO se financira iz omrežnine in drugih prihodkov za storitve GJS. Višino prihodkov določa regulatorni organ Agencija za energijo (v nadaljevanju: agencija za energijo) z določitvijo višine omrežnine. Vsak uporabnik električnega distribucijskega sistema mora za uporabo sistema plačati omrežnino, ki je namenjena pokrivanju stroškov elektrooperaterjev v posameznem letu regulativnega obdobja. Tarifne postavke za obračunavanje omrežnine in regulativni okvir za posameznega elektrooperaterja določa agencija za energijo v skladu z Aktom o metodologiji za določitev regulativnega okvira in metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje³⁷.

Za usklajeno delovanje slovenskega elektroenergetskega sistema skrbi Borzen, ki izvaja obvezno državno GJS operaterja trga z električno energijo.³⁸

1.4.2 Energetska politika in strateški dokumenti

Temelj zakonodajnega okvira na elektroenergetskem področju predstavlja EZ-1, ki določa načela energetske politike, pravila delovanja trga z energijo ter načine in oblike izvajanja GJS na področju energetike. Z EZ-1 je v pravni red Republike Slovenije med drugimi prenesena Direktiva 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES³⁹ (v nadaljevanju: direktiva 2009/72/ES), ki med drugim ureja obratovanje distribucijskega sistema.

20. člen EZ-1 določa, da je energetska politika izvajanje ukrepov v skladu z načeli EZ-1⁴⁰, s katerimi se zagotavlja doseganje zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe države z energijo, in sicer s spodbujanjem:

- zanesljive in kakovostne oskrbe z energijo;
- dolgoročne uravnoteženosti razvoja energetskega gospodarstva glede na gibanje porabe energije;
- načrtne diverzifikacije različnih primarnih virov energije, upoštevajoč njihovo ekonomiko;
- konkurenčne oskrbe z energijo;
- rabe obnovljivih in nizkoogljičnih virov energije;
- zagotavljanja prednosti učinkovite rabe energije pred oskrbo z energijo;
- okoljske sprejemljivosti pri pridobivanju, proizvodnji, transportu in rabi vseh vrst energije;
- konkurence na trgu z energijo;

³⁷ Uradni list RS, št. 66/15, 105/15 in 61/16 (veljaven do 6. 7. 2018) oziroma Uradni list RS, št. 46/18, 47/18 – popr., 86/18, 76/19, 78/19 – popr. in 85/20.

³⁸ V okviru tega izvaja vodenje bilančne sheme, evidentiranje bilateralnih pogodb, izdelavo okvirnega voznega reda, bilančni obračun in finančno poravnavo poslov z elektriko. Poleg tega vodi Center za podporo proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov in visoko učinkovite soproizvodnje toplote in električne energije.

³⁹ UL L, št. 211 z dne 14. 8. 2009, str. 55.

⁴⁰ Temeljna načela energetske politike so opredeljena od 7. do 19. člena EZ-1 in so: načelo prioritete, načelo stroškovne učinkovitosti, načelo socialne kohezivnosti, načelo enakega obravnavanja, načelo preglednosti, načelo javnosti, načelo varstva potrošnikov, načelo celovitosti, načelo spodbujanja, načelo pregledne in nepristranske oskrbe z energijo, načelo konkurenčnosti, načelo onesnaževalca plača in načelo okoljske trajnosti.

- prilagodljivih porabnikov energije;
- varstva potrošnikov.

Izvajanje ukrepov za doseganje navedenih ciljev je v splošnem gospodarskem interesu države. Ukrepi morajo zajemati regulativno urejanje oskrbe z energijo, sklepanje in izvajanje mednarodnih pogodb s področja energije, izvajanje investicij in spodbujanje investicij na področju energije ter druge aktivnosti. Določijo se v dokumentih dolgoročnega načrtovanja: EKS, NEPN ter v operativnih in akcijskih načrtih za posamezna področja oskrbe in ravnanja z energijo.

Energetska politika je v Republiki Sloveniji urejena z Resolucijo o Nacionalnem energetskega programu iz leta 2004⁴¹ (v nadaljevanju: ReNEP). Gre za dokument koordiniranja prihodnjega delovanja ustanov, ki se ukvarjajo z oskrbo z energijo ter postavlja cilje in določa mehanizme za prehod od zagotavljanja oskrbe z energenti in električno energijo k zanesljivi, konkurenčni in okolju prijazni oskrbi z energijskimi storitvami.

Eden od ciljev, ki jih določa ReNEP, je ohranjanje bistvenega lastniškega deleža v energetskih podjetjih nacionalnega pomena. Za doseg navedenega cilja ReNEP med ukrepi določa, da mora Republika Slovenija neposredno ali posredno obdržati vsaj 75,1-odstotni lastniški delež v podjetjih, ki opravljajo GJS s področja distribucije električne energije.

Strateške usmeritve države so na področju lastništva energetskih družb določene v Odloku o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države⁴² (v nadaljevanju: SUKND), ki jo je državni zbor sprejel v juliju 2015. SUKND je temeljni dokument države, ki predstavlja osnovno orodje za aktivno lastništvo države, s katerim država sporoča upravljavcu naložb države, delničarjem, širšemu kapitalskemu trgu in splošni javnosti svoje cilje pri upravljanju družb v lasti države.

1.4.3 Opredelitev GJS DDO

Dejavnost distribucijskega operaterja je obvezna državna GJS. Izvajanje GJS DDO lahko zagotovi država na delu svojega območja ali na celotnem območju države na način, določen z zakonom, ki ureja GJS.

GJS DDO obsega naslednje naloge:

- varno, zanesljivo in učinkovito obratovanje in vzdrževanje distribucijskega sistema;
- razvoj distribucijskega sistema ob upoštevanju:
  - predvidenih potreb uporabnikov sistema,
  - zahtev varnega in zanesljivega obratovanja sistema ter
  - usmeritev iz razvojnega načrta distribucijskega operaterja iz 30. člena EZ-1;
- zagotavljanja dolgoročne zmogljivosti distribucijskega sistema, tako da omogoča razumne zahteve za priključitev na sistem in distribucijo energije;
- zagotavljanja zanesljivosti oskrbe z elektriko z ustrezno zmogljivostjo in zanesljivostjo omrežja;
- upravljanja pretokov elektrike v sistemu in zagotavljanja sistemskih storitev;
- zagotavljanja potrebnih podatkov uporabnikom sistema in dobaviteljem, da lahko učinkovito sklepajo pogodbe o dobavi in uveljavljajo pravico do priključitve;

⁴¹ Uradni list RS, št. 57/04.

⁴² Uradni list RS, št. 53/15.

- napovedovanja porabe elektrike ter potrebnih energetske virov z uporabo metode celovitega načrtovanja in z upoštevanjem varčevalnih ukrepov pri porabnikih;
- posredovanja informacij, potrebnih za zagotovitev varnega in učinkovitega obratovanja, usklajenega razvoja in skladnega delovanja povezanih sistemov kateremukoli drugemu operaterju;
- zagotavljanja kakovosti oskrbe v skladu z minimalni standardi;
- nakupa elektrike za pokritje izgub in sistemskih storitev v distribucijskem sistemu po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih.

Izvajanje navedenih nalog lahko distribucijski operater po predhodnem soglasju vlade s pogodbo začasno prenese na drugo fizično ali pravno osebo, ki razpolaga z ustreznimi kadri in tehnično opremo, potrebno za izvajanje prenesenih nalog, in ki v isti osebi ne izvaja dejavnosti dobave ali proizvodnje elektrike. Ta mora distribucijskemu operaterju omogočiti neposreden in stalen dostop do vseh podatkov, ki jih uporablja in jih pridobiva za potrebe izvajanja nalog distribucijskega operaterja. Prav tako mora distribucijskemu operaterju omogočiti celoten vpogled za potrebe izvajanja nadzora, saj je ta dolžan kvartalno izvajati nadzor nad izvajanjem prenesenih nalog.

Distribucijski operater je zadolžen tudi za razvoj osnovne javne infrastrukture hitrih polnilnic cestnih vozil na električni pogon na avtocestnem križu.

Obseg GJS DDO je natančneje določen v 5. členu Uredbe o načinu izvajanja gospodarske javne službe dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije in gospodarske javne službe dobava električne energije tarifnim odjemalcem⁴³, ki se v skladu s 554. členom EZ-1 uporablja do uveljavitve novih predpisov.

GJS DDO lahko izvaja oseba, ki od vlade pridobi koncesijo za opravljanje te GJS in ki ima v lasti ali najemu distribucijski sistem. Za koncesijo se ne plačuje koncesijska dajatev ali drugo plačilo, ki bi bilo z njo po učinku izenačeno.

Če distribucijski operater ni lastnik distribucijskega sistema ali njegovega dela, ki ima javni značaj⁴⁴, mora z lastnikom ali drugo osebo, ki z lastnino upravlja ali razpolaga, skleniti pogodbo, s katero uredi vsa vprašanja uporabe tega sistema za opravljanje nalog distribucijskega operaterja. V tej pogodbi se zlasti uredi obseg in namen uporabe sistema, višina najemnine oziroma drugega plačila distribucijskega operaterja, pogoje in način tekočega in investicijskega vzdrževanja omrežja in druga vprašanja, ki distribucijskemu operaterju omogočajo, da učinkovito opravlja svoje naloge. Vsebinsko pogodbe in način njenega izvrševanja nadzira agencija za energijo z vidika skladnosti s splošnimi akti agencije.

Plačilo za najem distribucijskega sistema in plačilo za izvajanje nalog, ki jih opravlja druga oseba, se v skladu z drugim odstavkom 123. člena EZ-1 določita v odločbi o regulativnem okviru po posameznih pomembnih delih distribucijskega sistema tako, da v regulativnem obdobju pokrijeta načrtovane upravičene stroške za distribucijski sistem in izvajanje nalog distribucijskega operaterja, skupaj z

⁴³ Uradni list RS, št. 117/04, 23/07 in 17/14 – EZ-1; začetek veljave 13. 11. 2004, datum prenehanja veljavnosti: 22. 3. 2014, podaljšanje uporabe do uveljavitve novega podzakonskega predpisa v skladu s 554. členom EZ-1.

⁴⁴ Sistem ali del sistema ima javni značaj, če je potreben za napajanje več kot enega uporabnika sistema. Skupni deli, namenjeni napajanju posameznih uporabnikov sistema v stanovanjskih in drugih stavbah z več posameznimi deli, in priključni vod, ki je v skupnem lastništvu lastnikov takšne stavbe, nimajo javnega značaja.

reguliranim donosom. Določbe pogodbe med najemodajalci⁴⁵ in vzdrževalci⁴⁶ iz prvega in tretjega odstavka 121. člena EZ-1 ter distribucijskim operaterjem, ki določajo višje plačilo za najem sistema ali plačilo za izvajanje nalog, kot jih določa odločba o regulativnem okviru, so nične.

1.4.4 Opredelitev elektroenergetske infrastrukture

Opredelitev energetske infrastrukture izhaja iz 462. člena EZ-1, kjer je določeno, da energetska infrastruktura med drugim sestavlja tudi distribucijsko omrežje elektrike (v nadaljevanju: elektroenergetska infrastruktura). V skladu z Uredbo o energetski infrastrukturi⁴⁷ elektroenergetska infrastruktura sestavljajo nadzemni in podzemni električni vodi nazivne napetosti 110 kV in manj, razdelilne transformatorske postaje, energetski transformatorji, telekomunikacijsko omrežje, naprave in programska oprema za upravljanje in vodenje infrastrukture, distribucijski center vodenja, javna infrastruktura hitrih polnilnic električnih cestnih vozil ter drugi objekti, naprave in omrežja, potrebni za izvajanje GJS DDO, in njihovi sestavni deli.

Glede gradnje in vzdrževanja energetske infrastrukture je v 463. členu EZ-1 določeno, da mora biti infrastruktura načrtovana in grajena tako, da ustreza zadnjemu stanju tehnike in je ekonomsko učinkovita, vzdrževana pa mora biti tako, da zagotavlja optimalno tehnično delovanje in je ekonomsko učinkovita. Lastnik infrastrukture jo mora tekoče in investicijsko vzdrževati. Z namenom zagotavljanja GJS na področju energetike je vlada z Uredbo o vzdrževalnih delih v javno korist na področju energetike⁴⁸ določila vrste in načine izvajanja vzdrževalnih del v javno korist na objektih, napravah in omrežjih, ki so energetska infrastruktura, ter način njihovega izvajanja skladno z zakonom, ki ureja področje graditve objektov.

1.4.5 Pravne podlage za ureditev GJS DDO

V direktivi 2009/72/ES je opredeljen operater distribucijskega omrežja in predstavlja pravno ali fizično osebo, ki je odgovorna za obratovanje distribucijskega omrežja, zagotavljanje njegovega vzdrževanja in po potrebi za njegov razvoj na danem območju, za medsebojne povezave z drugimi omrežji, kjer to ustreza, in za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti omrežja za zadovoljitev razumnih potreb po distribuciji električne energije. Direktiva 2009/72/ES⁴⁹ določa, da mora biti operater distribucijskega omrežja, ki je sestavni del vertikalno integriranega podjetja, neodvisen od drugih dejavnosti, ki niso povezane z distribucijo, vsaj glede pravne oblike, organizacije in sprejemanja odločitev. Poudarjeno je, da mora imeti operater distribucijskega omrežja za izpolnjevanje svojih nalog potrebne vire, in sicer človeške, tehnične, fizične in finančne.

⁴⁵ Če distribucijski operater ni lastnik vsega ali pomembnega dela distribucijskega sistema, na katerem opravlja dejavnost, in najame pomemben del ali celoto distribucijskega sistema od lastnika ali druge pravne ali fizične osebe, ki ga upravlja ali z njim razpolaga.

⁴⁶ Ko naloge distribucijskega operaterja, vključno s strokovnimi nalogami za izvrševanje javnih pooblastil, izvaja druga pravna ali fizična oseba, na katero je distribucijski operater prenesel opravljanje nalog ali te naloge opravlja na drugi pravni podlagi.

⁴⁷ Uradni list RS, št. 62/03, 88/03, 75/10, 53/11, 17/14 – EZ-1 in 22/16.

⁴⁸ Uradni list RS, št. 125/04, 71/09 in 17/14 – EZ-1 (veljavna do 16. 6. 2018), nadomestila jo je nova, ki je bila objavljena v Uradnem listu RS, št. 37/18.

⁴⁹ Enako že prej tudi Direktiva 2003/54/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 96/92/ES (v nadaljevanju: direktiva 2003/54/ES; UL L št. 176 z dne 15. 7. 2003, str. 37).

Že direktiva 2003/54/ES je določala, da morajo države članice sprejeti zakone in druge predpise za usklajitev s to direktivo najkasneje do 1. 7. 2004, vendar pa so lahko države članice vzpostavitev delovanja upravljavca distribucijskega omrežja v posebni pravni obliki z neodvisno organizacijo in neodvisnim sprejemanjem odločitev zagotovile do 1. 7. 2007. Vlada je 9. 11. 2006 sprejela sklep, s katerim je potrdila model preoblikovanja izvajanja GJS DDO z ustanovitvijo nove družbe za izvajanje GJS DDO, ki bo v 100-odstotni lasti Republike Slovenije. Pri tem novoustanovljena družba za izvajanje GJS DDO pogodbeno najame elektroenergetsko infrastrukturo pri elektrodistribucijskih družbah, ki so lastnice te infrastrukture ter si zagotovi tudi storitve za izvajanje GJS DDO. V sklepu je vlada naložila Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, v pristojnosti katerega je takrat bilo področje energetike, da po preoblikovanju nadaljuje pogovore z manjšinskimi lastniki in sindikati z namenom, da bi upravljavec distribucijskega omrežja postal lastnik elektrodistribucijske infrastrukture. Republika Slovenija je zagotovila pravno ločitev upravljavca distribucijskega omrežja od izvajalcev drugih dejavnosti, saj je ustanovila družbo SODO, ki ji je s 1. 7. 2007 podelila koncesijo za izvajanje GJS DDO.

Pravila glede zagotovitve delovanja upravljavca distribucijskega omrežja v posebni pravni obliki z neodvisno organizacijo in neodvisnim sprejemanjem odločitev so, glede na zahtevo direktive 2009/72/ES, prenesena v EZ-1.

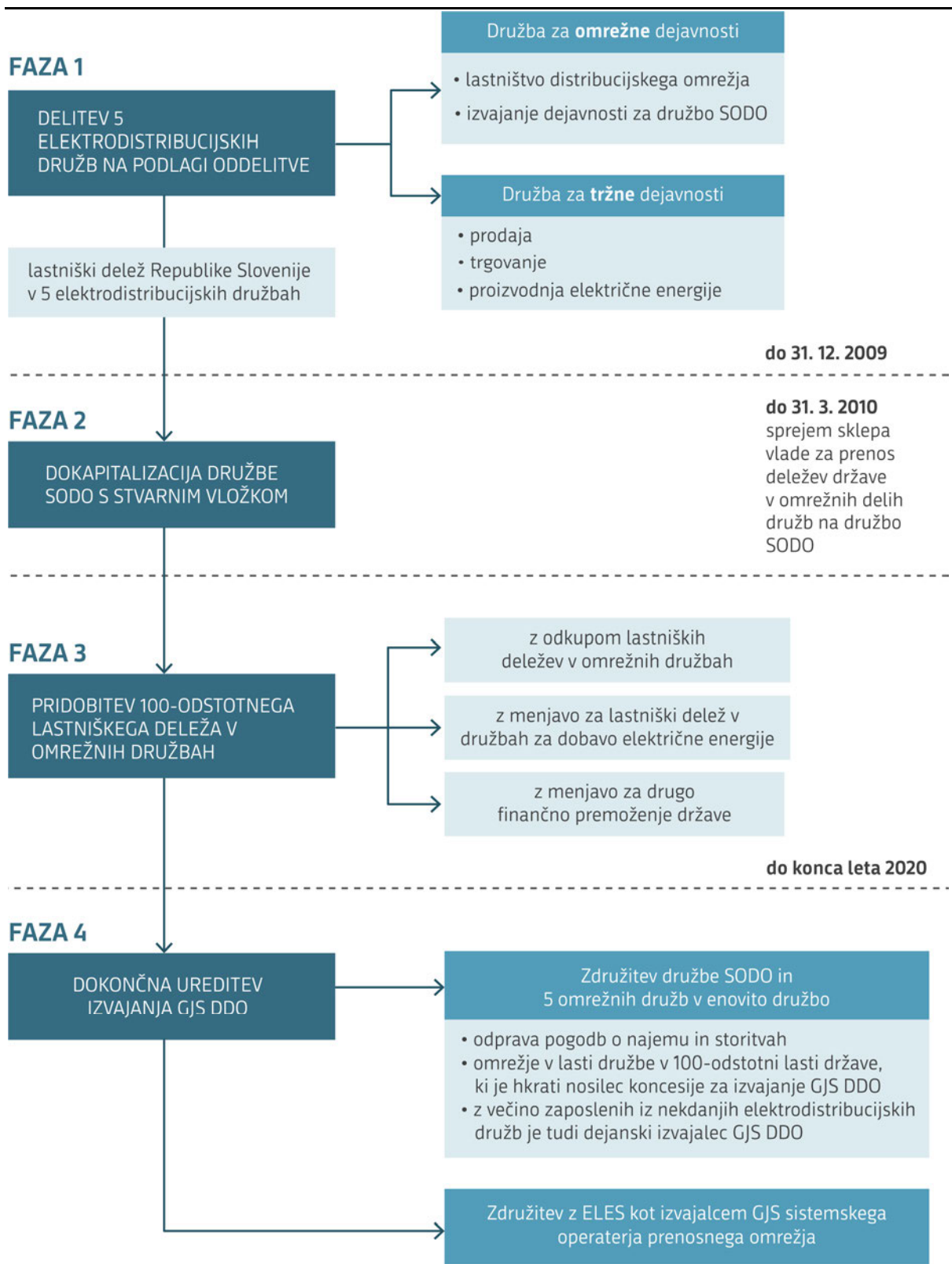
1.4.6 Načrtovani ukrepi za ureditev GJS DDO

Na podlagi zahteve za izvedbo popravljalnih ukrepov iz revizijskega poročila 2009 je Ministrstvo za gospodarstvo, ki je bilo ob izdaji revizijskega poročila 2009 pristojno za področje energetike, v odzivnem poročilu navedlo, da predvideva celovito reorganizacijo, ki bo uresničila pravno in funkcionalno ločitev tržnih in reguliranih dejavnosti v distribuciji električne energije, s čimer bo družba SODO pridobila neodvisnost od dobaviteljev in od družb, ki imajo v lasti distribucijsko omrežje. Model preoblikovanja izvajanja GJS DDO je bil sicer sprejet že s sklepom vlade 9. 11. 2006, na podlagi predhodno izvedenih študij⁵⁰ možnih oblik ureditve tega področja. Spremembe so bile načrtovane v 4 zaporednih fazah, ki so prikazane na sliki 3.

---

⁵⁰ Veliko študij o možnih oblikah ureditve izvajanja GJS DDO je bilo narejenih tudi po tem sklepu vlade, vendar z nobeno ni bilo ugotovljeno, da bi bilo ob upoštevanju zahtev direktive 2009/72/ES primerno na kakšen drug učinkovit način urediti izvajanje GJS DDO.

Slika 3: Načrtovane faze za ureditev področja GJS DDO

Vir: Odzivno poročilo Ministrstva za gospodarstvo z dne 23. 6. 2009 in dopolnitev odzivnega poročila z dne 30. 6. 2009.

Vlada naj bi najprej z 79,5-odstotno večino kapitala izvedla delitev vsake od 5 elektrodistribucijskih družb na 2 družbi, in sicer družbo za omrežne dejavnosti in družbo za tržne dejavnosti. Družba za tržne dejavnosti bi obsegala predvsem prodajo, trgovanje in proizvodnjo električne energije, torej dejavnosti, ki morajo biti pravno ločene od izvajalca GJS SODO. Družba za omrežne dejavnosti bi obsegala predvsem tiste dejavnosti, ki jih elektrodistribucijske družbe izvajajo po pogodbi o najemu in storitvah z družbo SODO, vključno z lastništvom omrežja.

Načrtovano je bilo, da bo delitev izvedena z oddelitvijo, ki se opravi s prenosom posameznih delov premoženja na nove družbe. Med družbama bi se vzpostavilo sestrsko razmerje. Manjšinski lastniki bi v obeh družbah obdržali svoj lastniški delež v enakem odstotku, kot so ga imeli v elektrodistribucijski družbi. S tem bi bila dosežena pravna in funkcionalna ločitev dejavnosti, ki so povezane z izvajanjem dejavnosti za družbo SODO, od dejavnosti, povezanih z dobavo električne energije. Pogodbe o najemu omrežja in storitvah bi ostale v veljavi med družbo SODO in omrežnimi deli družb. Pogodbe o dobavi električne energije, ki so jih sklenili odjemalci in dobavitelji, bi ostale v veljavi in bi se kot del premoženja prenesle na tržne družbe. Z oddelitvijo bi prešel na nove družbe del premoženja prenosnih družb, določenih z delitvenimi načrti, ter pravice in obveznosti prenosnih družb v zvezi s tem premoženjem. Vsaka nova družba bi kot univerzalni pravni naslednik vstopila v vsa pravna razmerja v zvezi s premoženjem, katerih subjekt je bila prenosna družba.

V drugi fazi je bilo načrtovano, da bo vlada s svojim lastniškim deležem v vseh 5 omrežnih družbah dokapitalizirala družbo SODO s stvarnim vložkom. V tej fazi bi bile med družbo SODO in omrežnimi družbami v njeni večinski lasti še vedno potrebne pogodbe o najemu in storitvah, bi se pa bistveno povečal vpliv družbe SODO na omrežne družbe. S tem bi bilo mogoče upoštevati tudi načelo, da so podeljena koncesija, lastništvo omrežja in zaposleni združeni v isti družbi. Družba SODO bi se morala že v tej fazi tudi kadrovske okrepiti z zaposlenimi iz družb v svoji večinski lasti in v neposredno izvajanje prevzeti vsaj del nalog, povezanih z javnimi pooblastili.

Vlada ali družba SODO naj bi v tretji fazi od manjšinskih lastnikov pridobila celoten lastniški delež v omrežnih družbah. Lastniški delež bi se lahko pridobil z odkupom tega deleža, z menjavo za lastniški delež v družbah z dejavnostjo dobave električne energije, z menjavo za kakšno drugo finančno premoženje države ali na kakšen drug način. Predvsem bi bilo primerno deleže manjšinskih lastnikov v omrežnih družbah pridobiti z menjavo za deleže države v hčerinskih družbah za dobavo električne energije. Te družbe so precej majhne, njihova poglavitna tržna vrednost je v obstoječih pogodbah o dobavi na maloprodajnem trgu. Zanje naj bi se po mnenju Ministrstva za gospodarstvo najbolj zanimali trgovci z električno energijo, ki želijo vstopiti na maloprodajni trg, ali dobavitelji, ki želijo povečati svoj delež na tem trgu. Ne glede na to, da vsi manjšinski delničarji svojega deleža niso pripravljeni prodati, je Ministrstvo za gospodarstvo ocenilo, da je odkup deležev za dosego 90-odstotnega praga izvedljiv, s tem pa bi bila mogoča tudi iztisnitev preostalih delničarjev.

V četrti fazi, ko bi v lastniški strukturi omrežnih družb ostala le še država, bi bilo mogoče družbo SODO in 5 omrežnih družb združiti v enovito družbo. S tem bi bile dokončno odpravljene pogodbe o najemu in storitvah, omrežje bi bilo v lasti družbe, ki bi bila v 100-odstotni državni lasti in hkrati tudi nosilec koncesije za izvajanje GJS DDO, z večino zaposlenih iz nekdanjih elektrodistribucijskih družb pa bi bila tudi dejanski izvajalec nalog GJS DDO. V okviru načrtane reorganizacije bi bilo mogoče kadarkoli združiti ELES kot izvajalca GJS sistemskega operaterja prenosnega omrežja in družbo SODO, če bi ekonomske analize pokazale, da je takšna združitev upravičena.

Ministrstvo za gospodarstvo je načrtovalo tudi, da bo:

- do 31. 12. 2009 narejen delitveni načrt in izvedena delitev 5 elektrodistribucijskih družb na omrežne in tržne družbe;
- do 31. 3. 2010 sprejet sklep vlade za prenos deležev države v omrežnih delih družb na družbo SODO;
- do konca leta 2020 izvedena menjava in odkup deležev z manjšinskimi lastniki oziroma iztisnitev preostalih delničarjev po dosegu 90-odstotnega deleža v omrežnih delih družb;
- izvedena združitev družbe SODO in elektrodistribucijskih družb v enovito družbo, ko družba SODO postane edini lastnik omrežnih družb.

1.4.7 Izvedeni ukrepi na podlagi revizijskega poročila 2009

Skupščine elektrodistribucijskih družb so v avgustu 2009 sprejele sklep, da uprave družb takoj pričnejo s pripravo in izvedbo vseh potrebnih postopkov s ciljem delitve družb na 2 družbi, ločitve omrežne in tržnih dejavnosti, in sicer na način oddelitve z ustanovitvijo nove kapitalske družbe. Ustanovitev novih družb na ta način bi morala biti izvedena na dan 1. 1. 2010.

Sindikat delavcev dejavnosti energetike Slovenije je zaradi predvidene reorganizacije napovedal splošno stavko v elektroenergetskem gospodarstvu 12. 10. in 15. 10. 2010. Da ne bi prišlo do stavke, sta se s Sindikatom delavcev dejavnosti energetike Slovenije sestala takratna ministrica za gospodarstvo in predsednik vlade. Rezultat pogovorov je bil dogovor o nadaljevanju razprave o reorganizaciji v okviru Ekonomsko-socialnega odbora v energetiki. Ta se je sestal 18. 10. 2010. Na njem so direktorji elektrodistribucijskih družb predlagali obliko reorganizacije, po kateri bi tržne dejavnosti distribucijskih družb izčlenili v hčerinsko družbo, medtem ko naslednji koraki reorganizacije niso bili opredeljeni. Predstavniki vlade v Ekonomsko-socialnem odboru v energetiki so ocenili, da je tak predlog sprejemljiva kompromisna rešitev, saj kljub drugačnemu prvemu koraku še vedno omogoča nadaljevanje reorganizacije elektrodistribucijskih družb skladno z odzivnim poročilom Ministrstva za ekonomski razvoj in tehnologijo. Po dogovoru naj bi bila izčlenitev izvedena tako, da bi do 1. 1. 2011 vse elektrodistribucijske družbe ustanovile hčerinske družbe in vanje prenesle dejavnost dobave električne energije ter zaposlene, ki opravljajo to dejavnost.

Vse elektrodistribucijske družbe so do 31. 12. 2011 ustanovile hčerinske družbe in vanje prenesle dejavnost dobave električne energije ter zaposlene, ki opravljajo to dejavnost. Z izčlenitvijo je prešel na nove družbe del premoženja prenosnih družb, določenih z delitvenimi načrti, ter pravice in obveznosti prenosnih družb v zvezi s tem premoženjem. Pogodbe o najemu omrežja in storitvah so ostale v veljavi med družbo SODO in omrežnimi deli distribucijskih družb. Pogodbe o dobavi električne energije, ki so jih pred izčlenitvijo sklenili odjemalci in elektrodistribucijske družbe, so ostale v veljavi in se prenesle na tržne družbe.

2. UGOTOVITVE

2.1 Aktivnosti vlade in ministrstva za ureditev izvajanja GJS DDO

2.1.1 Ureditev izvajanja GJS DDO v strateških dokumentih

Da bi odgovorili na vprašanje, ali je vlada sprejela strateški dokument, ki vsebuje usmeritve za učinkovito ureditev izvajanja GJS DDO, smo preverili:

- ali je vlada v okviru svojih pristojnosti spremljala, usmerjala in nadzorovala aktivnosti ministrstva pri pripravi strateškega dokumenta s področja energetike;
- ali je vlada do konca leta 2015, kot je navedla v odzivnem poročilu vlade, sprejela dokument s področja energetike, ki na strateški ravni določa ureditev izvajanja GJS DDO;
- ali strateški dokument s področja energetike vsebuje usmeritve, cilje izvajanja GJS DDO, ukrepe za doseg ciljev in ustrezen nadzor glede doseganja ciljev ter ali so opredeljeni nosilci aktivnosti (vlada, ministrstvo, SDH, družba SODO) za uresničitev predvidene ureditve izvajanja GJS DDO;
- ali je v strateškem dokumentu določena pridobitev 100-odstotnega lastništva elektroenergetske infrastrukture za izvajanje GJS DDO.

Iz revizijskega poročila 2014 izhaja ugotovitev, da vlada ni sprejela strateškega dokumenta, s katerim bi na strateški ravni opredelila predvideno ureditev in način izvajanja GJS DDO, določila cilje in usmeritve izvajanja GJS DDO, ukrepe za doseg ciljev ter nadzor glede doseganja ciljev. V strateških dokumentih o upravljanju s finančnimi naložbami države pa niso bili upoštevani predvideni ukrepi za pridobitev celotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah od manjšinskih lastnikov, kljub temu da so v Sektorski politiki za področje energetike⁵¹ elektrodistribucijske družbe opredeljene kot strateške naložbe države, v katerih mora Republika Slovenija povečevati svoj solastniški delež in do leta 2020 postati edina lastnica teh družb. V Sektorski politiki za področje energetike je še navedeno, da je treba po izčlenitvi tržnih od omrežnih dejavnosti v distribucijskih družbah s solastniškim deležem v teh družbah dokapitalizirati družbo SODO. V klasifikaciji naložb SDH⁵² so elektrodistribucijske družbe sicer opredeljene kot strateške naložbe države, vendar klasifikacija naložb SDH ni sledila opredeljenim zavezam iz načrta aktivnosti in Sektorske politike za področje energetike v delu, ki se nanaša na pridobitev celotnega lastniškega deleža v distribucijskih družbah. Vladi je bil v zahtevi za predložitev odzivnega poročila naložen sprejem strateškega dokumenta, s katerim bo opredelila lastništvo v elektrodistribucijskih družbah, ki bo usklajeno s strategijo upravljanja naložb SDH.

⁵¹ Ministrstvo za gospodarstvo je 1. 2. 2011 pripravilo Sektorsko politiko za področje energetike.

⁵² Vlada je 6. 2. 2013 sprejela Klasifikacijo naložb Slovenskega državnega holdinga.

Vlada je v odzivnem poročilu navedla, da se je z EZ-1 nekoliko spremenil koncept strateških dokumentov za področje energetike. Po novem vlada predlaga, državni zbor pa z resolucijo sprejme EKS. Ta bo po navedbah vlade krajši, konceptualni dokument, ki se bo obnavljal vsakih 10 let. Vlada je v odzivnem poročilu še navedla, da v enem letu po sprejemu EKS ministrstvo, pristojno za energijo, izdela še predlog Državnega razvojnega energetskega načrta (v nadaljevanju: DREN), ki je okvirni načrt naložb v energetske infrastrukturo za obdobje, na katero se nanaša EKS, in ga sprejme vlada. Ta dokument bo po vsebini podoben dosedanjemu Nacionalnemu energetskega programu, a njegovo spreminjanje bo prožnejše, kar bo omogočalo hitrejšo prilagajanje dejanskim razmeram v energetiki⁵³.

Poleg navedenih 2 dokumentov vlada na podlagi predloga SDH pripravi predlog strategije upravljanja naložb in ga predloži v sprejem državnemu zboru. To so 3 strateški dokumenti, v katerih naj bi bila konceptualno opredeljena ureditev in način izvajanja GJS DDO, določeni cilji in usmeritve izvajanja GJS DDO, ukrepi za doseg ciljev ter nadzor glede doseganja ciljev.

Vlada je v odzivnem poročilu navedla, da bo vse 3 strateške dokumente izdelala do konca leta 2016, najprej strategijo upravljanja naložb in EKS. EKS naj bi predvidoma sprejela v letu 2015, DREN pa v roku enega leta po sprejemu EKS. Strategija upravljanja naložb bi glede na določbo v ZSDH-1 morala biti sprejeta do konca leta 2014.

V reviziji smo preverili, ali je vlada izvajala aktivnosti za sprejem strateškega dokumenta s področja energetike na način, da je usmerjala, spremljala in nadzorovala delo ministrstva pri pripravi dokumenta, in ali je sprejela dokument, ki na strateški ravni določa ureditev izvajanja GJS DDO. Pregledali smo vsebino predloga strateškega dokumenta s področja energetike in preverjali, ali vsebuje usmeritve in cilje izvajanja GJS DDO, ukrepe za doseg ciljev, ustrezen nadzor glede doseganja ciljev ter ali so določeni nosilci aktivnosti za uresničitev predvidene ureditve izvajanja GJS DDO. Preverili smo tudi, ali strateški dokument določa pridobitev 100-odstotnega lastništva elektroenergetske infrastrukture za izvajanje GJS DDO.

2.1.1.1 Aktivnosti vlade pri pripravi in sprejemu strateškega dokumenta s področja energetike

Energetska politika je v Republiki Sloveniji urejena z ReNEP iz leta 2004. Ta v točki 7.1 določa, da so cilji energetske politike Slovenije združeni v 3 stebre trajnostnega razvoja, ki opredeljujejo zanesljivost oskrbe z energijo, konkurenčnost oskrbe z energijo ter vplive ravnanja z energenti in energijo na okolje. Med glavnimi cilji na področju zanesljivosti oskrbe z energijo je ohranjanje vsaj večinskega lastniškega deleža države v vseh energetskih podjetjih nacionalnega pomena pri oskrbi z energijo in pri izvajalcih obveznih republiških GJS.

Po uveljavitvi EZ-1 je EKS osnovni razvojni dokument na področju energetike v Republiki Sloveniji, ki predstavlja nacionalni energetski program in bo nadomestil ReNEP. Z EKS se na podlagi projekcij gospodarskega, okoljskega in družbenega razvoja države ter na podlagi sprejetih mednarodnih obvez

---

⁵³ V obdobju, na katero se nanaša revizija, je veljala določba 24. člena EZ-1, v skladu s katero mora ministrstvo, pristojno za energijo, v enem letu od sprejema EKS pripraviti predlog DREN in ga predložiti v sprejem vladi. DREN naj bi bil okvirni načrt naložb v energetske infrastrukturo, ki so v splošnem gospodarskem interesu države, in bi bil namenjen doseganju ciljev energetskega zakona za obdobje, na katero se nanaša EKS. Z uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona (v nadaljevanju: EZ-1B; Uradni list RS, št. 43/19) je bila določba o pripravi DREN črtana iz zakona.

določijo cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let. EKS na predlog vlade z resolucijo sprejme državni zbor.

Vlada je v obdobju, na katero se nanaša revizija, načrtovala obravnavo in sprejem EKS v Normativnem delovnem programu vlade (v nadaljevanju: program dela vlade), kot je prikazano v tabeli 1.

Tabela 1: Načrtovanje obravnave in sprejema EKS na vladi v okviru programa dela vlade za obdobje od leta 2015 do leta 2019

Načrtovanje obravnave in sprejema EKS na vladi					
Za leto	Dokument, vključen v program dela vlade da/ne	Naziv dokumenta	Prva obravnava	Skrajni rok obravnave	Skrajni rok sprejema
2015	ne	-	-	-	-
2016	da	EKS	2. 2. 2016	11. 2. 2016	30. 6. 2016
2017	ne	-	-	-	-
2018	ne	-	-	-	-
2019	ne	-	-	-	-

Vir: [URL: http://www.vlada.si/delo_vlade/program_dela_vlade/], 20. 5. 2019.

2.1.1.1.a Vlada ni načrtovala in vključila obravnave in sprejema EKS v program dela vlade za leto 2015, čeprav je v odzivnem poročilu vlade navedla, da bo EKS predvidoma sprejela v letu 2015. Tega ni storila, ker ji ministrstvo ni posredovalo dokumenta v obravnavo in sprejem. Ministrstvo je šele v januarju 2015 pričelo izvajati aktivnosti za pripravo osnutka predloga EKS (več o tem v točki 2.1.2.1 tega poročila).

2.1.1.1.b Vlada je obravnavo in sprejem EKS načrtovala v programu dela vlade za leto 2016, ko je rok za prvo obravnavo na vladi določila 2. 2. 2016, skrajni rok za obravnavo na vladi pa 11. 2. 2016. Načrtovani skrajni rok za sprejem EKS je bil 30. 6. 2016, česar vlada ni uresničila in tudi do konca leta 2016 ni sprejela EKS, saj ministrstvo tudi do takrat ni pripravilo osnutka predloga EKS in ga predložilo vladi v obravnavo in sprejem.

2.1.1.1.c Kljub temu da je ministrstvo v letu 2017 pripravilo in na spletni strani objavilo osnutek predloga EKS za javno obravnavo⁵⁴, vlada v svojem programu dela za leto 2017 ni načrtovala postopka sprejema EKS na vladi. Prav tako tega ni vključila v svoj program dela za leto 2018. Ne glede na navedeno pa je vlada 1. 3. 2018⁵⁵ določila besedilo predloga Resolucije o energetskega konceptu Slovenije (v nadaljevanju: ReEKS) in ga posredovala v sprejem državnemu zboru. To je več kot 2 leti po roku, ki ga je določila v odzivnem poročilu vlade.

⁵⁴ 1. 12. 2017.

⁵⁵ Na 170. redni seji.

Pojasnilo vlade

Na podlagi prvega odstavka 154. člena Poslovnika državnega zbora je bil 22. 6. 2018 s prenehanjem mandatne dobe državnega zbora postopek za sprejem predloga EKS končan. Upoštevajoč, da je predsednik Republike Slovenije 14. 4. 2018 sprejel Odlok o razpustitvi Državnega zbora Republike Slovenije in o razpisu predčasnih volitev v državni zbor⁵⁶, ki so potekale 3. 6. 2018, državni zbor predloga EKS pred predčasnimi volitvami ni uspel uvrstiti na dnevni red in ga obravnavati. Nova vlada, ki je bila imenovana 13. 9. 2018, je predlog EKS poslala v ponovni postopek javne obravnave.

2.1.1.1.d Glede na to, da je ministrstvo pripravilo osnutek predloga EKS šele konec leta 2017, medtem ko bi moral biti strateški dokument sprejet predvidoma v letu 2015, kot je navedla vlada v odzivnem poročilu, ocenjujemo, da vlada v skladu s svojimi pristojnostmi⁵⁷ v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni spremljala dela ministrstva, mu dajala usmeritev za pripravo osnutka predloga EKS ter nadzirala aktivnosti v okviru postopka priprave osnutka predloga EKS.

2.1.1.2 Usmeritve in cilji ter nosilci aktivnosti za uresničitev predvidene ureditve izvajanja GJS DDO v strateškem dokumentu s področja energetike

Besedilo predloga ReEKS, ki ga je 1. 3. 2018 na svoji seji določila vlada in ga je pripravilo ministrstvo, vsebuje le splošno usmeritev v zvezi energetskimi omrežji (prenosnimi in distribucijskimi sistemi in omrežji) in ne določa ciljev in usmeritev za ureditev izvajanja GJS DDO. Tako dokument, ki ga je vlada posredovala v sprejem državnemu zboru, ne vsebuje ukrepov za doseg ciljev in ustreznega nadzora glede doseganja ciljev. Prav tako ne določa nosilcev aktivnosti za uresničitev predvidene ureditve.

2.1.1.2.a Glede na to, da predlog ReEKS ne vsebuje jasnih ciljev in usmeritev države za ureditev izvajanja GJS DDO in potrebnih ukrepov za doseganje ciljev, kot to določa 23. člen EZ-1, ocenjujemo, da vlada ni usmerjala in nadzirala ministrstva ter sodelovala pri pripravi vsebine osnutka predloga ReEKS. Prav tako ni naložila ministrstvu in ga usmerjala pri sprejemu drugih strateških dokumentov, ki bi določali ureditev in način izvajanja GJS DDO, cilje in usmeritve izvajanja GJS DDO, ukrepe za doseg ciljev ter nadzor glede doseganja ciljev. Posledica tega je, da vlada ni sprejela nobenega dokumenta, ki bi določal jasne cilje in ukrepe za ureditev področja izvajanja GJS DDO (več o tem v točki 2.1.2.3 tega poročila).

2.1.1.2.b Ocenjujemo, da bi morala vlada v skladu s svojimi pooblastili v ZVRS vplivati na čimprejšnji sprejem EKS oziroma drugega strateškega dokumenta, iz katerega bi bile jasno razvidne usmeritve, cilji in ukrepi za doseg ciljev na področju predvidene ureditve in načina izvajanja GJS DDO, ob upoštevanju EZ-1. Nesprejetje odločitve o ureditvi in načinu izvajanja GJS DDO na strateški ravni ne prispeva k cilju vzpostavitve učinkovite ureditve izvajanja GJS DDO.

⁵⁶ Uradni list RS, št. 25/18.

⁵⁷ Drugi odstavek 5. člena ZVRS določa, da vlada nadzoruje delo ministrstev, jim daje smernice za izvajanje politike in za izvrševanje zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov ter skrbi, da ministrstva usklajeno izvršujejo svoje naloge. Drugi odstavek 14. člena ZVRS določa, da lahko predsednik vlade daje ministrom obvezujoče napotke v zvezi z nalogami, ki izhajajo iz usmeritev vlade in so pomembne za delo posameznih ministrov.

2.1.1.3 Ureditev lastništva elektroenergetske infrastrukture v SUKND

Vse naložbe so skladno s kriteriji⁵⁸, opredeljenimi v SUKND in na osnovi utemeljenosti državnega lastništva v državah članicah OECD ter utemeljenosti državnega lastništva v strateških razvojnih prioritetah Republike Slovenije, razvrščene med strateške, pomembne in portfeljske naložbe.

Ker imajo elektrodistribucijske družbe v lasti distribucijsko omrežje električne energije na ozemlju Republike Slovenije in za družbo SODO pogodbeno opravljajo storitve GJS, so strateškega pomena. V SUKND je določeno, da morajo elektrodistribucijske družbe po izčlenitvi oziroma odprodaji dejavnosti trgovanja z električno energijo postopoma konsolidirati lastniške deleže v smislu pridobivanja 100-odstotnega lastništva Republike Slovenije. Na ta način bo omogočena bodisi dokapitalizacija družbe SODO kot systemskega operaterja s koncesijo bodisi podelitev koncesije za izvajanje GJS distribucijskega operaterja neposredno elektrodistribucijskim družbam. Prva rešitev omogoča še dodatne sinergijske učinke na področju zmanjševanja stroškov in možnosti specializacije posameznih družb ter vodi k tehnološkemu poenotenju na področju izgradnje in vzdrževanja elektrodistribucijske infrastrukture. Cilj takšne ureditve je zagotavljanje visoke ravni zanesljivosti oskrbe odjemalcev električne energije na distribucijskem omrežju in dolgoročnega razvoja elektroenergetskega distribucijskega omrežja za zadostitev prihodnje porabe ter razpršene proizvodnje in porabe električne energije. V primeru podelitve koncesij neposredno elektrodistribucijskim družbam pa bi bila potrebna predhodna reorganizacija vsake od 5 družb v holding z odvisno družbo, ki ima v lasti omrežje in izvaja storitve na tem omrežju⁵⁹.

V SUKND so odvisne družbe, katerih dejavnost je trgovanje⁶⁰ z električno energijo, opredeljene kot portfeljske naložbe in so kot takšne z upoštevanjem liberalizacije trga električne energije primerne za prodajo. Pri strategiji družb z dejavnostjo trgovanja električne energije je nujno proučiti možnost povezovanja družb, s ciljem doseganja sinergij na področju optimiziranja nabave električne energije in komplementarnosti produktov ter hitrejšega in učinkovitega vstopa na tuje trge. Pomembno je proučiti tudi možnosti prodaje posameznih hčerinskih družb drugim, in sicer domačim udeležencem na trgu z električno energijo v Republiki Sloveniji ali tujim družbam z enako dejavnostjo, ki izkažejo interes po vstopu na trg z električno energijo na območju Republike Slovenije.

2.1.1.3.a Vlada je maja 2015 določila besedilo SUKND, ki določa ukrepe za pridobitev celotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah od manjšinskih lastnikov. Elektrodistribucijske družbe so opredeljene kot strateške naložbe države, v katerih mora Republika Slovenija povečevati svoj lastniški delež do pridobitve celotnega lastništva elektroenergetske infrastrukture. S tem je vlada sledila tudi svojim zavezam iz odzivnega poročila vlade v zvezi z lastništvom elektrodistribucijskih družb.

---

⁵⁸ Kriteriji so: strateško razvojni kazalci, sektorsko-podjetniški kazalci, mrežni kazalci in javnofinančni kazalci na podlagi utemeljenosti državnega lastništva v državah članicah Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (v nadaljevanju: OECD) ter utemeljenosti državnega lastništva v strateških razvojnih prioritetah Republike Slovenije.

⁵⁹ Če bi bile tržne družbe še vedno v lasti elektrodistribucijskih družb.

⁶⁰ V SUKND je naveden izraz trgovanje, medtem ko je v EZ-1 za trgovanje uporabljen izraz dobava električne energije, ki v skladu s četrto točko 36. člena EZ-1 pomeni prodajo, vključno z nadaljnjo prodajo elektrike odjemalcem.

2.1.1.3.b V SUKND so določeni ukrepi za ureditev lastništva elektrodistribucijskih družb, niso pa določeni roki za izvedbo aktivnosti in za doseg zastavljenih ciljev. Tako ni določen rok za pridobitev celotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah od manjšinskih lastnikov in za dokončno ureditev GJS DDO z dokapitalizacijo družbe SODO z deleži države v elektrodistribucijskih družbah ali podelitvijo koncesije za izvajanje GJS DDO neposredno elektrodistribucijskim družbam. Tako zapisane usmeritve, ki ne vsebujejo časovne opredelitve za izvedbo posameznih aktivnosti, ne prispevajo k pravočasni ureditvi področja izvajanja GJS DDO. To povečuje tveganje, da popolno državno lastništvo v elektrodistribucijskih družbah, ki imajo v lasti večino elektrodistribucijskega omrežja v Republiki Sloveniji, ne bo pridobljeno do leta 2020, kar je kot realno možen rok navedeno v odzivnem poročilu ministrstva.

2.1.2 Priprava strateškega dokumenta s področja energetike, ki vsebuje usmeritve za učinkovito ureditev izvajanja GJS DDO

Da bi odgovorili na vprašanje, ali je ministrstvo pripravilo strateški dokument s področja energetike, ki vsebuje usmeritve za učinkovito ureditev izvajanja GJS DDO, smo preverili:

- ali je ministrstvo pripravilo osnutek predloga strateškega dokumenta s področja energetike (EKS);
- ali osnutek predloga EKS, ki ga je pripravilo ministrstvo, vsebuje usmeritve in cilje izvajanja GJS DDO, ukrepe za doseg ciljev, nadzor glede doseganja ciljev in opredeljuje nosilce aktivnosti (vlada, ministrstvo, SDH, družba SODO) za uresničitev predvidene ureditve izvajanja GJS DDO;
- ali je ministrstvo izvajalo aktivnosti za sprejem drugih dokumentov s področja energetike, ki urejajo področje GJS DDO (na primer NEPN).

Iz revizijskega poročila 2014 izhaja, da ni bil sprejet strateški dokument, ki bi opredelil ureditev in način izvajanja GJS DDO, določil cilje in usmeritve izvajanja GJS DDO, ukrepe za doseg ciljev ter nadzor glede doseganja ciljev. Zato je bila ministrstvu v zahtevi za predložitev odzivnega poročila naložena priprava takšnega dokumenta.

Ministrstvo je v odzivnem poročilu navedlo, da bo v predlogih EKS in DREN upoštevalo sprejete rešitve v zvezi z ureditvijo in načinom izvajanja GJS DDO, in sicer da:

- se skladno z direktivo 2009/72/ES in predpisi Republike Slovenije ureditev na področju distribucije električne energije izvede tako, da bo operater distribucijskega omrežja pravno in funkcionalno ločen od tržnih dejavnosti na področju oskrbe z električno energijo;
- se skladno z ureditvijo EU koncesija za izvajanje GJS lahko podeli brez javnega razpisa le v primeru 100-odstotnega lastništva države v koncesionarju;
- operater ali operaterji distribucijskega omrežja električne energije dejansko izvajajo naloge, ki jih določa zakon, in da morajo za sprejemanje odločitev glede sredstev za obratovanje, vzdrževanje in razvoj omrežja imeti vire, vključno s človeškimi, tehničnimi, fizičnimi in finančnimi;
- kakršnokoli preoblikovanje ne bo ogrozilo obveznega izvajanja GJS DDO in s tem zanesljive oskrbe z električno energijo v Republiki Sloveniji.

Ministrstvo je v odzivnem poročilu navedlo, da bo glede na spremenjen koncept strateških dokumentov za področje energetike pripravilo predlog EKS in ga predložilo vladi v sprejem v oktobru 2015. V enem letu po njegovem sprejemu v državnem zboru pa bo pripravilo še predlog DREN.

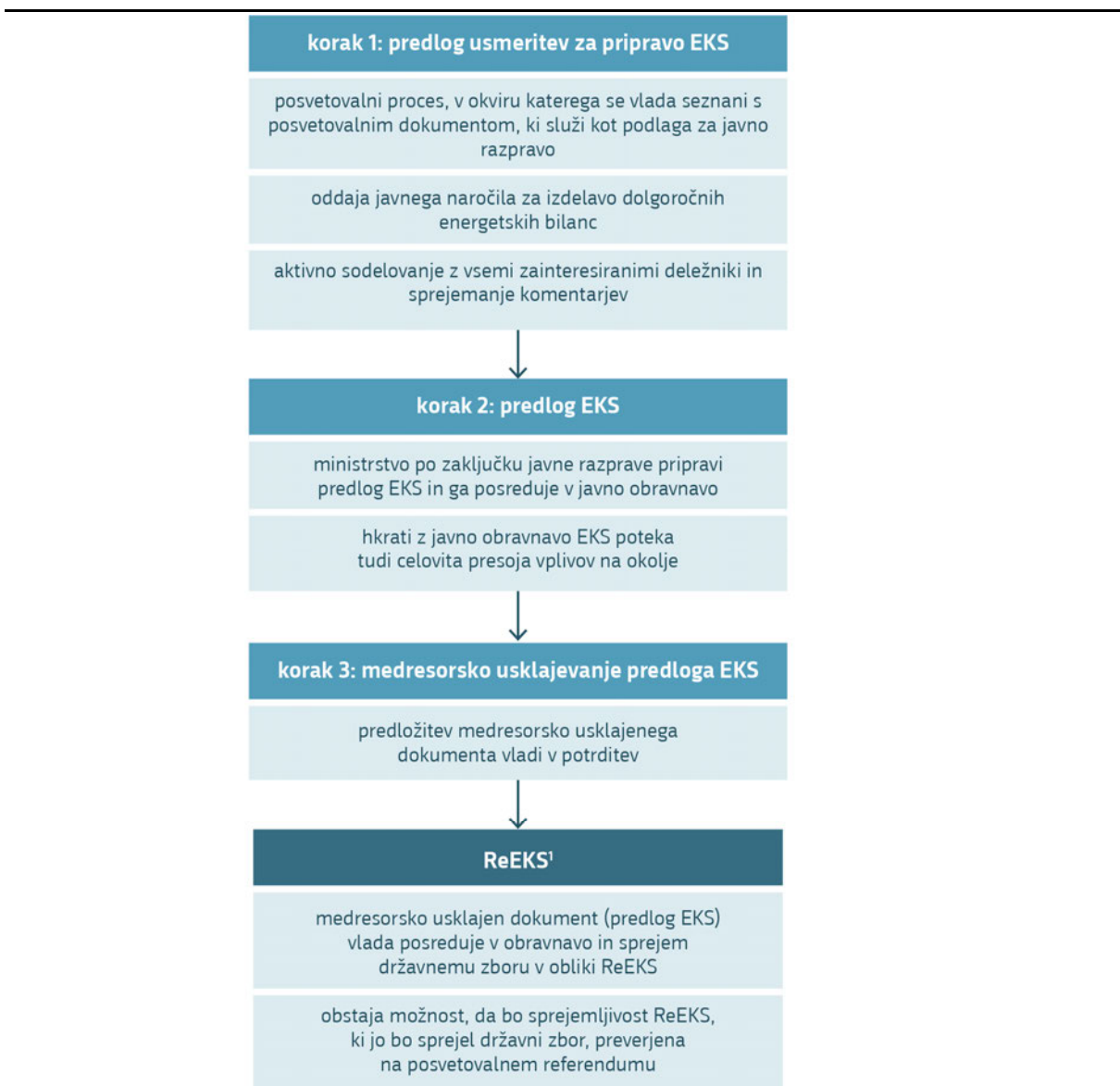
V reviziji smo preverili, ali je ministrstvo izdelalo načrt aktivnosti za pripravo osnutka predloga strateškega dokumenta s področja energetike z določenim časovnim okvirom in ali mu je pri pripravi dokumenta sledilo. Proučili smo vsebino osnutka predloga strateškega dokumenta s področja energetike (EKS) in

presoiali, ali vsebuje usmeritve in cilje, ukrepe za doseg ciljev, nadzor glede doseganja ciljev ter ali določa nosilce aktivnosti za uresničitev predvidene ureditve izvajanja GJS DDO. Preverili smo tudi, ali je ministrstvo izvajalo aktivnosti za sprejem drugih dokumentov s področja energetike, in proučili, ali vsebujejo usmeritve za ureditev GJS DDO.

2.1.2.1 Aktivnosti ministrstva pri pripravi predloga strateškega dokumenta s področja energetike

Z EKS, osnovnim razvojnim dokumentom v Republiki Sloveniji, se določijo cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let. Ministrstvo je izvedbo priprave EKS načrtovalo v 4 korakih, kot je prikazano na sliki 4.

Slika 4: Koraki ministrstva za izvedbo EKS

Opomba: ¹⁾ Resolucija o Energetskem konceptu Slovenije.

Vir: [URL: <http://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/energetski-koncept-slovenije/>], 22. 11. 2019.

2.1.2.1.a Ministrstvo je aktivnosti za pripravo EKS načrtovalo v 4 korakih, vendar ni določilo časovnega okvira za izvedbo posameznih aktivnosti pri pripravi predloga EKS kot osnutka strateškega dokumenta s področja energetike.

Ministrstvo je z aktivnostmi za pripravo EKS pričelo v januarju 2015 s predstavitvijo razvoja energetike in izhodišč za EKS v državnem zboru⁶¹. 2. 6. 2015 je ministrstvo javno objavilo posvetovalni dokument z naslovom Predlog usmeritev za pripravo EKS, ki je vključeval usmeritve za pripravo EKS. Namenjen je bil predvsem strokovni javnosti, oblikovalcem politik na področjih, povezanih z energetiko, ter civilni družbi⁶², da podajo odzive na predloge in vizijo ministrstva. Cilj ministrstva je bil, da že v začetni fazi priprave EKS pridobi mnenje čim širše javnosti. S tem se je pričela javna razprava glede smernic za pripravo EKS. V Predlogu usmeritev za pripravo EKS je navedeno, da morajo biti družbe, ki imajo izključno pravico upravljanja ali so lastnik pomembnega dela elektroenergetskega distribucijskega sistema, v 100-odstotni državni lasti.

Ministrstvo je 18. 6. 2015 s Predlogom usmeritev za pripravo EKS seznanilo vlado. Šele v aprilu 2015 je ministrstvo pričelo z iskanjem izvajalca študije dolgoročnih energetskih bilanc⁶³ do leta 2055, ki predstavljajo strokovne podlage za pripravo EKS. Od aprila 2015 do junija 2016 je izvedlo 5 javnih razpisov⁶⁴. Uspešen je bil šele zadnji razpis, izvajalec je bil izbran v začetku septembra 2016. Pogodba z izbranim izvajalcem⁶⁵ in ministrstvom za infrastrukturo je bila sklenjena 13. 10. 2016⁶⁶.

Zainteresirana javnost je imela možnost v okviru javne razprave o oblikovanju smernic za pripravo EKS ministrstvu posredovati komentarje in predloge na posvetovalni dokument do konca septembra 2015. Ministrstvo je prejelo pripombe 53 organizacij oziroma zainteresiranih deležnikov.

⁶¹ Minister, pristojen za energetiko, je imel 21. 1. 2015 v državnem zboru, na Odboru za infrastrukturo, javno predstavitev mnenj o EKS.

⁶² Nevladnim organizacijam ter zainteresiranim državljanom in državljanom.

⁶³ V dokumentu Scenariji dolgoročnih energetskih bilanc (priloga 1 k delovni verziji osnutka EKS) z dne 2. 6. 2017 je navedeno, da je bilo v okviru izdelave projekcij dolgoročnih energetskih bilanc, proučenih več scenarijev za doseganje dekarbonizacije energetskega sistema. Scenariji so modelski izračuni energetskih bilanc ob določenih predpostavkah in kažejo projekcije posameznih statističnih kategorij, ne pa opis dejanskega razvoja, ki ga ni mogoče zanesljivo predvideti. Za primerjavo je bilo pripravljenih več scenarijev, ki vodijo do izpolnjevanja dolgoročnih ciljev Republike Slovenije (dekarbonizacijski scenariji), ter referenčni scenarij, ki omogoča primerjavo in vrednotenje scenarijev glede na stanje, kakršno bi bilo brez sprememb na področju ciljev, politik in ukrepov; [URL: http://www.energetikaportal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/eks/razprava_jun_2017/eks_priloga1.pdf], 22. 11. 2019.

⁶⁴ Razpisi za izbor izvajalca študije dolgoročnih energetskih bilanc so bili izvedeni 30. 4. 2015, 21. 5. 2015, 3. 8. 2015, 24. 12. 2015 in 6. 6. 2016.

⁶⁵ E3-Modelling P.C., Eleftheriou Venizelou, Atene, Grčija kot vodilni partner in Fakulteta za tehnologijo in sisteme, Novo mesto kot partner.

⁶⁶ Rok za izvedbo pogodbenih del je bil 5 mesecev po podpisu pogodbe. Pogodbena dela so bila: priprava dolgoročnih energetskih bilanc Slovenije za obdobje od leta 2035 do leta 2055 in strokovna pomoč do potrditve osnutka EKS na vladi. Skupna vrednost del brez DDV je bila 119.976 EUR.

2.1.2.1.b Ministrstvo je v obdobju, na katero se nanaša revizija, izvajalo nekatere aktivnosti za sprejem osnutka predloga EKS, vendar ga do oktobra 2015, kot je navedlo v odzivnem poročilu ministrstva, ni predložilo vladi v potrditev. V Predlogu usmeritev za pripravo EKS je ministrstvo načrtovalo, da bo po zaključku javne razprave do konca leta 2015 pripravilo predlog EKS in ga posredovalo v javno obravnavo, česar ministrstvo tudi do tega predvidenega roka ni izvedlo.

Ker EKS v letu 2015 ni bil sprejet, je ministrstvo vladi predlagalo, da sprejem EKS vključi v program dela vlade za leto 2016 in kot skrajni rok za sprejem EKS na vladi predlagalo 30. 6. 2016, kar je vlada tudi storila.

13. 1. 2016 je ministrstvo organiziralo javno predstavitev in objavo analize predlogov, komentarjev, pripomb in odgovorov na vprašanja, ki so jih prejeli v okviru javne razprave o Predlogu usmeritev za pripravo EKS.⁶⁷ Vse prejete komentarje in predloge je nato 22. 1. 2016 ministrstvo objavilo na svoji spletni strani. V maju 2016 je ministrstvo nadaljevalo s posvetovalnim procesom, v katerega so bili vključeni ključni zainteresirani deležniki in od maja do novembra 2016 izvedlo več dogodkov oziroma interaktivnih razprav⁶⁸, ki so bile namenjene proučitvi stališč glede ključnih tem strateških usmeritev na področju energetike.

Pri oblikovanju končnega predloga EKS je ministrstvo v juniju 2017 nadaljevalo z vključujočim načinom sodelovanja javnosti, stroke in vseh ključnih deležnikov in začelo s predstavitvami in razpravo o njem. Na spletni strani je objavilo povabilo zainteresirani javnosti na javne predstavitve Gradiva za razpravo o oblikovanju EKS⁶⁹.

Ministrstvo je predlog EKS za javno obravnavo objavilo 1. 12. 2017 in ne septembra 2017, kot je načrtovalo v Gradivu za razpravo o oblikovanju EKS. Po postavljenem roku za posredovanje komentarjev zainteresirane javnosti je 19. 1. 2018 objavilo seznam vseh prejetih pripomb⁷⁰. 14. 2. 2018 je potekala javna razgrnitev osnutka EKS in okoljskega poročila, na katera je imela javnost pravico podati pripombe do 2. 3. 2018.

Postopek za sprejem predloga ReEKS je bil s prenehanjem mandatne dobe državnega zbora 22. 6. 2018 ustavljen, zato je ministrstvo v avgustu in nato še v septembru 2018 v ponovni postopek javne obravnave posredovalo enak predlog ReEKS⁷¹. Rok za podajo pripomb zainteresirane javnosti na predlog ReEKS je bil 15. 10. 2018.

---

⁶⁷ Pripombe je podalo 53 ključnih organizacij s področja energetike, gospodarstva, različnih resorjev državne uprave, raziskovalnih institucij, nevladnih organizacij, sindikatov in drugih organizacij ter 698 posameznikov.

⁶⁸ Izvedene so bile 4 delavnice, in sicer prva delavnica na temo viri energije; druga delavnica na temo elektroenergetska omrežja; tretja delavnica na temo toplota in povezani sistemi ter četrta delavnica na temo promet.

⁶⁹ Gradivo za razpravo o oblikovanju Energetskega koncepta Slovenije. Ministrstvo za infrastrukturo, Ljubljana, 25. 5. 2017.

⁷⁰ Skupaj več kot 400 pripomb, ki jih je podalo okoli 40 različnih deležnikov.

⁷¹ Besedilo predlagane resolucije je v celoti enako besedilu predloga ReEKS, ki ga je vlada določila na svoji 170. redni seji 1. 3. 2018 in ga poslala v sprejetje državnemu zboru.

2.1.2.1.c Ker ministrstvo do konca leta 2015 ni pripravilo osnutka predloga EKS, je z aktivnostmi nadaljevalo v letu 2016. Januarja 2016 je organiziralo javno predstavitev analize predlogov, ki jih je prejelo v okviru javne razprave o Predlogu usmeritev za pripravo EKS. Junija 2017 je ministrstvo nadaljevalo s posvetovalnim procesom pri oblikovanju končnega predloga EKS, decembra 2017 pa je objavilo končni predlog EKS za javno obravnavo in medresorsko usklajevanje. Končno besedilo predloga ReEKS je bilo po sprejemu na vladi v marcu 2018 posredovano v sprejem državnemu zboru, vendar je bil postopek v državnem zboru junija 2018 ustavljen. V avgustu in nato še v septembru 2018 je ministrstvo v ponovni postopek javne obravnave posredovalo enak predlog ReEKS in določilo rok za podajo pripomb zainteresirane javnosti 15. 10. 2018. Ministrstvo po tem ni izvajalo nadaljnjih aktivnosti za sprejem EKS kot strateškega dokumenta s področja energetike.

2.1.2.2 Vsebina predloga strateškega dokumenta s področja energetike

V skladu s 23. členom EZ-1 se z EKS določijo:

- projekcija energetske bilance in način oskrbe ter ravnanja z energijo, ki temeljita na 20-letni razvojni projekciji države, upoštevajoč tehnološke, okoljske in geopolitične smeri razvoja;
- cilji države pri oskrbi in ravnanju z energijo;
- potrebni ukrepi za doseganje ciljev države pri oskrbi in ravnanju z energijo;
- obveznosti glede obnovljivih virov energije;
- kazalniki po pripadajočih ciljih energetske politike programskega proračuna Republike Slovenije.

V predlogu ReEKS⁷² je v uvodu navedeno, da EKS skladno z EZ-1 podaja usmeritve in vizijo energetske politike Slovenije. Konkretni cilji in ukrepi do leta 2030 bodo določeni v prihodnjih akcijskih načrtih oziroma v NEPN, dolgoročni pa v skladu z dolgoročno strategijo prehoda v nizkoogljično družbo. EKS je dokument usmerjevalne narave in se zato ne opredeljuje do posameznih konkretnih projektov. Določa strateške cilje in usmeritve do leta 2030 in okvirne cilje do leta 2050 ter na tak način postavlja izhodišča za nadaljnje odločitve pri zagotavljanju zanesljive oskrbe z energijo na trajnosten in konkurenčen način.

Cilj energetske politike Republike Slovenije je zagotoviti zanesljivo, varno in konkurenčno oskrbo z energijo na trajnosten način tako, da se zagotovi prehod v nizkoogljično družbo in doseganje ciljev trajnostnega razvoja ter s tem med drugim spodbudno okolje za gospodarski razvoj in ustvarjanje delovnih mest z visoko dodano vrednostjo ter zagotovi tudi sprejemljive energetske storitve za prebivalce in gospodarstvo. Za ta namen je treba določiti dolgoročne usmeritve za oblikovanje predvidljivega zakonodajnega okvira, v katerem se bodo lahko energetski in ostali povezani sistemi prilagajali in razvijali v skladu s postavljenimi usmeritvami in cilji.

Predlog ReEKS v zvezi z distribucijo električne energije vsebuje splošno usmeritev, da mora Republika Slovenija zagotoviti kar najbolj učinkovito proizvodnjo, distribucijo in rabo energije in pri tem optimalno izkoriščati in izpopolnjevati že zgrajeno infrastrukturo energetskih sistemov. V okviru ukrepov za doseganje ciljev predlog ReEKS za energetska omrežja določa, da bodo prenosni in distribucijski sistemi in omrežja (električna energija, plin, daljinsko ogrevanje) tudi v prihodnje ustrezno regulirani. Delovali bodo zanesljivo in kakovostno ter se ob tem prilagajali spremembam in sledili vključevanju novih

⁷² Resolucija o energetskega konceptu Slovenije (predlog), Ministrstvo za infrastrukturo, avgust 2018, besedilo za javno obravnavo (v nadaljevanju: predlog ReEKS): [URL: https://www.energetikaportal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/eks/resolucija_eks/re-eks_jo_avg_2018.pdf], 21. 2. 2020.

tehnologij in virov ter naprednih sistemov upravljanja z energijo. Glede na predvideno intenzivno uvajanje manjših, razpršenih in bolj nepredvidljivih obnovljivih virov energije, bo z vidika zagotavljanja zanesljivosti oskrbe kot 1 od 3 osnovnih stebrov energetske politike, ki je neločljivo povezana s podnebno trajnostjo in konkurenčnostjo oskrbe z energijo, posebej izpostavljen električni energetski sistem. Za doseganje ciljev EKS je še posebej treba pospešiti nadaljnji razvoj na področjih učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije, shranjevanja energije, aktivnih odjemalcev ter naprednih omrežij, predvsem pri distribuciji električne energije.

Predlog ReEKS tudi določa, da bodo GJS, ki upravljajo z energetske infrastrukturo, tudi v prihodnje regulirane. Za konkurenčno, zanesljivo in odprto delovanje trga bo zagotovljen učinkovit zakonodajni okvir in ustrezen nadzor, z jasno, neodvisno in odločno vlogo regulatorja trga. Tako bo zagotovljeno prilagajanje pravil ter modela trga na način, da bo mogoče učinkovito uvajati nove storitve, ki bodo podpirale ukrepe za prehod v nizkoogljično družbo in jih bo narekoval razvoj novih tehnologij. Nadzor nad delovanjem energetskih družb v državni lasti bo v skladu s smernicami OECD za korporativno upravljanje. Učinkovitost družb v večinski ali izključni državni lasti, ki izvajajo GJS, bo zagotovljena z mednarodnimi kriteriji primerljivosti in konsolidacijo pristopov korporativnega upravljanja.

2.1.2.2.a Ugotovili smo, da predlog ReEKS ni izdelan v skladu z EZ-1, ker niso določeni cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let, ukrepi za doseganje teh ciljev ter kazalniki po pripadajočih ciljnih energetske politike, kot to zahteva 23. člen EZ-1. Predlog ReEKS namreč določa, da bodo cilji in ukrepi natančno določeni v NEPN. Poleg tega v predlogu ReEKS ni navedenih rokov, do katerih naj bi bili cilji, ukrepi in kazalniki določeni. Zaradi navedenih pomanjkljivosti predlog ReEKS ne predstavlja ustrezne podlage za pripravo NEPN.

2.1.2.2.b Predlog ReEKS, ki ga je pripravilo ministrstvo, ne vsebuje usmeritev in ciljev ter ukrepov za doseg ciljev za ureditev področja GJS DDO, prav tako ni opredeljen nadzor glede doseganja ciljev ter niso določeni nosilci aktivnosti za uresničitev predvidene ureditve izvajanja GJS DDO. V predlogu ReEKS so navedene le splošne usmeritve na področju distribucije električne energije.

2.1.2.3 Aktivnosti ministrstva pri pripravi drugih dokumentov s področja energetike

26. člen EZ-1 določa, da za izvedbo EKS ali za izvrševanje obveznosti iz ratificiranih in objavljenih mednarodnih pogodb, predpisov, strategij in programov EU, ki se nanašajo na oblikovanje programov na področju oskrbe z energijo in rabe energije, vlada na predlog ministrstva sprejme akcijske načrte ali operativne programe za oskrbo oziroma rabo energije, in sicer:

- akcijski načrt energetske učinkovitosti;
- akcijski načrt za obnovljive vire;
- akcijski načrt za skoraj nič-energijske stavbe;
- druge akcijske načrte ali operativne programe za oskrbo oziroma rabo energije.

V skladu s 24. členom EZ-1 je moralo ministrstvo, pristojno za energijo, v enem letu od sprejema EKS, pripraviti predlog DREN in ga predložiti v sprejem vladi. Dokument naj bi predstavljal okvirni načrt naložb v energetske infrastrukturo, ki so v splošnem gospodarskem interesu države, in bi bil namenjen doseganju ciljev energetskega zakona za obdobje, na katero se nanaša EKS.

S spremembo EZ-1, to je EZ-1B, je bila iz zakona črtana določba o pripravi DREN, 24. člen pa po novem določa, da ministrstvo, pristojno za energijo, v skladu s 3. členom Uredbe (EU) 2018/1999/EU⁷³ pripravi NEPN in ga predloži vladi v sprejem. Projekti in ukrepi, določeni v NEPN, so v javnem interesu z vidika energetske in podnebne politike. Države članice EU so morale pripraviti osnutek NEPN in ga posredovati Evropski komisiji do 31. 12. 2018.

NEPN je akcijsko strateški dokument, ki mora za obdobje do leta 2030 (s pogledom do 2040) določiti cilje, politike in ukrepe za izpolnitev teh ciljev na 5 razsežnostih energetske unije⁷⁴. Prvi Osnutek Celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta Republike Slovenije⁷⁵ (v nadaljevanju: osnutek NEPN), ki ga je pripravila medresorska delovna skupina, temelji na že pripravljenih strokovnih podlagah ter sprejetih dolgoročnih in srednjeročnih strateških, akcijskih in poročevalskih dokumentih in predstavlja izhodišče za pripravo NEPN, ki naj bi potekala v letu 2019. Do 8. 4. 2019 je potekalo predhodno posvetovanje glede priprave NEPN in ministrstvo je na spletni strani objavilo vse prejete odgovore in prispevke. 20. 5. 2019 je ministrstvo objavilo pojasnilo v zvezi z osnutkom NEPN, ki je bil poslan na Evropsko komisijo v decembru 2018.

2.1.2.3.a Prvi osnutek NEPN, ki ga je ministrstvo decembra 2018 posredovalo na Evropsko komisijo, vsebuje le splošne usmeritve za področje distribucije električne energije, ki se ne nanašajo na problematiko ureditve GJS DDO.

2.1.2.3.b Nesprejetje odločitve o ureditvi in načinu izvajanja GJS SODO na strateški ravni ne prispeva k cilju vzpostavitve učinkovite ureditve izvajanja GJS DDO. Ministrstvo s tem ni sledilo zavezam iz odzivnega poročila, kjer je navedlo, da bo v predlogih EKS in takrat predvidenemu DREN upoštevalo sprejete rešitve v zvezi z ureditvijo in načinom izvajanja GJS DDO.

Pojasnilo ministrstva

Prvi osnutek NEPN je bil pripravljen v časovni stiski in pomanjkanju strokovnih podlag kot skupek že sprejetih vladnih odločitev in veljavne zakonodaje EU, zato je bil ocenjen kot manj ambiciozen. Dopolnjen osnutek Celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta Republike Slovenije⁷⁶ je bil objavljen na spletni strani ministrstva 4. 9. 2019. Vlada je 27. 2. 2020 sprejela Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije⁷⁷, ki je bil 28. 2. 2020 predložen Evropski komisiji.

⁷³ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta; UL L, 328/1 z dne 21. 12. 2018.

⁷⁴ Razogljičenje, energetska učinkovitost, energetska varnost, notranji trg ter raziskave, inovacije in konkurenčnost.

⁷⁵ December 2018.

⁷⁶ Avgust 2019.

⁷⁷ Portal energetika: [URL: https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf], 6. 3. 2020.

2.1.3 Aktivnosti vlade in ministrstva za ureditev področja izvajanja GJS DDO

V reviziji smo preverjali, ali sta vlada in ministrstvo izvedla popravljalne ukrepe za ureditev izvajanja GJS DDO. Pri tem smo preverili:

- ali sta vlada in ministrstvo izvedla aktivnosti za vzpostavitev organiziranosti elektrodistribucijskih družb in družbe SODO na način, ki zagotavlja pravno in dejansko ločitev dejavnosti za izvajanje GJS DDO od drugih dejavnosti;
- ali sta vlada in ministrstvo nadzirala in usmerjala SDH pri izvedbi posameznih faz preoblikovanja organiziranosti elektrodistribucijskih družb glede oddelitve in nadaljnje organiziranosti delovanja hčerinskih družb za dobavo električne energije;
- ali sta vlada in ministrstvo nadzirala in usmerjala SDH pri izvedbi aktivnosti, ki bi omogočale pridobitev celotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah od manjšinskih lastnikov do leta 2020, kot izhaja iz odzivnega poročila ministrstva ter Poročila o delu Delovne skupine za izpolnitev zavez iz odzivnega poročila na poročilo Računskega sodišča Republike Slovenije v zvezi z revizijo izvedbe popravljanih ukrepov za ureditev izvajanja gospodarske javne službe sistemskega operaterja distribucijskega omrežja⁷⁸ (v nadaljevanju: poročilo delovne skupine).

2.1.3.1 Vzpostavitev organiziranosti elektrodistribucijskih družb in družbe SODO na način, ki zagotavlja pravno in dejansko ločitev dejavnosti za izvajanje GJS DDO od drugih dejavnosti

Minimalna pravila, ki se nanašajo na zahtevo direktive 2009/72/ES glede zagotovitve delovanja upravljavca distribucijskega omrežja v posebni pravni obliki, z neodvisno organizacijo in neodvisnim sprejemanjem odločitev, so določena v EZ-1. EZ-1 v 84. členu glede funkcionalne ločitve določa, da mora v primeru, če je distribucijski operater sestavni del vertikalno integriranega podjetja⁷⁹, biti neodvisen od drugih dejavnosti, ki niso povezane z distribucijo glede pravne oblike, organizacije, sprejemanja odločitev in informacijskega sistema. Ta zahteva ne predstavlja obveznosti po lastniškem ločevanju nad sredstvi distribucijskega sistema od vertikalno integriranega podjetja.

Glede zahtev, ki se nanašajo na ločitev dejavnosti, je v prvem odstavku 85. člena EZ-1 določeno, da mora distribucijski operater DDO izvajati v ločeni pravni osebi, ki ne opravlja druge dejavnosti. V drugem odstavku 85. člena EZ-1 je nadalje določeno, da če je distribucijski operater sestavni del vertikalno integriranega podjetja, mora biti poleg zahteve iz prvega odstavka neodvisen od drugih dejavnosti, ki niso povezane z distribucijo, tudi glede organizacije in sprejemanja odločitev. V ta namen mora zagotoviti izvajanje najmanj naslednjih ukrepov:

- osebe, ki so odgovorne za upravljanje distribucijskega operaterja, ne smejo sodelovati v organih integriranega elektroenergetskega podjetja, ki so posredno ali neposredno odgovorni za tekoče operacije proizvodnje, prenosa in dobave električne energije;

---

⁷⁸ Z dne 18. 7. 2017.

⁷⁹ Vertikalno integrirano podjetje v skladu s 44. točko 36. člena EZ-1 pomeni elektroenergetsko podjetje ali skupino elektroenergetskih podjetij, v katerih lahko nadzor (pravice, pogodbe ali druga sredstva, ki omogočajo izvajanje odločilnega vpliva v podjetju, zlasti z lastništvom ali pravico do uporabe celotnega ali dela premoženja podjetja oziroma s pravicami ali pogodbami, ki zagotavljajo odločilen vpliv na sestavo, glasovanje ali odločitve organov podjetja) izvaja ista oseba ali iste osebe, in sicer neposredno ali posredno, in v katerih podjetje ali skupina podjetij opravlja vsaj 1 od dejavnosti prenosa ali distribucije in vsaj 1 od dejavnosti proizvodnje ali dobave elektrike.

- poklicni interesi oseb, pristojnih za upravljanje distribucijskega operaterja, se upoštevajo na način, ki zagotavlja njihovo sposobnost za neodvisno delovanje;
- distribucijski operater mora imeti, neodvisno od integriranega elektroenergetskega podjetja, dejanske pravice sprejemanja odločitev glede sredstev, ki so potrebna za obratovanje, vzdrževanje in razvoj omrežja.

V tretjem odstavku 85. člena EZ-1 je določeno, da mora imeti distribucijski operater za izpolnjevanje nalog iz tretje točke drugega odstavka 85. člena EZ-1 na voljo tudi potrebne človeške, tehnične, finančne in fizične vire.

Glede vertikalne integracije podjetij, ki izvajajo distribucijsko dejavnost, in podjetij, ki izvajajo dejavnost proizvodnje ali dobave električne energije, je Evropska komisija že v interpretacijskem dokumentu⁸⁰ v povezavi z direktivo 2003/54/ES z dne 16. 1. 2004 navedla, da je situacija, v kateri distribucijsko podjetje ohrani nadzor v povezanem podjetju, ki izvaja dejavnost proizvodnje ali dobave električne energije, neskladna s funkcionalno ločitvijo in zato nedopustna glede zahtev direktive 2003/54/ES. Distribucijsko podjetje ne sme imeti delnic ali deleža v družbi, ki izvaja dejavnost proizvodnje ali dobave električne energije. Če ima distribucijsko podjetje takšne delnice ali delež, ima neposreden finančni interes glede uspešnosti poslovanja takšnega podjetja ter zato njegovo vodstvo ni več sposobno delovati neodvisno. Zato tudi ni več dopustna struktura, v kateri ima distribucijsko podjetje v lasti pravno ločeno podjetje, ki izvaja dejavnost proizvodnje ali dobave električne energije. V obrazložitvi je še navedeno, da to nujno ne pomeni zahteve za spremembo lastništva distribucijskega omrežja. Ustrezno je, če se ustanovi nova družba, ki upravlja distribucijsko omrežje, pri čemer ni hkrati lastnik distribucijskega omrežja.

Pravila direktive 2009/72/ES, ki je glede dopustnosti vertikalne integracije podjetij ostala nespremenjena, ne dovoljujejo, da je operater distribucijskega omrežja, ki je del vertikalno integriranega podjetja, hkrati tudi lastnik podjetja, ki se ukvarja z dobavo električne energije. Obratna situacija, v kateri je družba, ki se ukvarja z dobavo električne energije, hkrati tudi lastnik podjetja, ki je operater distribucijskega omrežja, je sicer dovoljena ob izpolnjevanju določenih pogojev, ki so navedeni v drugem odstavku 26. člena direktive 2009/72/ES⁸¹. Izpolnitev teh pogojev naj bi bilo zagotovilo za dejansko ločitev upravljavca distribucijskega omrežja od ostalih dejavnosti.

2.1.3.1.a Vlada in ministrstvo sta v EZ-1 vzpostavila ustrezno pravno podlago za zagotovitev delovanja upravljavca distribucijskega omrežja neodvisno od drugih dejavnosti, ki niso povezane z distribucijo. Z izčlenitvijo tržnih družb iz elektrodistribucijskih družb je bila izvedena tudi pravna ločitev dejanskih izvajalcev GJS DDO in družb, ki opravljajo dejavnosti dobave in proizvodnje električne energije. Vendar s tem vlada in ministrstvo nista izvedla koraka v smeri dejanske ločitve dejavnosti, ki so povezane z izvajanjem GJS DDO, od tržnih dejavnosti proizvodnje in dobave električne energije. Večino dejavnosti GJS DDO izvajajo elektrodistribucijske družbe kot storitve za družbo SODO. Tako tudi po do sedaj izvedeni reorganizaciji ureditve izvajanja GJS DDO niso zagotovljeni pogoji, da bi družba SODO opravljala GJS DDO neodvisno od elektrodistribucijskih družb, ki so vertikalno povezane s proizvajalci in

⁸⁰ Note of DG energy & transport on Directives 2003/54/EC and 2003/55/EC on the internal market in electricity and natural gas: The unbundling regime,
[URL: http://ec.europa.eu/energy/electricity/legislation/doc/notes_for_implementation_2004/unbundling_en.pdf],
8. 9. 2013.

⁸¹ Prej drugi odstavek 15. člena direktive 2003/54/ES.

dobavitelji električne energije. Družbi SODO ni omogočeno, da kot upravljavec distribucijskega sistema neodvisno in učinkovito odloča o sredstvih in premoženju za upravljanje, vzdrževanje in razvoj omrežja, saj za izpolnjevanje svojih nalog nima potrebnih človeških, tehničnih, fizičnih in finančnih virov. Tako tudi obstaja tveganje, da niso izpolnjene zahteve iz EZ-1 in direktive 2009/72/ES glede zagotovitve neodvisnosti upravitelja distribucijskega omrežja od interesov v zvezi s proizvodnjo in dobavo električne energije.

2.1.3.1.b Ob dejstvu, da je družba SODO še vedno zgolj formalni izvajalec GJS DDO, saj večino dejavnosti v okviru GJS DDO izvajajo elektrodistribucijske družbe kot storitve za družbo SODO, ocenjujemo, da ni izpolnjen pogoj, da bi operater distribucijskega sistema lahko bil del vertikalno integriranega podjetja. Dejavnosti, povezane s proizvodnjo in dobavo električne energije, so sicer ločene od družbe SODO kot formalnega izvajalca distribucijske dejavnosti, obstaja pa tveganje, da so od elektrodistribucijskih družb kot dejanskih izvajalcev GJS DDO ločene na način, ki ga EZ-1 in direktiva 2009/72/ES ne dopuščata.

2.1.3.2 Izvedba posameznih faz glede oddelitve in nadaljnje organiziranosti delovanja tržnih družb

Po izdaji porezijskega poročila 2014 je vlada z namenom iskanja pravnih možnosti za način organizacije elektrodistribucijskega sektorja ustanovila medresorsko delovno skupino⁸² in nam v avgustu 2017 posredovala poročilo delovne skupine. V poročilu delovne skupine je navedeno, da se je vlada v svojem odzivnem poročilu zavezala k pridobitvi 100-odstotnega posrednega ali neposrednega lastništva države nad elektroenergetsko infrastrukturo. Delovna skupina je ocenila, da je to mogoče doseči z odsvojitvijo tržnega dela elektrodistribucijskih družb od omrežnega dela teh družb, tako da nastaneta 5-krat 2 družbi z enako lastniško strukturo, kot so jo imele elektrodistribucijske družbe pred tem. Potem bi bilo treba pridobiti 100-odstotno državno lastništvo le v omrežnih družbah. Delovna skupina je navedeno varianto ocenila kot najboljšo in se strinjala, da je to odločitev treba jasno zapisati v SUKND ob njeni spremembi in v letne načrte upravljanja kapitalskih naložb. Navedla je, da je lastništvo v elektrodistribucijskih družbah smotrno pridobivati postopno in po primerni ceni.

V poročilu delovne skupine je še navedeno, da razlika, če se odkup začne izvajati že v času, ko tržne družbe še niso izločene, zaradi nizke vrednosti tržnih družb ni velika in ne opravičuje čakanja na izločitev tržnih družb. Ocenjeno je, da bi se odkup lahko do konca izvedel v 3 letih, torej do sredine leta 2020. Drugi paket nakupa delnic elektrodistribucijskih družb, ko Republika Slovenija in povezane osebe dosežejo 90 % lastništva, bo bremenil državni proračun neposredno, zato morajo biti ti izdatki ustrezno načrtovani.

Vlada je v sklepu z dne 31. 8. 2017 navedla, da se je seznanila s poročilom delovne skupine ter da predlaga SDH, da ob upoštevanju Letnega načrta upravljanja kapitalskih naložb za leto 2017 ter odzivnega poročila na revizijsko poročilo 2014:

- izvede aktivnosti glede oddelitve tržnih družb od elektrodistribucijskih družb vključno s proučitvijo možnosti dokapitalizacije HSE d.o.o. (v nadaljevanju: družba HSE) z državnim deležem v oddeljenih tržnih družbah in
- pravočasno izvaja ukrepe v skladu s sprejetim Letnim načrtom upravljanja kapitalskih naložb za leto 2017 glede elektrodistribucijskih družb ter o izvajanju aktivnosti mesečno poroča vladi.

---

⁸² Sestavljali so jo: 2 predstavnika ministrstva, 3 predstavniki Ministrstva za finance in predstavnik Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Sestala se je na skupaj 5 sestankih in z delovanjem prenehala 31. 8. 2017.

upoštevanjem liberalizacije trga električne energije primerne za prodajo. **(PS)**⁸³

V letnih načrtih upravljanja so določeni potrebni ukrepi in usmeritve za doseg zastavljenih ciljev. Poleg upravljavskih aktivnosti, ki se nanašajo na vse družbe, ki jih upravlja SDH, je za elektrodistribucijske družbe načrtovana izvedba dodatnih upravljavskih aktivnosti, ki se nanašajo na ureditev izvajanja GJS DDO.

84 (PS) [REDACTED] (PS)

86 (PS) [REDACTED] (PS)

Iz letnih načrtov upravljanja v obdobju od leta 2016 do leta 2019 izhaja, da si je SDH na področju ureditve izvajanja GJS DDO zastavil naslednje cilje:

- (PS) [REDACTED] 87 [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED] (PS)

V skladu s sprejetim sklepom vlade z 31. 8. 2017 ter njegovo spremembo 24. 5. 2018 je SDH v četrtletnih poročilih o upravljanju kapitalskih naložb države posebej poročal še o izvajanju dejanj v skladu s sprejetim Letnim načrtom upravljanja kapitalskih naložb za elektrodistribucijske družbe. Prvo takšno poročilo se nanaša na drugi kvartal leta 2018 (več o tem v točki 2.2.1.1 tega poročila).

2.1.3.2.a Vlada in ministrstvo v obdobju, na katero se nanaša revizija, nista spremljala in usmerjala SDH na način, da bi bila oddelitev ali prodaja tržnih družb, ki so v lasti elektrodistribucijskih družb, izvedena pravočasno. V poročilu delovne skupine je navedeno, da je treba takoj začeti z oddelitvijo tržnih družb v neposredno last družbenikov elektrodistribucijskih družb. Vlada pa je v sklepu z 31. 3. 2017 predlagala SDH, da ob upoštevanju Letnega načrta upravljanja kapitalskih naložb za leto 2017 izvede aktivnosti glede oddelitve tržnih družb od elektrodistribucijskih družb. SDH je sicer že v letu 2016 izvedel upravljalvske aktivnosti, katerih rezultat je bila prodaja 100-odstotnega poslovnega deleža družbe Elektro Ljubljana v njeni hčerinski družbi za dobavo električne energije družbi GEN-I, d.o.o., Krško (v nadaljevanju: družba GEN-I). Vendar oddelitev ali prodaja tržnih družb, ki so v lasti ostalih 4 elektrodistribucijskih družb, še ni bila izvedena.

2.1.3.2.b Ker vlada in ministrstvo v obdobju, na katero se nanaša revizija, nista spremljala in usmerjala SDH na način, da bi bila izvedena oddelitev ali prodaja vseh tržnih družb, ki so v lasti elektrodistribucijskih družb, še vedno ni zagotovljena dejanska ločitev izvajalca GJS DDO od izvajalcev dejavnosti proizvodnje in dobave električne energije. Večino dejavnosti GJS DDO izvajajo elektrodistribucijske družbe kot storitve za družbo SODO, zato niso zagotovljeni pogoji, da bi družba SODO opravljala GJS DDO neodvisno od elektrodistribucijskih družb, ki so vertikalno povezane z družbami za proizvodnjo in dobavo električne energije. Tako tudi obstaja tveganje, da niso izpolnjene zahteve EZ-1 in direktive 2009/72/ES glede zagotovitve neodvisnosti upravljavca distribucijskega omrežja od interesov v zvezi s proizvodnjo in dobavo električne energije.

2.1.3.2.c Prav tako vlada in ministrstvo še vedno ne moreta izvesti nadaljnjih ukrepov za ureditev organiziranosti GJS DDO, ki so bili predvideni v odzivnem poročilu vlade in ministrstva ter tudi v sklepu

---

⁸⁷ (PS) [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] (PS)

vlade z 31. 7. 2017, ki je temeljil na poročilu delovne skupine. Prenos lastniškega deleža Republike Slovenije v 5 elektrodistribucijskih družbah na družbo SODO glede na določbe EZ-1 in direktive 2009/72/ES ne sme biti izveden, dokler elektrodistribucijske družbe ne oddelijo ali prodajo tržnih družb. Če bi bil prenos deleža Republike Slovenije v 5 elektrodistribucijskih družbah na družbo SODO izveden ob sedanjih lastniški in organizacijski ureditvi izvajalca GJS DDO, elektrodistribucijskih družb in tržnih družb, bi družba SODO, ki je izvajalec GJS DDO, postala večinski lastnik 5 elektrodistribucijskih družb, ki so lastniki elektroenergetske infrastrukture za izvajanje GJS DDO, ter tudi posredni večinski lastnik izčlenjenih tržnih družb. S tem bi obstajalo tveganje, da bi bila organizacijska ureditev izvajanja GJS DDO tudi formalno v neskladju z EZ-1 in direktivo 2009/72/ES. Vsebinska skladnost z določbami EZ-1 in direktive 2009/72/ES bo vzpostavljena s prodajo ali oddelitvijo tržnih družb od elektrodistribucijskih družb.

2.1.3.3 Aktivnosti vlade in ministrstva za pravočasno pridobitev celotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah

Delovna skupina je v poročilu delovne skupine navedla, da se je vlada v odzivnem poročilu zavezala k pridobitvi 100-odstotnega posrednega ali neposrednega lastništva države nad elektroenergetsko infrastrukturo (več o tem v točki 2.1.3.2 tega poročila).

SDH je v letnih načrtih upravljanja med aktivnostmi, ki se nanašajo na ureditev izvajanja GJS DDO, načrtoval, da elektrodistribucijske družbe izvedejo odkup lastnih delnic v obsegu, kot bo določen s sklepi skupščin elektrodistribucijskih družb. Iz četrtnih poročil SDH o upravljanju kapitalskih naložb države izhaja, da so elektrodistribucijske družbe izvajale odkupe lastnih delnic v skladu s sklepi skupščin družb, ki so upravam družb podelila pooblastilo za pridobivanje in razpolaganje z lastnimi delnicami (več o tem v točki 2.1.3.2 tega poročila).

2.1.3.3.a Vlada in ministrstvo v obdobju, na katero se nanaša revizija, nista spremljala in usmerjala SDH na način, da bi bile izvedene potrebne aktivnosti za pridobitev 100-odstotnega lastništva države v elektrodistribucijskih družbah. Vlada se je že v odzivnem poročilu zavezala k pridobitvi 100-odstotnega posrednega ali neposrednega lastništva države nad elektroenergetsko infrastrukturo. Pridobitev 100-odstotnega lastniškega deleža države v elektrodistribucijskih družbah je določena tudi v poročilu delovne skupine, medtem ko je v sklepu vlade določeno, da naj SDH pravočasno izvaja ukrepe glede elektrodistribucijskih družb v skladu s sprejetim Letnim načrtom upravljanja kapitalskih naložb za leto 2017. Na tej podlagi so elektrodistribucijske družbe izvedle odkupe lastnih delnic v obsegu, s katerim se je zgolj minimalno povečal lastniški delež države v teh družbah (o tem tudi v točki 2.2.1.2 tega poročila).

2.1.3.3.b V obdobju po predložitvi odzivnega poročila ministrstva je bilo zagotovljeno zgolj minimalno povečanje lastniškega deleža države v elektrodistribucijskih družbah, zato obstaja tveganje, da pridobitev 100-odstotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah ne bo izvedena do leta 2020, kar je kot realno možen rok izvedbe navedeno v odzivnem poročilu ministrstva in tudi v poročilu delovne skupine.

2.1.3.4 Ustanavljanje služnosti za potrebe gradnje in vzdrževanja energetske infrastrukture

EZ-1 v tretjem odstavku 462. člena določa, da se določbe tega zakona o infrastrukturi uporabljajo tudi za stvarne in druge pravice na nepremičninah, potrebne za gradnjo, rekonstrukcijo, obratovanje, nadzor in vzdrževanje objektov, naprav in omrežij energetske infrastrukture. V četrtem odstavku istega člena pa je določeno, da je tudi infrastruktura za distribucijsko omrežje elektrike gospodarska javna infrastruktura skladno z zakonom, ki ureja področje graditve objektov.

V prvem odstavku 472. člena EZ-1 je določeno, da sta gradnja in prevzem objektov in zemljišč, ki so potrebni za prenos in distribucijo elektrike, zemeljskega plina, distribucijo toplote in oskrbo z drugimi energetskeimi plini ali proizvodnjo elektrike, skladišča zemeljskega plina, terminal za utekočinjen zemeljski plin ali transport tekočih goriv po vodih, v javno korist in se zanj nepremičnine lahko razlastijo, omejijo s pravico uporabe za določen čas ali obremenijo z začasno ali trajno služnostjo. V drugem odstavku 472. člena EZ-1 pa je določeno, da se za vprašanja glede razlastitve in omejitve lastninske pravice, ki niso posebej urejena s tem zakonom, uporabljajo določbe zakona, ki ureja razlastitev in omejitev lastninske pravice.

Na ustanovitev služnosti v javno korist se nanaša tudi 473. člen EZ-1. Tretji odstavek 473. člena EZ-1 določa, da če investitor v 30 dneh po vročitvi ponudbe za sklenitev pogodbe o ustanovitvi služnosti v javno korist na nepremičninah iz tega člena te pogodbe ne uspe skleniti, lahko nemudoma vloži predlog za omejitev lastninske pravice. Ponudba za sklenitev pogodbe mora vsebovati cenitev sodno zapriseženega cenilca. V četrtem odstavku 473. člena EZ-1 pa je bilo določeno, da se ne glede na določbe drugih zakonov pogodbe o ustanovitvi služnosti v javno korist sklepajo za čas obratovanja infrastrukture in v korist vsakokratnega operaterja posamezne infrastrukture ali v korist gospodujočega zemljišča, katerega lastnik je operater.

Novela EZ-1B iz leta 2019 v četrtem odstavku 473. člena EZ-1 določa, da se ne glede na določbe drugih zakonov pogodbe o ustanovitvi služnosti v javno korist sklepajo za čas obratovanja infrastrukture in v korist vsakokratnega investitorja ali lastnika posamezne infrastrukture ali v korist gospodujočega zemljišča, katerega lastnik je investitor ali lastnik infrastrukture.

V prvem odstavku 474. člena EZ-1 je nadalje določeno, da je z dnem uveljavitve prostorskega akta v skladu s predpisi, ki urejajo urejanje prostora, na nepremičninah, katerih lastnik je Republika Slovenija ali lokalna skupnost in na katerih je za namen iz prvega odstavka 472. člena tega zakona predvidena omejitev lastninske pravice s služnostjo v javno korist, vzpostavljena brezplačna služnost v javno korist za namen iz prostorskega akta, razen za služnost na vodnih in priobalnih zemljiščih v upravljanju ministrstva, pristojnega za vode, katere plačilo se določi skladno z zakonom, ki ureja vode, in na njegovi podlagi izdanimi predpisi.

Iz navedenih določb EZ-1 izhaja, da je infrastruktura za distribucijsko omrežje elektrike gospodarska javna infrastruktura ter da gre pri gradnji in prevzemu objektov in zemljišč, ki so potrebni za distribucijo elektrike, za javno korist oziroma za javni interes.

Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti⁸⁸ (v nadaljevanju: ZSPDSLS-1) v 6. členu določa, da se stvarno premoženje lahko odsvoji ali se z njim upravlja odplačno, če zakon ne določa drugače (načelo odplačnosti). Na obremenjevanje premoženja države ali lokalnih skupnosti se med drugim nanaša tudi 70. člen ZSPDSLS-1, ki v tretjem odstavku določa, da je ustanavljanje služnosti in stavbne pravice na nepremičnem premoženju lahko brezplačno le v korist osebe javnega prava ali v korist izvajalca gospodarske javne službe, ki je v 100-odstotni neposredni lasti države ali samoupravne lokalne skupnosti in se ne ukvarja s tržno dejavnostjo, če je to v javnem interesu.

⁸⁸ Uradni list RS, št. 11/18 in 79/18.

2.1.3.4.a Vlada in ministrstvo sta z zadnjo spremembo EZ-1 besedilo četrtega odstavka 473. člena spremenila tako, da se služnost v javno korist sklepa v korist investitorja ali lastnika elektroenergetske infrastrukture in ne več v korist distribucijskega operaterja. Glede nadomestila za ustanovitev služnosti na nepremičninah, ki so v lasti države ali lokalnih skupnosti, pa iz nespremenjene določbe prvega odstavka 474. člena EZ-1 izhaja, da je takšna služnost brezplačna, čeprav se vzpostavi v korist pravnih oseb (elektrodistribucijske družbe), ki niso v 100-odstotni neposredni lasti države ali samoupravne lokalne skupnosti. Zadnje spremembe EZ-1 nalagajo Republiki Sloveniji in lokalnim skupnostim razpolaganje oziroma upravljanje s stvarnim premoženjem na način, ki ni v skladu s sistemsko ureditvijo tega področja v ZSPDSLS-1. Ta v 70. členu določa, da je ustanavljanje služnosti in stavbne pravice na nepremičnem premoženju, ki je v lasti države ali lokalnih skupnosti, lahko brezplačno le v korist osebe javnega prava ali v korist izvajalca gospodarske javne službe, ki je v 100-odstotni neposredni lasti države ali samoupravne lokalne skupnosti in se ne ukvarja s tržno dejavnostjo, če je to v javnem interesu.

Priporočilo

Vladi in ministrstvu priporočamo, naj ustanavljanje služnosti v javno korist na nepremičninah, preko katerih poteka elektroenergetska infrastruktura, v EZ-1 uredita tako, da bo njeno brezplačno ustanavljanje mogoče le ob izpolnjevanju pogojev, kot so določeni v ZSPDSLS-1, ki sistemsko ureja področje ustanavljanja služnosti na nepremičninah v lasti države ali lokalnih skupnosti.

2.2 Aktivnosti SDH za ureditev področja izvajanja GJS DDO

2.2.1 Aktivnosti SDH za ureditev lastništva elektroenergetske infrastrukture

V reviziji smo preverili, ali je SDH izvedel ukrepe za ureditev lastništva elektroenergetske infrastrukture. Pri tem smo preverili:

- ali je SDH posamezne faze preoblikovanja organiziranosti elektrodistribucijskih družb glede oddelitve in nadaljnje organiziranosti delovanja hčerinskih družb za dobavo električne energije izvedel v rokih, ki so opredeljeni v terminskem načrtu iz odzivnih poročil in poročilu delovne skupine;
- ali je SDH izvedel aktivnosti, ki bi omogočale pravočasno pridobitev celotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah od manjšinskih lastnikov do leta 2020, kot izhaja iz odzivnega poročila ministrstva ter poročila delovne skupine;
- ali je SDH izdelal ekonomsko študijo stroškov in koristi združitve 5 elektrodistribucijskih družb z družbo SODO, kot je predlagano v poročilu delovne skupine.

2.2.1.1 Aktivnosti SDH glede oddelitve in nadaljnje organiziranosti delovanja hčerinskih družb za dobavo električne energije

SDH je v obdobju, na katero se nanaša revizija, na podlagi ZSDH-1 izvajal aktivnosti glede upravljanja elektrodistribucijskih družb v imenu in za račun Republike Slovenije. SDH aktivnosti upravljanja izvaja na podlagi sprejetih letnih načrtov upravljanja iz 30. člena ZSDH-1, ki sledijo ciljem v SUKND. O izvedenih aktivnostih upravljanja naložb poroča državnemu zboru v letnih poročilih o poslovanju ter vladi v četrletnih poročilih o upravljanju na podlagi 67. člena ZSDH-1.

Vlada je na podlagi sklepa z 31. 8. 2017, ki temelji na poročilu delovne skupine, predlagala SDH, da ob upoštevanju Letnega načrta upravljanja kapitalskih naložb za leto 2017 ter odzivnega poročila vlade izvede aktivnosti glede oddelitve tržnih družb od elektrodistribucijskih družb, vključno s proučitvijo možnosti

dokapitalizacije družbe HSE z državnim deležem v oddeljenih družbah za dobavo električne energije. V sklepu je še navedeno, naj SDH pravočasno izvede ukrepe v skladu s sprejetim Letnim načrtom upravljanja kapitalskih naložb za leto 2017 glede elektrodistribucijskih družb ter o izvajanju aktivnosti poroča vladi (več o tem v točki 2.1.3.2 tega poročila).

V letnih načrtih upravljanja so določeni potrebni ukrepi in usmeritve za doseg zastavljenih ciljev za družbe, ki se ukvarjajo z distribucijo električne energije. Poleg upravljavskih aktivnosti, ki se nanašajo na vse družbe, ki jih upravlja SDH, je za elektrodistribucijske družbe načrtovana izvedba dodatnih upravljavskih aktivnosti, ki se nanašajo na ureditev izvajanja GJS DDO. SDH je tako že za leto 2016 med drugim načrtoval:

- izvedbo postopka izbire pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetij z namenom ugotovitve vrednosti elektrodistribucijskih družb in v skladu s SUKND pripravo predloga njihove bodoče ureditve;
- (PS) [redacted]
[redacted]
- [redacted] (PS)

SDH je med aktivnostmi za leto 2017, ki se nanašajo na ureditev izvajanja GJS DDO, načrtoval tudi:

- (PS) [redacted]
[redacted] (PS);
- izvedbo odkupa lastnih delnic skladno s sklepi skupščin elektrodistribucijskih družb in
- izdelavo ekonomske in pravne analize možnih variant reorganizacije GJS DDO in izvedbo modela, ki ga predhodno potrdi vlada.

Tudi med aktivnostmi za leto 2018, ki se nanašajo na ureditev izvajanja GJS DDO, je SDH med drugim načrtoval:

- (PS) [redacted]
[redacted] (PS);
- izvedbo odkupa lastnih delnic skladno s sklepi skupščin elektrodistribucijskih družb;
- izdelavo ekonomske in pravne analize možnih variant reorganizacije GJS DDO do junija 2018 in izvedbo modela, ki ga predhodno potrdi vlada.

SDH je v Letnem načrtu upravljanja za leto 2019 med aktivnostmi, ki se nanašajo na ureditev izvajanja GJS DDO, med drugim načrtoval:

- (PS) [redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted] (PS);
- izdelavo ekonomske in pravne analize možnih variant reorganizacije GJS DDO do marca 2019 in izvedbo modela, ki ga predhodno potrdi vlada.

V skladu s sprejetim sklepom vlade z 31. 8. 2017 ter njegovo spremembo 24. 5. 2018 je SDH v četrtnetnih poročilih o upravljanju kapitalskih naložb države posebej poročal še o izvajanju dejanj v skladu s sprejetimi letnimi načrti upravljanja za elektrodistribucijske družbe. Prvo takšno poročilo se nanaša na drugi kvartal leta 2018.

Iz četrtnetnih poročil SDH o upravljanju kapitalskih naložb države izhaja, da je bila glede aktivnosti, ki se nanašajo na ureditev izvajanja GJS DDO, že v letu 2016 izvedena prodaja hčerinske družbe za dobavo električne energije v lasti družbe Elektro Ljubljana družbi GEN-I. Glede družb za dobavo električne energije, ki so v lasti ostalih 4 elektrodistribucijskih družb, so bile načrtovane aktivnosti delno realizirane. V letu 2019 je še vedno potekalo posredovanje dodatnih ustnih in pisnih pojasnil agenciji za varstvo konkurence, ki je presojala povezovanje kapitalске naložbe v družbi ECE d.o.o.⁸⁹ in družbi E3⁹⁰ v vertikalno povezavo z družbo HSE na podlagi vloge za koncentracijo iz leta 2017. (PS)

91

92

(PS)

2.2.1.1.a SDH v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni izvedel vseh aktivnosti, da bi bila izvedena oddelitev ali prodaja tržnih družb, ki so v lasti elektrodistribucijskih družb. V poročilu delovne skupine je navedeno, da je treba takoj začeti z oddelitvijo tržnih družb v neposredno last družbenikov elektrodistribucijskih družb. Vlada pa je v sklepu z 31. 3. 2017 predlagala SDH, da ob upoštevanju Letnega načrta upravljanja kapitalskih naložb za leto 2017 izvede aktivnosti glede oddelitve tržnih družb od elektrodistribucijskih družb. SDH je sicer že v letu 2016 izvedel upravljalvske aktivnosti, katerih rezultat je bila prodaja 100-odstotnega poslovnega deleža družbe Elektro Ljubljana v njeni hčerinski družbi za dobavo električne energije družbi GEN-I. Vendar oddelitev ali prodaja tržnih družb, ki so v lasti ostalih 4 elektrodistribucijskih družb, še ni bila izvedena.

Ukrep SDH

Družba E3 je bila na podlagi vloge v letu 2017 vključena v postopek priglasitve koncentracije pri agenciji za varstvo konkurence. Zaradi dolgotrajnosti postopka je družba Elektro Primorska v drugi polovici 2019 pričela z vzporednim postopkom prodaje hčerinske družbe za dobavo električne energije, to je družbe E 3. 26. 2. 2020 je bila z družbo Petrol d.d., Ljubljana sklenjena pogodba o prodaji 100-odstotnega poslovnega deleža v družbi E 3. Transakcija bo zaključena po izpolnitvi odložnih pogojev, med katerimi je tudi pridobitev soglasja agencije za varstvo konkurence, na podlagi vloge o priglasitvi koncentracije.

2.2.1.1.b Ocenjujemo, da bi SDH že pred izvedbo postopka na agenciji za varstvo konkurence lahko izvedel aktivnosti glede oddelitve tržnih družb, ki so v lasti 4 elektrodistribucijskih družb. Oddelitev tržnih družb namreč ni odvisna od uspešnosti izvedbe načrtovanega postopka vertikalne povezave z družbo HSE, saj bi ta lahko bila predhodno izvedena tudi v primeru vertikalne povezave z družbo HSE. Po oddelitvi tržnih družb bi SDH lahko nadaljeval z izvedbo nadaljnjih aktivnosti za dokončno ureditev

⁸⁹ Družba za dobavo električne energije v lasti družbe Elektro Celje in družbe Elektro Gorenjska.

⁹⁰ Družba za dobavo električne energije v lasti družbe Elektro Primorska.

⁹¹ (PS)

⁹² (PS)

delovanja GJS DDO, saj bi se lahko prenesli lastniški deleži Republike Slovenije v elektrodistribucijskih družbah na družbo SODO, kar je kot ena izmed možnosti predvideno v SUKND, odzivnem poročilu ministrstva in tudi poročilu delovne skupine (o tem tudi v točki 2.1.3.2 tega poročila).

2.2.1.2 Aktivnosti SDH za pridobitev celotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah

Delovna skupina je v poročilu delovne skupine navedla, da se je vlada v odzivnem poročilu zavezala k pridobitvi 100-odstotnega posrednega ali neposrednega lastništva države nad elektroenergetsko infrastrukturo do leta 2020. Tudi delovna skupina je ocenila, da bi se odkup lahko dokončno izvedel v 3 letih, torej do sredine leta 2020 (več o tem v točki 2.1.3.2 tega poročila).

SDH je v letnih načrtih upravljanja med aktivnostmi, ki se nanašajo na ureditev izvajanja GJS DDO načrtoval, da elektrodistribucijske družbe izvedejo odkup lastnih delnic v obsegu, kot bo določen s sklepi skupščin elektrodistribucijskih družb. (PS) [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] (PS)

SDH je v četrtletnih poročilih o upravljanju kapitalskih naložb države poročal tudi o izvedenih aktivnostih (PS) [REDACTED] (PS). Iz četrtletnih poročil SDH o upravljanju kapitalskih naložb države izhaja, da so elektrodistribucijske družbe izvajale odkupe lastnih delnic v skladu s sklepi skupščin družb, ki so upravam družb podelile pooblastilo za pridobivanje in razpolaganje z lastnimi delnicami za obdobje od 1. 9. 2016 do 31. 3. 2018. Na skupščinah družb Elektro Gorenjska in Elektro Maribor v letu 2018 je bil sprejet sklep, na podlagi katerega sta upravi družb lahko nadaljevali z odkupom lastnih delnic do 31. 12. 2018. Na tej podlagi je v obdobju od leta 2016 do leta 2018 družba Elektro Celje odkupila 1,38 % lastnih delnic, za kar je plačala 886.370 EUR, družba Elektro Ljubljana 0,08 % lastnih delnic, za kar je plačala 54.115 EUR, družba Elektro Gorenjska 0,07 % lastnih delnic, za kar je plačala 25.077 EUR, družba Elektro Maribor 0,45 % lastnih delnic, za kar je plačala 363.301 EUR, in družba Elektro Primorska 0,23 % lastnih delnic, za kar je plačala 80.613 EUR.

V tabeli 2 so prikazani podatki o odkupu lastniških deležev od manjšinskih lastnikov v posameznih elektrodistribucijskih družbah v obdobju od leta 2016 do leta 2018, ko so se ti odkupi izvajali. Tudi v letu 2019 je bil odkup načrtovan, vendar v tem letu odkup delnic elektrodistribucijskih družb od manjšinskih lastnikov ni bil realiziran.

Tabela 2: Odkup lastniških deležev od manjšinskih lastnikov po posameznih elektrodistribucijskih družbah v obdobju od leta 2016 do leta 2018

Elektrodistribucijska družba	Leto 2016	Leto 2017	Leto 2018	Skupaj
Elektro Celje				
Število delnic	227.661	32.491	73.697	333.849
Vrednost (v EUR)	541.833	93.966	250.571	886.370
Odstotek vseh delnic	0,94	0,13	0,31	1,38
Elektro Ljubljana				
Število delnic	22.256	7.444	0	29.700
Vrednost (v EUR)	36.722	17.393	0	54.115
Odstotek vseh delnic	0,057	0,019	0	0,076
Elektro Gorenjska				
Število delnic	11.783	1.118	0	12.901
Vrednost (v EUR)	22.506	2.571	0	25.077
Odstotek vseh delnic	0,068	0,006	0	0,074
Elektro Maribor				
Število delnic	72.753	1.534	75.735	150.022
Vrednost (v EUR)	150.599	3.940	208.762	363.301
Odstotek vseh delnic	0,217	0,005	0,226	0,448
Elektro Primorska				
Število delnic	42.149	350	400	42.899
Vrednost (v EUR)	78.609	931	1.073	80.613
Odstotek vseh delnic	0,224	0,002	0,002	0,228
Skupna vrednost (v EUR)	830.269	118.801	460.406	1.409.476

Vir: podatki SDH.

2.2.1.2.a SDH v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni izvedel vseh potrebnih aktivnosti za pridobitev 100-odstotnega lastniškega deleža države v elektrodistribucijskih družbah. Pridobitev 100-odstotnega lastniškega deleža države v elektrodistribucijskih družbah je določena v SUKND. K temu se je vlada zavezala že v odzivnem poročilu, enaka zahteva pa je določena tudi v poročilu delovne skupine. V sklepu vlade je določeno, naj SDH pravočasno izvaja ukrepe glede lastništva elektrodistribucijskih družb v skladu s sprejetim Letnim načrtom upravljanja kapitalskih naložb za leto 2017. Na tej podlagi so elektrodistribucijske družbe izvedle odkupe lastnih delnic v obsegu, s katerim se je zgolj minimalno povečal lastniški delež države v teh družbah.

2.2.1.2.b Ker SDH ni izvedel vseh potrebnih aktivnosti, ki bi omogočale pridobitev celotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah od manjšinskih lastnikov, obstaja tveganje, da pridobitev 100-odstotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah ne bo izvedena do leta 2020, kar je kot realno možen rok izvedbe navedeno v odzivnem poročilu ministrstva in tudi v poročilu delovne skupine.

2.2.1.3 Izdelava ekonomske študije stroškov in koristi združitve 5 elektrodistribucijskih družb z družbo SODO

Delovna skupina je v poročilu delovne skupine zapisala, da je treba izvesti študijo stroškov in koristi združitve 5 elektrodistribucijskih družb z družbo SODO. Za izvedbo študije je v skladu s pristojnostmi upravljanja z državnim premoženjem pristojen SDH. Dokapitalizacija družbe SODO z državnim deležem v elektrodistribucijskih družbah se lahko izvede šele po oddelitvi tržnih družb od elektrodistribucijskih družb. Če bo študija potrdila smotrnost združitve elektrodistribucijskih družb in družbe SODO, se lahko po oddelitvi tržnih družb od elektrodistribucijskih družb izvede dokapitalizacija družbe SODO z državnim deležem v elektrodistribucijskih družbah. Po pridobitvi 100-odstotnega lastništva v vseh elektrodistribucijskih družbah pa se lahko izvede še združitev teh družb in družbe SODO. S tem bi bili doseženi vsi cilji iz odzivnega poročila ministrstva. Lahko pa bi bila izvedena tudi kakšna drugačna končna ureditev izvajanja GJS DDO, če bi tako izhajalo iz študije stroškov in koristi.

Ob tem je delovna skupina še navedla, da konsolidacija poslovanja in poenotenje poslovnih procesov družb z istovrstno ali povezano dejavnostjo običajno predstavlja vsaj 10-odstotni prihranek pri stroških delovanja celo brez optimizacije števila zaposlenih. Ta prihranek bi lahko bil namenjen prenovi elektrodistribucijskega omrežja za doseg ciljnega stanja pametnih omrežij, ob upoštevanju rastočega deleža obnovljivih virov energije v strukturi končne porabe ter pričakovanega rastočega deleža e-mobilnosti.

Uprava SDH je 16. 4. 2018 s sklepom imenovala delovno skupino (v nadaljevanju: delovna skupina SDH) za izvedbo aktivnosti za pridobitev študije o različnih možnostih in izvedbo modela reorganizacije GJS DDO. Delovna skupina SDH je bila zadolžena za izvedbo ustreznega postopka za izbor izvajalca študije, pripravo potrebnih gradiv za organe SDH, uskladitev pogodbe z izbranim izvajalcem, pregled pridobljene študije in poročanje upravi SDH. Delovna skupina SDH je proučila različne možnosti za pridobitev ponudb za izdelavo študije ter oblikovala predlog besedila glede vsebine študije. Pripravila je osnutek povabila k oddaji ponudb v angleškem jeziku, saj je bila predvidena izvedba mednarodnega javnega razpisa.

5. 4. 2019 je SDH ministrstvu posredoval predlog povabila k oddaji ponudbe za pripravo podrobne pravne študije analize možnih variant reorganizacije GJS DDO ter predlog pogodbe o plačilu nadomestila stroškov za izdelavo podrobne pravne študije.

Ministrstvo je 28. 5. 2019 posredovalo SDH dopis, v katerem je navedlo, da so izhodišča predlagane študije napačna. Namreč, vlada se je 31. 8. 2017 seznanila s poročilom delovne skupine, ki je obravnavala možne načine reorganizacije GJS DDO. Delovna skupina se je že med pripravo poročila delovne skupine posvetovala tudi s SDH. V poročilu delovne skupine je jasno izražena potreba po izdelavi študije, v kateri bo izvedena ocena stroškov in koristi združitve 5 elektrodistribucijskih družb z družbo SODO. Prav tako bi bilo v študiji treba pridobiti argumente, da dokapitalizacija družbe HSE z državnim deležem v hčerinskih družbah za trgovanje z električno energijo ne predstavlja državne pomoči. V študiji bi bilo tudi treba oceniti stroške in koristi morebitne združitve elektrodistribucijskih družb, družbe SODO in ELES.

Za vse te ocene je glede na pristojnosti upravljanja z državnim premoženjem pristojen SDH. Smiselno bi bilo, da študijo izvedejo neodvisni, mednarodno priznani strokovnjaki, saj je iz študij, izvedenih do sedaj, razvidno, da se ugotovitve in priporočila slovenskih strokovnjakov za ureditev GJS DDO v precejšnji meri razlikujejo. V predlogu, ki ga je pripravil SDH za izdelavo študije, pa se namesto izdelave ekonomske analize 3 bistvenih vprašanj, zahteva izdelava pravne študije z vprašanji, ki so že bila obravnavana in o katerih so že bile oblikovane primerne rešitve.

2.2.1.3.a SDH ni izdelal študije stroškov in koristi združitve 5 elektrodistribucijskih družb z družbo SODO, kot je to predlagala delovna skupina v poročilu delovne skupine. Če bi se s študijo potrdila smotrnost združitve elektrodistribucijskih družb in družbe SODO, bi se lahko že po oddelitvi tržnih družb od elektrodistribucijskih družb izvedla dokapitalizacija družbe SODO z lastniškim deležem Republike Slovenije v elektrodistribucijskih družbah. Iz predloga povabila k oddaji ponudbe za pripravo podrobne pravne študije analize možnih variant reorganizacije GJS DDO, ki ga je pripravil SDH, pa izhaja, da je načrtovana izdelava pravne študije z vprašanji, ki so že bila obravnavana v prejšnjih študijah in o katerih so že bile oblikovane primerne rešitve. Zahtevana je analiza zakonodaje EU in Republike Slovenije ter možnih modelov reorganizacije GJS DDO, čeprav so tudi ti modeli že bili opredeljeni v dosedanjih postopkih urejanja področja GJS DDO. Ob tem je že v predlogu za izdelavo študije dana prednost neposredni podelitvi koncesij za izvajanje GJS DDO elektrodistribucijskim družbam, ki niso v 100-odstotni lasti Republike Slovenije, brez razpisa, čeprav je delovna skupina zavrnila takšno možnost ureditve področja GJS DDO.

2.3 Aktivnosti družbe SODO za ureditev izvajanja GJS DDO

2.3.1 Stroški storitev za izvajanje GJS DDO

Da bi odgovorili na vprašanje, ali je družba SODO uredila področje, ki se nanaša na stroške storitev za izvajanje GJS DDO, smo preverili:

- ali je družba SODO izdelala popis storitev, normative in cenik storitev za pogodbeno zaračunavanje in plačevanje storitev po dejansko izvedenem obsegu za storitve, ki jih elektrodistribucijske družbe izvajajo za družbo SODO, in
- ali je družba SODO izvajala nadzor nad tem, ali so elektrodistribucijske družbe izvedle vse storitve, o katerih so poročale in za njih prejele plačilo.

Da bi odgovorili na zastavljeni vprašanji, smo v koncesijski pogodbi in pogodbah o najemu elektrodistribucijske infrastrukture, ki jih je družba SODO sklenila z elektrodistribucijskimi družbami, preverili, katere storitve izvajajo elektrodistribucijske družbe za družbo SODO v okviru dejavnosti GJS DDO, in ali je družba SODO oblikovala normative za njihovo izvajanje ter cenike teh storitev. Preverili smo tudi, ali je družba SODO vzpostavila nadzor in izdelala navodila, na podlagi katerih elektrodistribucijske družbe poročajo o izvedenih storitvah, in s tem zagotovila plačevanje storitev glede na dejanski obseg njihove izvedbe.

2.3.1.1 Določitev normativov za storitve, ki jih elektrodistribucijske družbe izvajajo za družbo SODO v okviru GJS DDO

V pogodbah o najemu – 2011 med elektrodistribucijskimi družbami in družbo SODO je določeno, da elektrodistribucijska družba na območju distribucijskega omrežja elektrodistribucijske družbe opravlja za družbo SODO naslednje storitve:

- vzdrževanje elektroenergetske infrastrukture in organiziranje dežurne službe;
- vodenje in obratovanje elektrodistribucijskega omrežja;
- razvoj, načrtovanje in vlaganja v elektroenergetsko infrastrukturo;
- priprava in vodenje investicij;
- spremljanje in ugotavljanje kakovosti oskrbe;
- izvajanje merjenja električne energije;
- izvajanje storitev dostopa do distribucijskega omrežja in drugih storitev za uporabnike.

V skladu s pogodbami o najemu – 2011 je elektrodistribucijska družba dolžna zagotoviti analitične in sintetične knjigovodske evidence o stroških storitev, ki jih izvaja za družbo SODO in predstavljajo podlago za sporočanje podatkov o realizaciji, ki so potrebni za obračun regulativnega okvira za posamezno leto. Podatke, ki jih elektrodistribucijska družba posreduje agenciji za energijo, posreduje hkrati tudi družbi SODO.

Elektrodistribucijska družba vodi tudi ločeno analitično računovodsko evidenco o opredmetenih osnovnih sredstvih in neopredmetenih sredstvih, s katerimi se izvajajo storitve za družbo SODO. V pogodbah o najemu – 2011 je še določeno, da je za storitve, ki jih elektrodistribucijska družba zagotavlja za družbo SODO, dolžna zagotoviti tudi ustrezno informacijsko podporo.

Elektrodistribucijska družba izvaja z družbo SODO usklajen količinski letni načrt storitev ter storitve, ki jih zaračuna elektrodistribucijska družba neposredno uporabnikom. Elektrodistribucijska družba obvešča o realizaciji načrta 3-mesečno, v 45 dneh po obračunskem obdobju. Elektrodistribucijska družba je dolžna do 15. 3. za preteklo leto pripraviti poročilo o realizaciji letnega načrta storitev in storitev, ki jih zaračunava neposredno uporabnikom distribucijskega omrežja.

Plačevanje storitev, ki jih za družbo SODO izvaja elektrodistribucijska družba, se izvaja akontativno po posameznih mesecih. Obračun opravljenih storitev poteka tako, da elektrodistribucijske družbe posredujejo družbi SODO obračunske mesečne račune. Ti odražajo gibanje vrednosti storitev glede na mesečne realizirane vrednosti omrežnine, kar predstavlja obračun odstopanj od načrtovanih pogodbenih vrednosti za storitve. Priloga k računu za opravljene storitve je poročilo o opravljenih storitvah, z navedbo obsega realizacije storitev po posameznih vrstah.

V pogodbah o najemu – 2011 je določeno, da elektrodistribucijska družba posreduje družbi SODO mesečno poročilo o opravljenih storitvah v 45 dneh po obračunskem mesecu, na podlagi katerega družba SODO potrdi obračun storitev in izvede plačilo mesečnega obračunskega računa za storitve.

Metodologija za ugotavljanje višine stroškov najema elektroenergetske infrastrukture, stroškov storitev, ki jih izvaja elektrodistribucijska družba, in pripadajoči ceniki morajo biti usklajeni z višino upravičenih stroškov za območje distribucijskega omrežja posamezne elektrodistribucijske družbe za vsako posamezno leto, ki jo v okviru posameznega regulativnega okvira določi agencija za energijo.

Finančni vir za plačevanje storitev je omrežnina, ki je namenski prihodek družbe SODO za pokrivanje stroškov izvajanja dejavnosti GJS DDO. Višino upravičenih stroškov izvajanja dejavnosti GJS DDO določi agencija za energijo na podlagi kriterijev iz Akta o metodologiji za določitev omrežnine in kriterijih za ugotavljanje upravičenih stroškov za elektroenergetska omrežja in metodologiji za obračunavanje omrežnine⁹³ in Akta o metodologiji za določitev regulativnega okvira in metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje.

Iz revizijskega poročila 2014 izhaja, da je družba SODO naredila popis storitev, ki jih elektrodistribucijske družbe izvajajo za družbo SODO v okviru dejavnosti GJS DDO. Ni pa še oblikovala normativov za njihovo izvajanje ter cenika teh storitev. Za zagotovitev večje transparentnosti izvajanja GJS DDO bi morala družba SODO tudi za te storitve oblikovati normative za njihovo izvajanje ter plačevati storitve glede na dejanski obseg njihove izvedbe.

V letu 2015 je družba SODO v Aneksih št. 4 k pogodbam o najemu elektrodistribucijske infrastrukture in izvajanju storitev za sistemskega operaterja distribucijskega omrežja⁹⁴ (v nadaljevanju: aneksi št. 4 k pogodbam o najemu – 2011) natančneje opredelila storitve, ki jih elektrodistribucijske družbe izvajajo za družbo SODO, in sicer:

- vzdrževanje primarne elektroenergetske infrastrukture,
- organiziranje in izvajanje dežurne službe,
- vodenje in obratovanje elektrodistribucijskega omrežja,
- načrtovanje razvoja omrežja,
- priprava in vodenje investicij v elektroenergetsko infrastrukturo,
- spremljanje in ugotavljanje kakovosti oskrbe z električno energijo,
- izvajanje merjenja električne energije,
- izvajanje storitev dostopa in drugih storitev za uporabnika,
- priključevanje uporabnikov,
- zagotavljanje električne energije za pokrivanje izgub v distribucijskem sistemu in oskrbe družbe SODO,
- druge storitev za uporabnike.

Družba SODO je v Aneksu št. 5 o najemu elektrodistribucijske infrastrukture in izvajanju storitev za sistemskega operaterja distribucijskega omrežja⁹⁵ (v nadaljevanju: aneksi št. 5 k pogodbam o najemu – 2011) vključila določbo o izdelavi normativov in cenikov za vse regulirane storitve z rokom 31. 12. 2017.

V aneksu št. 5 k pogodbam o najemu – 2011 je družba SODO vključila tudi zahtevo glede minimalne specifikacije računov ter mesečnega poročanja. Obvezna priloga računa je mesečno količinsko poročilo v skladu z Navodilom za pripravo letnega načrta storitev in spremljanje ter poročanje o realizaciji storitev⁹⁶ (v nadaljevanju: navodilo storitve 2016) ter Navodilom za pripravo letnega načrta vzdrževanja in obratovanja ter spremljanje in poročanje o realizaciji vzdrževanja in obratovanja, ki opredelujeta

⁹³ Uradni list RS, št. 81/12, 47/13, 112/13, (7/14), 17/14-EZ-1 in 66/15; ta akt je prenehal veljati 15. 9. 2015.

⁹⁴ Aneksi št. 4 k pogodbam o najemu – 2011 so se uporabljali od 1. 1. 2015.

⁹⁵ Aneksi št. 5 k pogodbam o najemu – 2011 so se uporabljali od 1. 1. 2016.

⁹⁶ Družba SODO je navodilo 2016 objavila na svoji spletni strani 7. 2. 2017, na dan podpisa aneksa št. 5 k pogodbi o najemu – 2011. V letu 2018 je družba SODO sprejela novo Navodilo za pripravo letnega načrta storitev in spremljanje ter poročanje o realizaciji storitev (v nadaljevanju: navodilo storitve 2018).

poročanje o realizaciji storitev. Priloge poročila so sezname v elektronski obliki za posamezno vrsto dela, ki dokazujejo zaračunane storitve. Poročilo in sezname morajo biti potrjeni s strani odgovorne osebe elektrodistribucijske družbe. V primeru, da računu niso priloženi navedeni dokumenti, družba SODO račun zavrne.

V oktobru 2017 je družba SODO pričela z izdelavo normativov in načrta potrebnih aktivnosti. Pripravila je dokument z naslovom Normativi storitev gospodarske javne službe distribucijskega operaterja, ki jih izvajajo distribucijska podjetja po pogodbi s SODO. Gre za osnutek poročila, v katerem so podani predlogi normativov in cenika za izvedbo storitev.

2.3.1.1.a Družba SODO je v letu 2015 v aneksih št. 4 k pogodbam o najemu – 2011 posodobila popis storitev, ki jih elektrodistribucijske družbe izvajajo za družbo SODO v okviru GJS DDO. Prav tako je v anekse št. 5 k pogodbam o najemu – 2011 vključila obveznost poročanja o realizaciji storitev s sezname v elektronski obliki za posamezno vrsto dela, ki dokazujejo zaračunane storitve. Ni pa do konca leta 2015 pripravila normativov, kot je navedla v odzivnem poročilu SODO, ter cenika za izvajanje teh storitev. Z izdelavo je pričela v oktobru 2017 in pripravila osnutek dokumenta z naslovom Normativi storitev gospodarske javne službe distribucijskega operaterja, ki jih izvajajo distribucijska podjetja po pogodbi s SODO. V navedenem dokumentu so podani predlogi normativov in cenika za izvedbo storitev, katerih uporaba bi glede na različno stopnjo razvoja posameznih elektrodistribucijskih družb lahko prispevala k enakomernejšemu razvoju po vseh območjih distribucijskega sistema v Sloveniji.

Pojasnilo družbe SODO

V letu 2016 je družba SODO agenciji za energijo predstavila predlog določbe o izdelavi normativov in cenikov, ki bi ga vključila v anekse št. 5 k pogodbam o najemu – 2011. Agencija za energijo je družbi SODO odgovorila, da družba SODO z aneksom agenciji za energijo ne sme nalagati usmeritev o načinu reguliranja oziroma določitve upravičenih stroškov za dejavnost distribucijskega operaterja ter da družba SODO veljavnosti uporabe normativov med družbo SODO in elektrodistribucijsko družbo ne more pogojevati z načinom določitve upravičenih stroškov v regulativnem okviru. Ne glede na stališče agencije za energijo je družba SODO 13. 9. 2017 sklicala sestanek z elektrodistribucijskimi družbami z namenom priprave normativov. Zaradi negativnega odziva elektrodistribucijskih družb je družba SODO 3. 10. 2017 pričela sama z izdelavo normativov in načrta potrebnih aktivnosti in na podlagi sprejete metodologije in analize obstoječih razpoložljivih podatkov v oktobru 2018 izdelala poročilo Normativi storitev gospodarske javne službe distribucijskega operaterja, ki jih izvajajo distribucijska podjetja po pogodbi s SODO. V normativih so določene cene za izvajanje posameznih storitev, ki jih je mogoče uporabiti za določitev višine plačila storitev na letni ravni. Vendar je uporaba normativov za določanje višine plačila za izvajanje storitev, glede na obstoječi način regulacije dejavnosti GJS DOO ter glede na odločbo o regulativnem okviru, nemogoča.

2.3.1.2 Nadzor nad izvedbo storitev, o katerih poročajo elektrodistribucijske družbe

Iz revizijskega poročila 2014 izhaja, da so v skladu s pogodbami o najemu – 2011 elektrodistribucijske družbe pri poročanju o opravljenih storitvah navedle vrsto in obseg izvedenih storitev. Družba SODO ni izvajala nadzora nad tem, ali so elektrodistribucijske družbe tudi dejansko izvedle vse storitve, o katerih so poročale v poročilu o opravljenih storitvah.

Družba SODO je v letu 2015 v aneksih št. 5 k pogodbam o najemu – 2011 razširila določbe glede izvajanja nadzora nad opravljenimi storitvami. Pri izvajanju nadzora se tako ugotavlja, ali je bila storitev opravljena v zaračunanem obsegu, kakovost opravljene storitve in skladnost z navodili družbe SODO oziroma zakonodajo. Določeno je tudi, da v primeru ugotovljenih nepravilnosti v postopku izvajanja

nadzora, družba SODO izda priporočilo ali opozorilo za odpravo nepravilnosti z navedbo roka, v katerem mora elektrodistribucijska družba nepravilnost odpraviti. Če elektrodistribucijska družba v postavljenem roku ne odpravi pomanjkljivosti, ji je družba SODO upravičena zaračunati pogodbeno kazen v višini cene storitve, ki je enaka ceni storitve za odpravo pomanjkljivosti iz ponudbe, pridobljene od najugodnejšega ponudnika na trgu. Pogodbeno kazen mora elektrodistribucijska družba poravnati v 30 dneh od postavljenega zahtevka za plačilo.

Družba SODO je v navodilu storitve 2016 in v navodilu storitve 2018 opredelila pripravo letnega načrta storitev ter poročanje o opravljenih storitvah v skladu s pogodbami o najemu – 2011. Navodili predpisujeta vsebino podatkov in določata roke za poročanje. V navodilu storitve 2018 je opredeljeno:

- mesečno poročanje o opravljenih storitvah, ki predstavlja priložo k računu za opravljene storitve in se izvaja s pomočjo tabele v skladu z roki iz pogodb o najemu – 2011; poročanje za posamezno vrsto dela, ki dokazuje opravljene storitve, se izvaja na avtomatiziran način s spletnimi storitvami in v spletni aplikaciji družbe SODO; v ta namen elektrodistribucijske družbe določijo odgovorne osebe za poročanje, ki jim družba SODO dodeli pravice dostopa do aplikacije za poročanje;
- letno poročanje, v okviru katerega se poroča o obsegu fizične in finančne realizacije za preteklo leto, to je o opravljenih storitvah za družbo SODO glede na letni načrt storitev za preteklo leto; letno poročilo se pripravi na podlagi mesečnih poročil s pomočjo priložene tabele in naloži na portal družbe SODO v skladu z roki iz pogodb o najemu – 2011; vsako odstopanje realizacije od načrtovanega obsega za več kot 20 % je treba pojasniti.

Konec leta 2017 je družba SODO elektrodistribucijske družbe seznanila z vzpostavitvijo avtomatiziranega načina izmenjave podatkov za mesečno poročanje o opravljenih storitvah. V ta namen je družba SODO:

- pripravila nabor potrebnih podatkov, ki jih opredeljuje navodilo storitve 2016,
- pripravila lastne šifrante in tabele za potrebe uskladitve s šifranti elektrodistribucijskih družb,
- pripravila podatkovne modele šifrantov,
- izdelala spletno aplikacijo za pregled šifrantov,
- izdelala spletno aplikacijo za vnos sporočil in pregled oddanih poročil,
- izdelala spletne storitve za prenos podatkov poročanja,
- izdelala sheme za vse tipe poročanj,
- pripravila 2 testni spletni storitvi,
- pripravila navodila – specifikacijo storitev za spletni servis.

Pri tem je družba SODO upoštevala vodenje evidenc v informacijskih sistemih elektrodistribucijskih družb in zaradi dejstva, da posamezne elektrodistribucijske družbe podatke vodijo različno in v različnem obsegu, določila prehodno obdobje za mesečno poročanje o opravljenih storitvah do 1. 1. 2018.

V skladu z aneksi št. 5 k pogodbam o najemu – 2011 je družba SODO izdelala dokument Informacijska podpora spremljanja in potrjevanja računov za storitve in najemnino. Na podlagi tega je bil izveden projekt vzpostavitve informacijske podpore, ki vsebuje aplikacijo za avtomatsko izmenjavo podatkov o opravljenih storitvah ter enoten portal za poročanje o opravljenih storitvah GJS DDO.

Z vzpostavitev enotnega portala za poročanje o opravljenih storitvah GJS DDO je družba SODO zagotovila centralno spremljanje, odlaganje dokumentov, poročil ter povezavo med poročevalci iz elektrodistribucijskih družb in skrbniki področij na družbi SODO. Poročanja so razdeljena glede na različna področja in obdobje poročanja, in sicer na:

- mesečno poročanje, ki se uporablja kot podlaga za potrjevanje opravljenih storitev in najema elektroenergetske infrastrukture in zajema:
  - poročanje o opravljenih storitvah GJS DDO: izdelana je informacijska podpora procesu potrjevanja opravljenih storitev GJS DDO (mesečni računi); sistem podpira izmenjavo podatkov oziroma dokumentov, priloženih seznamov opravljenih del za namene preverjanja skladnosti podatkov z oddanimi poročili;
  - poročanje o najeti elektroenergetski infrastrukturi: spletna aplikacija zagotavlja ustrezno izmenjavo podatkov in dokumentov med družbo SODO in elektrodistribucijskimi družbami za poročanje o najeti elektroenergetski infrastrukturi;
- kvartalno poročanje, ki zajema:
  - realizacijo investicij;
  - sporočanje podatkov, dokumentov, seznamov, poročil o realizaciji investicij, rekonstrukcij v okviru kvartalov;
- letno poročanje, ki zajema:
  - poročanje o poslovanju: podatki o poslovanju na letni ravni, realizacija razvoja, vzdrževanja, storitev, obseg elektroenergetske infrastrukture, priključevanje odjemalcev, odškodnine;
  - naložbeni načrt: poročanje v zvezi z naložbenim načrtom (plan in realizacija);
  - kakovost oskrbe z električno energijo: poročanje o kakovosti oskrbe z električno energijo.

Za potrebe sistematične ureditve izvajanja nadzora prenesenih nalog GJS DDO je družba SODO v letu 2016 izdelala dokument z naslovom Nadzor izvajanja prenesenih nalog GJS, katalog predmetov in elementov nadzora, s katerim so opredeljene podlage za izvajanje nadzora, namen izvajanja nadzora, predmeti in elementi nadzora, način izvajanja nadzora, oblike nadzora ter ukrepanje glede na ugotovitve in odstopanja.

O posameznih opravljenih nadzorih družba SODO pripravi zapise in poročila, s čimer je zagotovljena revizijska sled o opravljenem nadzoru. Družba SODO je junija 2019 opravila nadzor v vseh 5 elektrodistribucijskih družbah. V okviru izvedenega nadzora je bila na področju vzdrževanja elektroenergetske infrastrukture za naključno izbrane objekte opravljena preveritev, ali se vzdrževanje izvaja v skladu z določbami pogodbe, navodili za vzdrževanje, zakonodajo in tehničnimi prepisi ter ali je objekt v stanju, ki zagotavlja varno in zanesljivo obratovanje. Prav tako je bilo preverjeno, ali je objekt ustrezno evidentiran v evidenci tehničnih podatkov, prostorski evidenci in računovodski evidenci.

2.3.1.2.a Družba SODO je v letu 2015 v aneksih št. 5 k pogodbam o najemu – 2011 razširila določbe glede izvajanja nadzora nad opravljenimi storitvami. V letu 2016 je sprejela navodilo storitve 2016 in v letu 2018 navodilo storitve 2018, v katerih je opredeljena priprava letnega načrta storitev ter poročanje o opravljenih storitvah v skladu s pogodbami o najemu – 2011. V navodilu storitve 2018 je določeno mesečno poročanje o opravljenih storitvah, ki predstavlja prilogo k računu za opravljene storitve, ter letno poročanje, v okviru katerega se poroča o obsegu fizične in finančne realizacije za preteklo leto o opravljenih storitvah za družbo SODO glede na letni načrt storitev za preteklo leto. Družba SODO je s 1. 1. 2018 vzpostavila

avtomatiziran način izmenjave podatkov za mesečno poročanje o opravljenih storitvah. Prav tako je izdelala dokument Informacijska podpora spremljanja in potrjevanja računov za storitve in najemnino, na podlagi katerega je bil izveden projekt vzpostavitve informacijske podpore, ki vsebuje aplikacijo za avtomatsko izmenjavo podatkov o opravljenih storitvah ter enoten portal za poročanje o opravljenih storitvah GJS DDO. Za potrebe sistematične ureditve izvajanja nadzora prenesenih nalog GJS DDO je družba SODO v letu 2016 izdelala dokument z naslovom Nadzor izvajanja prenesenih nalog GJS, katalog predmetov in elementov nadzora s katerim so opredeljene podlage za izvajanje nadzora, namen, predmeti in elementi nadzora, način izvajanja nadzora, oblike nadzora ter ukrepanje glede na ugotovitve in odstopanja. Z vzpostavitvijo enotnega portala za poročanje o opravljenih GJS storitvah je družba SODO zagotovila centralno spremljanje, odlaganje dokumentov, poročil, povezavo med poročevalci iz elektrodistribucijskih družb in skrbniki področij na SODO. Poročanja so razdeljena glede na različna področja in obdobje poročanja, in sicer na mesečno poročanje, ki se uporablja kot podlaga za potrjevanje opravljenih storitev in najete elektroenergetske infrastrukture, kvartalno poročanje in letno poročanje. Družba SODO je junija 2019 v vseh 5 elektrodistribucijskih družbah opravila nadzor na področju vzdrževanja elektroenergetske infrastrukture za naključno izbrane objekte in o posameznih opravljenih nadzorih pripravila zapise in poročila. Na podlagi navedenega ocenjujemo, da je družba SODO v obdobju, na katero se nanaša revizija, vzpostavila podlage za izvajanje nadzora nad opravljenimi storitvami, ki jih zanjo izvajajo elektrodistribucijske družbe v okviru GJS DDO, in dejansko pričela z izvajanjem nadzora nad opravljenimi storitvami, o katerih elektrodistribucijske družbe poročajo in zanje prejmejo plačilo.

2.3.2 Evidenca elektroenergetske infrastrukture in informacijske podpore izvajanju GJS DDO

Da bi odgovorili na vprašanje, ali je družba SODO izvedla ukrepe za vzpostavitev evidence elektroenergetske infrastrukture in vzpostavila informacijsko podporo izvajanju GJS DDO, smo preverili:

- ali je družba SODO izvedla aktivnosti za ureditev računovodskih in tehničnih evidenc o elektroenergetski infrastrukturi;
- ali je družba SODO vzpostavila nadzor nad točnostjo in popolnostjo računovodskih in tehničnih podatkov o elektroenergetski infrastrukturi;
- ali je družba SODO izvedla popravilne ukrepe in zagotovila stalen in neposreden dostop do podatkov prevzemno-predajnih mest ter do podatkov s področja priključevanja uporabnikov in urejanja dostopa do omrežja ter ali je zagotovila enotno informacijsko podporo, ki jo uporabljajo vse elektrodistribucijske družbe in omogoča enotno podporo procesom v okviru izvajanja nalog GJS DDO.

Za pridobitev odgovorov na zastavljena vprašanja smo proučili določila koncesijske pogodbe in pogodb o najemu elektrodistribucijske infrastrukture, ki jih je družba SODO sklenila z elektrodistribucijskimi družbami. Preverili smo aktivnosti, ki jih je družba SODO v obdobju, na katero se nanaša revizija, izvajala za vzpostavitev tehničnih evidenc na nizkonapetostnem omrežju. Prav tako smo preverili, ali je družba SODO izvedla popravilne ukrepe iz odzivnega poročila in zagotovila informacijsko podporo, ki ji omogoča stalen dostop do podatkov prevzemno-predajnih mest, ter ali je izvajala aktivnosti za vzpostavitev enotne informacijske podpore, ki bi omogočala enotno podporo procesom v okviru izvajanja nalog GJS DDO.

2.3.2.1 Evidenca elektroenergetske infrastrukture

V koncesijski pogodbi je opredeljeno, da elektroenergetsko infrastrukturo predstavljajo vsi objekti, naprave in omrežja družbe SODO, ki omogočajo izvajanje GJS DDO. Družba SODO mora voditi evidenco infrastrukture in jo redno posodablјati. Evidenca infrastrukture se letno dopolnjuje s podatki o novozgrajeni infrastrukturi, ki jo koncesionar vzame v najem in uporabo. Koncesijska pogodba nalaga družbi SODO, da mora imeti ves čas od začetka koncesijskega razmerja v najemu ali uporabi vso potrebno infrastrukturo za izvajanje GJS DDO.

Pogodbe o najemu – 2011 v tretjem odstavku 5. člena določajo, da je seznam celotne elektroenergetske infrastrukture sestavni del pogodbe. V skladu s 6. členom je elektrodistribucijska družba dolžna zagotoviti ločeno analitično računovodsko evidenco elektroenergetskega omrežja v njeni lasti, ki ga ima družba SODO v najemu po pogodbi. Podatke o tem pa mora na njihovo zahtevo posredovati družbi SODO.

V 7. členu pogodb o najemu – 2011 je določeno, da elektrodistribucijska družba do 15. 3. v elektronski obliki predloži družbi SODO tehnično in računovodsko evidenco elektrodistribucijske infrastrukture, ki je predmet najemne pogodbe, s stanjem na dan 31. 12. preteklega leta v njeni lasti ter tehnično evidenco elektrodistribucijske infrastrukture, ki je v lasti družbe SODO in jo elektrodistribucijska družba vodi izvenbilančno, s stanjem na dan 31. 12. preteklega leta. Iz predložene evidence morata biti razvidna obseg in vrednosti elektrodistribucijske infrastrukture v skladu s predpisi, ki urejajo področje energetske infrastrukture.

Evidenca elektrodistribucijske infrastrukture, tako v lasti elektrodistribucijske družbe kot v lasti družbe SODO, mora biti sestavljena iz računovodske evidence in tehnične evidence, ki morata biti usklajeni in med seboj povezlјivi prek skupnega identifikatorja. Posamezna elektrodistribucijska družba je morala usklajenost in povezlјivost knjigovodske in tehnične evidence za visokonapetostne in srednenapetostne naprave zagotoviti do 31. 12. 2011. Za nizkonapetostne naprave je morala posamezna elektrodistribucijska družba ustrezne evidence v celoti zagotoviti do 31. 12. 2017. Elektrodistribucijska družba predloži družbi SODO do 31. 3. tekočega leta poročilo o že izvedenih aktivnostih, do 1. 2. 2012 pa je morala predložiti še terminski plan aktivnosti po letih (2012–2017) za dosego ciljnega stanja ustreznih evidenc.

Iz revizijskega poročila 2014 izhaja, da je družba SODO s sklenitvijo pogodb o najemu – 2011 ter sprejemom Navodila o podrobnosti vsebini evidence elektrodistribucijske infrastrukture in Navodila o vsebini evidence elektrodistribucijske infrastrukture, vzpostavila ustrezen okvir za poenotenje evidenc elektroenergetske infrastrukture, ki se uporablja za izvajanje GJS DDO.

Prav tako je bilo ugotovljeno, da družba SODO letno od elektrodistribucijskih družb prejme podatke o računovodski in tehnični evidenci elektroenergetske infrastrukture, ki se uporablja za izvajanje GJS DDO. Elektrodistribucijske družbe so do 31. 12. 2011 zagotovile usklajenost in povezlјivost računovodske in tehnične evidence za visokonapetostne in srednenapetostne naprave. Prav tako so elektrodistribucijske družbe do 15. 3. 2012 v elektronski obliki predložile družbi SODO podatke tehnične in računovodske evidence elektroenergetske infrastrukture s stanjem na dan 31. 12. 2011, za katere je omogočena tudi medsebojna povezlјivost.

Elektrodistribucijske družbe so do 31. 3. 2013 predložile družbi SODO poročilo o že izvedenih aktivnostih v letu 2012 za dosego ciljnega stanja evidenc elektroenergetske infrastrukture na

nizkonapetostnem omrežju. S tem so bile izvedene ustrezne aktivnosti za pridobitev računovodskih in tehničnih evidenc elektroenergetske infrastrukture na nizkonapetostnem omrežju do 31. 12. 2017, kot je opredeljeno v pogodbah o najemu – 2011.

Iz revizijskega poročila 2014 izhaja, da ima družba SODO računovodske podatke celotne elektroenergetske infrastrukture, ki jo ima v najemu. Tehnične evidence elektroenergetske infrastrukture na nizkonapetostnem omrežju pa so še v izdelavi.

Družba SODO je konec leta 2018 izdala novo Navodilo o vsebini evidence elektrodistribucijske infrastrukture⁹⁷ (v nadaljevanju: navodilo o evidenci – 2018), s katerim je opredelila podrobno vsebino in način poročanja o elektrodistribucijski infrastrukturi, ki jo ima družba SODO v najemu ali jo je predala v upravljanje posamezni elektrodistribucijski družbi v skladu s pogodbami o najemu – 2011. Iz navodila o evidenci – 2018 izhaja, da podrobno evidenco elektrodistribucijske infrastrukture sestavljajo računovodska evidenca in tehnična evidenca, ki zajema bazo tehničnih podatkov in umestitev elektrodistribucijske infrastrukture v prostoru (geolokacija). Določeno je, da morajo biti posamezne evidence usklajene in med seboj povezljive prek skupnega identifikatorja.

V navodilu o evidenci – 2018 je naveden minimalni obseg podatkov, ki jih morata vsebovati računovodska in tehnična evidenca. Prav tako je navedeno, da mora tehnična evidenca obsegati bazo tehničnih podatkov in umestitev objektov, opreme in naprav v prostor (lokacijsko-geografski podatki). Vključena mora biti vsa javna elektrodistribucijska infrastruktura ne glede na lastništvo (celotno elektrodistribucijsko omrežje). Vsebovati mora načrtovane objekte ter objekte, opremo in naprave v obratovanju in izven obratovanja.

Tehnična evidenca mora vsebovati naslednje podatke:

- enolični identifikator in naziv posameznega sredstva;
- status sredstva ter zgodovino (datum) sprememb statusa;
- razvrstitev sredstev po vrstah in tipih objektov, opreme in naprav;
- informacijo o medsebojni odvisnosti – relaciji sredstev (struktura sredstev: nadrejeno, podrejeno, povezano, lokacijska relacija, električna relacija);
- tehnične karakteristike (podatke) objektov, opreme in naprav;
- geografsko in lokacijsko informacijo posameznega objekta, ki mora ustrezati zahtevam Geodetske uprave Republike Slovenije za vpis infrastrukture v zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture;
- obratovalno stanje sredstev;
- pravno-formalne podatke objektov, opreme in naprav (lastništvo, stvarne pravice, uporabna dovoljenja);
- navezavo na računovodski del evidence infrastrukture;
- zgodovino sprememb sredstev (dograditve, razširitve, rekonstrukcije, prestavitve in podobno).

V skladu z navodilom o evidenci – 2018 posamezna elektrodistribucijska družba poroča o evidenci elektrodistribucijske infrastrukture na naslednje načine:

- s stalnim in neposrednim dostopom do tehnične evidence, ki bo določen z vzpostavitvijo ustrezne informacijske rešitve, ki bo dogovorjena med elektrodistribucijsko družbo in družbo SODO;
- 1-krat letno v okviru priprave regulativnega obračuna v obliki računovodske evidence;
- 1-krat letno v okviru letnega poročanja v obliki tabel Obseg elektrodistribucijske infrastrukture.

---

⁹⁷ Uporablja se za opravljene storitve od 1. 1. 2019 dalje.

Družba SODO je za potrebe poročanja o evidencah elektroenergetske infrastrukture v okviru informacijskega sistema družbe SODO (v nadaljevanju: IS SODO) zagotovila informacijsko podporo, s pomočjo katere elektrodistribucijske družbe poročajo o evidencah elektroenergetske infrastrukture.

Družba SODO ob izvajanju preliminarne in končnega obračuna regulativnega okvira za posamezno leto preverja vsebino prejetih seznamov elektroenergetske infrastrukture in s tem izvaja nadzor nad točnostjo in popolnostjo računovodskih in tehničnih podatkov o elektroenergetski infrastrukturi. Družba SODO z ugotovitvami seznanjeni posamezno elektrodistribucijsko družbo in jo pozove k izvedbi morebitnih popravkov.

V zvezi z izvajanjem nalog GJS DDO je družba SODO v letu 2015 in ponovno v letu 2018 od elektrodistribucijskih družb zahtevala poročilo o izvedenih aktivnostih, s terminskim planom aktivnosti za doseg ciljnega stanja ustreznih evidenc elektroenergetske infrastrukture. V zahtevanem poročilu so morale elektrodistribucijske družbe poročati o deležu popisanih tehničnih podatkov, deležu popisanih geografskih podatkov, deležu urejenih osnovnih sredstev ter o napredku glede na predhodno leto z opisom načina dela, aktivnosti in predvidenim rokom zaključka ureditve evidenc. Stanje evidenc za posamezno elektrodistribucijsko družbo prikazujemo v tabeli 3.

Tabela 3: Stanje evidenc elektroenergetske infrastrukture za nizkonapetostno omrežje na dan 31. 12. 2018

Družba	Popisani tehnični podatki za nizkonapetostno omrežje	Popisani geografski podatki za nizkonapetostno omrežje	Povezava tehnične in računovodske evidence podatkov za nizkonapetostno omrežje
			v %
Elektro Maribor	100	100	100
Elektro Celje	75,2	75,2	75,2
Elektro Ljubljana	99	99,5	100
Elektro Gorenjska	100	100	100
Elektro Primorska	96	100	0

Vir: Podatki družbe SODO.

Družba Elektro Celje je izvedla popis 75,2 % tehničnih in geografskih podatkov za nizkonapetostno omrežje. Prav tako je zagotovila 75,2 % povezave med tehnično in računovodsko evidence podatkov za nizkonapetostno omrežje. Popis obstoječega nizkonapetostnega omrežja je v družbi Elektro Celje otežen zaradi neobstoječe, nepopolne ali neažurne dokumentacije. Zaradi neurejenih evidenc starejšega podzemnega omrežja je treba locirati podzemne vode s pomočjo iskalcev kablov. Tak postopek je časovno zahteven, vendar je nujen za natančno lokacijo podzemnih vodov nizkonapetostnega omrežja.

Družba Elektro Primorska je za ureditev povezljivosti med računovodsko in tehnično evidenco podatkov za nizkonapetostno omrežje v letu 2018 intenzivno izvajala delo na strukturnih povezavah med sredstvi nizkonapetostnega omrežja. Pri delu in preizkušanju nizkonapetostnega omrežja v novem geografskem informacijskem sistemu, ki predstavlja primarni sistem za vodenje tehničnih podatkov o sredstvih, so se na delu tehničnih podatkov nizkonapetostnega omrežja pojavile napake, zato družba Elektro Primorska

izvaja preverjanja in popravke tehničnih podatkov na delu nizkonapetostnega omrežja. Po ureditvi vseh strukturnih povezav v nizkonapetostnem omrežju bo družba Elektro Primorska uredila osnovna sredstva in povezavo z evidenco tehničnih podatkov.

2.3.2.1.a Družba SODO je v obdobju, na katero se nanaša revizija, izvajala aktivnosti za vzpostavitev evidenc o elektroenergetski infrastrukturi na nizkonapetostnem omrežju. Konec leta 2018 je sprejela novo navodilo o evidenci – 2018, s katerim je opredelila podrobno vsebino in način poročanja o elektrodistribucijski infrastrukturi, ki jo ima družba SODO v najemu ali jo je predala v upravljanje posamezni elektrodistribucijski družbi. S tem je posodobila okvir za poenotenje evidenc elektroenergetske infrastrukture, ki se uporablja za izvajanje GJS DDO. Elektrodistribucijske družbe enako evidentirajo in vrednotijo istovrstne podatke o elektroenergetski infrastrukturi, s čimer je zagotovljena tudi primerljivost podatkov o vrednosti infrastrukture. Za potrebe poročanja o evidencah elektroenergetske infrastrukture je družba SODO zagotovila informacijsko podporo v okviru IS SODO. Družba SODO izvaja tudi nadzor ustreznosti prejetih podatkov o elektroenergetski infrastrukturi, in sicer ob izvajanju preliminarne in končnega obračuna regulativnega okvira za posamezno leto.

2.3.2.1.b Družba SODO je v letu 2018 od elektrodistribucijskih družb zahtevala poročilo o izvedenih aktivnostih in stanju evidenc elektroenergetske infrastrukture na dan 31. 12. 2018 ter izdelavo terminskega plana aktivnosti za doseg ciljnega stanja evidenc elektroenergetske infrastrukture. Elektrodistribucijske družbe so poročale o deležih popisanih tehničnih podatkov, geografskih podatkov, deležu urejenih osnovnih sredstev v povezavi z evidenco tehničnih podatkov in predvidenem roku za dokončno ureditev evidenc za nizkonapetostno omrežje. Iz poročil izhaja, da zaradi obsega in razpršenosti elementov nizkonapetostnega omrežja ter vzpostavljanja nove informacijske podpore nekatere elektrodistribucijske družbe do 31. 12. 2018 še niso uspeli v celoti zagotoviti ustreznih evidenc. Dokončno ureditev načrtujejo najkasneje do konca leta 2020. Družba Elektro Maribor in družba Elektro Gorenjska sta do 31. 12. 2018 uspeli v celoti popisati tehnične podatke in geografske podatke za nizkonapetostno omrežje kot tudi v celoti zagotoviti povezljivost računovodske in tehnične evidence podatkov. Podobno je družba Elektro Ljubljana skoraj v celoti popisala evidence in v celoti zagotovila povezljivost računovodskih in tehničnih evidenc podatkov. Družba Elektro Celje je uspela popisati 75,2 % tehničnih podatkov in geografskih podatkov ter zagotovila prav tolikšen odstotek povezljivosti računovodskih in tehničnih evidenc podatkov o elektroenergetski infrastrukturi za nizkonapetostno omrežje. Družba Elektro Primorska je v celoti popisala geografske podatke in 96 % tehničnih podatkov za nizkonapetostno omrežje, vendar še ni zagotovila povezljivosti obeh evidenc za nizkonapetostno omrežje.

2.3.2.2 Informacijski sistem za podporo izvajanju nalog GJS DDO

V pogodbah o najemu – 2011 je določeno, da elektrodistribucijske družbe posredujejo oziroma omogočijo neposreden in stalen dostop družbi SODO do vseh potrebnih podatkov, ki se nanašajo na izvajanje GJS DDO. Med drugimi so to tudi podatki o temeljnih tehničnih značilnostih in drugi tehnični podatki o elektroenergetski infrastrukturi, analitični računovodski evidenci elektroenergetske infrastrukture, načrtovanju razvoja ter investicijah v elektroenergetsko infrastrukturo, podatki s področja priključevanja uporabnikov, urejanja dostopa do omrežja, merjenja električne energije, kakovosti oskrbe z energijo, obračunski podatki za uporabo omrežja in prispevkov in podatki o količinah električne energije za potrebe družbe SODO. V pogodbah o najemu – 2011 je še določeno, da bo uvedba neposrednega in stalnega dostopa do podatkov potekala postopoma ter da bo najkasneje do 31. 12. 2011 omogočen dostop do vseh podatkov, ki se nanašajo na izvajanje GJS DDO.

Iz revizijskega poročila 2014 izhaja, da je družba SODO vzpostavila informacijsko podporo za vnos in spremljanje podatkov o elektroenergetski infrastrukturi, ki je v njeni lasti, ter tudi informacijsko podporo, ki ji omogoča stalen in neposreden dostop do baze tehničnih podatkov in analitične računovodske evidence elektroenergetske infrastrukture, ki je v lasti elektrodistribucijskih družb. Ocenjeno je bilo, da bi družba SODO za učinkovitejše izvajanje GJS DDO morala imeti vzpostavljeno informacijsko podporo, ki bi ji med drugim omogočala tudi neposreden dostop do podatkov prevzemno-predajnih mest⁹⁸ ter do podatkov s področja priključevanja uporabnikov in urejanja dostopa do omrežja. Ti podatki so podlaga za spremljanje in nadzor zaračunavanja omrežnine za uporabo distribucijskega omrežja ter tudi omrežnine za priključno moč, ki jo elektrodistribucijske družbe zaračunavajo končnim uporabnikom v svojem imenu in za račun družbe SODO.

Za odpravo ugotovljenih nesmotnosti smo od družbe SODO zahtevali vzpostavitev informacijske podpore, ki ji bo omogočala stalen in neposreden dostop do podatkov prevzemno-predajnih mest ter do podatkov s področja priključevanja uporabnikov in urejanja dostopa do omrežja.

Družba SODO je v odzivnem poročilu navedla, da bo vzpostavila centralni strežnik za mešani dostop do razpršenih podatkovnih virov in usmeritev teh na enotno podatkovno vodilo, ki bo povezano s centralno podatkovno bazo. S tem korakom bo zagotovljena usmeritev različnih obstoječih virov podatkov na enotno podatkovno bazo, ki bo omogočala medsebojno povezovanje zbranih podatkov v enotni podatkovni sistem.

Prav tako naj bi družba SODO do konca leta 2015 zagotovila aplikacije, s katerimi bodo na podlagi neposrednega dostopa do podatkov zagotovljeni podatki prevzemno-predajnih mest in njihova obdelava.

Iz odzivnega poročila družbe SODO še izhaja, da naj bi družba SODO do konca leta 2015 zagotovila informacijski sistem, ki bo omogočal podporo procesom in postopkom glede razvoja elektroenergetske infrastrukture (smernice in mnenja k prostorskim aktom), varovanja obstoječe elektroenergetske infrastrukture (projektni pogoji, soglasja k projektom) ter priključevanja odjemalcev (soglasje za priključitev, pogodba o priključitvi, pogodba o dostopu in prijava merilnega mesta). Za dosego tega je družba SODO v odzivnem poročilu navedla, da bo nadaljevala z aktivnostmi pri prenovi informacijskih sistemov elektrodistribucijskih družb. V odzivnem poročilu je družba SODO še navedla, da bo zagotovila ustrezno enotno informacijsko podporo, ki jo bodo uporabljale vse elektrodistribucijske družbe, ter bo omogočala ustrezno enotno podporo procesom v okviru izvajanja nalog GJS DDO.

Družba SODO je v obdobju, na katero se nanaša revizija, za potrebe izvajanja GJS DDO in za potrebe poslovanja družbe SODO vzpostavila IS SODO. Vzpostavila je takšno informacijsko podporo, ki ji zagotavlja, da dnevno pridobiva in obdeluje podatke za vsa prevzemno-predajna oziroma merilna mesta na distribucijskem sistemu (približno 960.000 merilnih mest). Tako pridobljeni podatki se v obdobju 1 meseca preverijo in uporabijo za mesečne obračune omrežnine in električne energije, ki jih končnim odjemalcem izstavljajo dobavitelji električne energije.

---

⁹⁸ Prevzemno-predajno mesto pomeni mesto na prenosnem ali distribucijskem sistemu, kjer se izvajata prevzem in predaja elektrike in na katerem se izvajajo meritve ali drug način ugotavljanja realiziranih količin o oddaji in odjemu elektrike (32. točka 36. člena EZ-1).

Družba SODO je vzpostavila centralno dodelitev identifikacijske kode GS1 za vsa merilna mesta na distribucijskem sistemu, kar pomeni, da IS SODO ob izdaji novega soglasja za priključitev kreira unikatno identifikacijsko oznako merilnega mesta, ki se uporablja za potrebe izmenjave podatkov na trgu z električno energijo. Skupaj s podatki iz preteklih obdobj družba SODO v podatkovni bazi vodi in obdeluje približno 850 milijonov zapisov, ki se nanašajo na podatke obračuna omrežnine in prispevkov ter električne energije. Podatki za posamezno merilno mesto se izmenjujejo s pomočjo Priloge A, ki vsebuje obračunske podatke za vsak račun za posamezno merilno mesto in druge podatke o merilnem mestu (nameščen števec, lastnik merilnega mesta, plačnik merilnega mesta in podobno). Družba SODO v okviru IS SODO obdeluje tudi podatke o vseh evidentiranih dnevnih spremembah na posameznih merilnih mestih.

Družba SODO je vzpostavila centralni strežnik za mešani dostop do razpršenih podatkovnih virov in njihovo usmeritev na enotno podatkovno vodilo, ki je povezano s centralno podatkovno bazo družbe SODO. Družba SODO zagotavlja visoko raven preverjanja identitete dostopa do podatkov ter ustrezno vodenje revizijskih sledi dostopa do podatkov. Podatke, ki jih družba SODO pridobiva iz različnih razpršenih virov, obdelava in jih ustrezno agregira. Obdelane podatke uporablja za namen delovanja družbe SODO pri izvajanju in nadzoru nad izvajanjem GJS DDO.

Družba SODO podatke pridobiva iz številnih podatkovnih virov elektrodistribucijskih družb ter dobaviteljev električne energije, nekatere obrobne podatke pa tudi od Agencije Republike Slovenije za okolje (kot so podatki o temperaturi zraka, osončenju in podobno). Družba SODO celoten nabor podatkovnih virov in kanalov izmenjave vodi v enotnem registru izmenjave podatkov. Register omogoča dokumentiranje postopkov, shranjevanje različnih dokumentov ter vnos posameznih vzorcev za izmenjavo podatkov.

Za informacijsko podporo izvajanja GJS DDO družba SODO zagotavlja uporabo posameznih modulov informacijskega sistema tudi ostalim udeležencem na trgu z električno energijo: elektrodistribucijskim družbam, dobaviteljem električne energije, agenciji za energijo in Borzenu. Tako je bilo 30. 6. 2019 v IS SODO registriranih 296 uporabnikov, ki se v sistem IS SODO prijavljajo na podlagi dodeljenih uporabniških pravic.

2.3.2.2.a Družba SODO je vzpostavila IS SODO za potrebe delovanja GJS DDO in za potrebe poslovanja družbe SODO. Prav tako pa dostop do posameznih programskih modulov v IS SODO lahko pridobijo tudi ostali udeleženci v procesu izvajanja GJS DDO, kot na primer zaposleni pri elektrodistribucijskih družbah in dobaviteljih električne energije, agencija za energijo in Borzen. Družba SODO je v obdobju, na katero se nanaša revizija, izvedla popravljalne ukrepe iz odzivnega poročila družbe SODO. Zagotovila je informacijsko podporo, ki ji omogoča neposreden dostop do podatkov prevzemno-predajnih mest, ki se uporabljajo za mesečne obračune, ki jih končnim odjemalcem izstavljajo dobavitelji električne energije. Za ta namen in za zagotovitev stalnega in neposrednega dostopa do podatkov s področja priključevanja uporabnikov in urejanja dostopa do omrežja je družba SODO vzpostavila centralno dodelitev unikatne identifikacijske oznake merilnega mesta za vsa merilna mesta, priključena na distribucijski sistem v Republiki Sloveniji. Zagotovila je dnevni prenos podatkov o spremembah v registru merilnih mest elektrodistribucijskih družb v evidence družbe SODO ter mesečni prevzem vseh podatkov o posameznih obračunih električne energije za vsa merilna mesta v Republiki Sloveniji.

Pojasnilo družbe SODO

Na podlagi Uredbe o ukrepih in postopkih za uvedbo in povezljivost naprednih merilnih sistemov električne energije iz leta 2015⁹⁹ je družba SODO izdelala Načrt uvedbe naprednega merilnega sistema, na podlagi katerega je zadalžena, da vzpostavi centralni sistem za dostop do merilnih podatkov. Tega je treba vzpostaviti za zagotovitev vseh koristi naprednega merilnega sistema na način, da bo zagotavljal storitve in enake ravni informacij na nacionalni ravni in ne zgolj na ravni posamezne elektrodistribucijske družbe. Pogoj za uspešno delovanje je razpoložljivost merilnih podatkov iz vseh merilnih mest v centralnem sistemu izvajalca GJS DDO. Družba SODO z elektrodistribucijskimi družbami ni uspela doseči dogovora o izmenjavi teh podatkov.

Tako vzpostavljen centralni sistem za dostop do merilnih podatkov bo podlaga za izvajanje storitev, ki jih na področju energetike prinaša digitalizacija, saj bo zagotavljal informacije deležnikom na nacionalni ravni: uporabnikom sistema, dobaviteljem električne energije, sistemskemu operaterju ELES, operaterju trga z elektriko Borzen, tretjim osebam, ki izvajajo energetske storitve, agenciji za energijo in drugim. Te storitve se nanašajo na prilagajanje odjema s strani aktivnega odjemalca, trg prožnosti, hranilnike električne energije, elektrifikacijo prometa in ogrevanja, napovedovanje odjema in proizvodnje električne energije, izvajanje ukrepov učinkovite rabe energije in uvajanje naprednih tehnoloških rešitev. Le na takšen način bo mogoče obvladovati dinamično dogajanje v distribucijskem sistemu.

Družba SODO je vzpostavila centralni strežnik z možnostjo dostopa do razpršenih podatkovnih virov in njihovo usmeritev na enotno podatkovno vodilo, ki je povezano s centralno podatkovno bazo družbe SODO. Dostop do podatkov o rezultatih izmenjave je omogočen z uporabo spletnih aplikacij. Podatke uporablja za namen delovanja družbe SODO pri izvajanju in nadzoru nad izvajanjem GJS DDO. Družba SODO celoten nabor podatkovnih virov in kanalov izmenjave vodi v enotnem registru izmenjave podatkov, v katerem vodi načine in postopke, ki jih izvaja v zvezi z izmenjavo podatkov. IS SODO ob spletnih aplikacijah uporabnikom omogoča tudi spletne storitve za avtomatsko izmenjavo podatkov različnih informacijskih sistemov v elektroenergetskem sistemu.

2.3.2.2.b Družba SODO je izvajala aktivnosti za celovito podporo izvajanja nalog GJS DDO in v okviru tega pripravila model izmenjave za dostop do podatkov o izdanih soglasjih za priključitev, vendar izmenjave še ni uspela zagotoviti. S tem ni v celoti zagotovljen neposreden dostop in podpora procesom v okviru izvajanja nalog GJS DDO (o tem tudi v točki 2.3.3.2.c tega poročila).

Pojasnilo družbe SODO

Družba SODO za celovito podporo opravljanja nalog GJS DDO predvideva nadaljnji razvoj modulov sistema IS SODO. Pri tem pa ima družba SODO težave pri povezovanju z ostalimi podatkovnimi viri na strani elektrodistribucijskih družb. Ob postopkih decentralizacije informacijskih sistemov na strani elektrodistribucijskih družb se namreč pojavljajo problemi pri enotnem poročanju in centralnem razvoju elektroenergetskega sistema na ravni države. Za ta namen bo družba SODO izvajala aktivnosti za tak dostop do podatkov, kjer bo družba SODO obvladovala tudi parcialne rešitve po posameznih elektrodistribucijskih družbah (trenutno družba Elektro Gorenjska uporablja svoje informacijske rešitve). Družba SODO načrtuje, da se bo v prvi fazi omejila na 2 pomembni področji, in sicer dostop do podatkov o izdanih soglasjih in dostop do merilnih podatkov.

---

⁹⁹ Uradni list RS, št. 79/15.

2.3.3 Izvajanje javnih pooblastil

Da bi odgovorili na vprašanje, ali so bili izvedeni popravljalni ukrepi na področju izvajanja javnih pooblastil, smo preverili:

- ali je področje izvajanja javnih pooblastil urejeno tako, da jih izvaja družba SODO kot upravljavec distribucijskega omrežja, in
- ali je družba SODO uredila področje izvajanja javnih pooblastil, povezanih z GJS DDO, ki so določena v EZ-1 in Zakonu o gospodarskih javnih službah¹⁰⁰ (v nadaljevanju: ZGJS).

Da bi odgovorili na zastavljena vprašanja, smo proučili ureditev izvajanja javnih pooblastil v veljavni zakonodaji in preverili, ali EZ-1 dopušča prenos izvajanja javnih pooblastil na drugo fizično ali pravno osebo. Pri družbi SODO smo preverili, kakšne aktivnosti je izvajala, da bi zagotovila pogoje in v neposredno izvajanje prevzela naloge, povezane z izvajanjem javnih pooblastil.

2.3.3.1 Pravne podlage za ureditev izvajanja javnih pooblastil

Zakon o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona¹⁰¹ (v nadaljevanju: EZ-C) je uvedel začasno rešitev glede prenosa izvajanja javnih pooblastil na elektrodistribucijske družbe. V skladu z drugim odstavkom 48. člena so sistemski operaterji prenosnih in distribucijskih omrežij lahko po predhodnem soglasju vlade s pogodbo prenesli izvajanje nalog na tretjo pravno osebo¹⁰². Iz revizijskega poročila 2014 izhaja, da ukrep, s katerim je bil izveden prenos izvajanja javnih pooblastil na elektrodistribucijske družbe, ni ustrezen, saj taka ureditev predstavlja izjemo v primerjavi s splošno ureditvijo izvajanja javnih pooblastil v 12. členu ZGJS, ki zgolj izjemoma dovoljuje prenos javnih pooblastil le na izvajalca GJS¹⁰³.

147. člen EZ-1 določa, da mora potencialni uporabnik za priključitev na prenosni ali distribucijski sistem pridobiti soglasje, v katerem elektrooperater¹⁰⁴ določi priključno mesto in pogoje za priključitev. O izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev odloča po javnem pooblastilu elektrooperater z odločbo v upravnem postopku. Po dokončnosti odločbe o soglasju za priključitev skleneta elektrooperater in uporabnik sistema, v korist katerega je bilo izdano soglasje za priključitev, pogodbo o priključitvi.

¹⁰⁰ Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40.

¹⁰¹ Uradni list RS, št. 70/08.

¹⁰² Dajanje smernic in mnenj na načrtovane prostorske ureditve v postopku priprave prostorskih aktov skladno s predpisi o urejanju prostora, določanje projektnih pogojev pred začetkom izdelave projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja in dajanje soglasij k projektnim rešitvam za načrtovane posege v območje varovalnih pasov prenosnih in distribucijskih omrežij skladno z zakonom, ki ureja graditev objektov, in skladno z EZ.

¹⁰³ Naloge, ki se nanašajo na določanje pogojev in dajanje soglasij k dovoljenjem za posege v prostor in okolje, če ti zadevajo infrastrukturne objekte in naprave GJS, ter dajanje predpisanih dovoljenj za priključitev na infrastrukturne objekte in naprave GJS, opravljajo direktije ali neposredno ministrstva oziroma ustrezne službe ali organi lokalnih skupnosti, če to ni kot javno pooblastilo preneseno na izvajalce GJS (11. člen v povezavi z 12. členom ZGJS).

¹⁰⁴ Pomeni sistema operatorja ali distribucijskega operatorja (10. točka 4. člena EZ-1), pri čemer je distribucijski operater po 7. točki 4. člena EZ-1 pravna ali fizična oseba, ki izvaja dejavnost distribucijskega operatorja električne energije in je odgovorna za obratovanje, vzdrževanje in razvoj distribucijskega sistema električne energije na določenem območju, za medsebojne povezave z drugimi sistemi, kadar je ustrezno, in za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti sistema za zadovoljitev razumnih potreb po distribuciji električne energije.

EZ-1 v zvezi s smernicami in soglasji pri poseganju v prostor v 465. členu določa, da elektrooperater sodeluje z ministrstvom, pristojnim za energijo, pri pripravi smernic in mnenj v postopku priprave prostorskih aktov v skladu s predpisi, ki urejajo urejanje prostora in v skladu z EZ-1. Prav tako, če investitorji zaprosijo zanje, določa projektne pogoje pred začetkom izdelave projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja in daje soglasja k projektnim rešitvam za načrtovane posege na območju varovalnih pasov prenosnih in distribucijskih omrežij, skladno z zakonom, ki ureja graditev objektov, in EZ-1.

EZ-1 v četrtem odstavku 78. člena določa, da lahko distribucijski operater po predhodnem soglasju vlade s pogodbo začasno prenese izvajanje nalog GJS DDO¹⁰⁵ na drugo fizično ali pravno osebo, ki razpolaga z ustreznimi kadri in tehnično opremo, ki je potrebna za izvajanje prenesenih nalog, in ki v isti osebi ne izvaja dejavnosti dobave ali proizvodnje elektrike. Pri tem lahko v okviru strokovnih nalog za izvrševanje javnih pooblastil distribucijskega operaterja vodijo in v postopkih iz 147. člena EZ-1 v zvezi s priključitvijo na distribucijski sistem ter 465. člena EZ-1 v zvezi s pripravo smernic in podajo soglasij pri poseganju v prostor odločajo osebe, ki so zaposlene pri tej tretji osebi in izpolnjujejo pogoje za vodenje in odločanje v upravnem postopku.

V skladu s šestim odstavkom 78. člena EZ-1 mora distribucijski operater kvartalno izvajati nadzor nad izvajanjem prenesenih nalog, fizična ali pravna oseba, ki je prevzela izvajanje nalog GJS DDO, pa mora distribucijskemu operaterju omogočiti celoten vpogled za potrebe izvajanja nadzora.

2.3.3.1.a Področje izvajanja javnih pooblastil je v EZ-1 urejeno na način, da naloge, povezane z izvajanjem javnih pooblastil v skladu s 465. členom EZ-1, izvaja distribucijski operater, to je družba SODO kot upravljavec distribucijskega omrežja. Prav tako o izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev iz 147. člena EZ-1 odloča po javnem pooblastilu z odločbo v upravnem postopku družba SODO. Hkrati pa EZ-1 v petem odstavku 78. člena družbi SODO kot nosilcu javnega pooblastila, v primeru prenosa nalog GJS DDO na drugo fizično ali pravno osebo, dopušča pooblašcanje oseb, ki so zaposlene pri tej tretji osebi in izpolnjujejo pogoje za vodenje in odločanje v upravnem postopku, za vodenje in odločanje v postopkih iz 147. in 465. člena EZ-1. S tem je področje izvajanja javnih pooblastil urejeno tako, da jih izvaja družba SODO kot upravljavec distribucijskega omrežja. Ker EZ-1 ne dopušča prenosa izvajanja javnih pooblastil na tretjo pravno osebo (elektrodistribucijske družbe), je tudi izpolnjena omejitev, ki izhaja iz sistemske ureditve izvajanja javnih pooblastil v 12. členu ZGJS, ki zgolj izjemoma dovoljuje prenos javnih pooblastil le na izvajalca GJS, torej na družbo SODO.

---

¹⁰⁵ V skladu z drugim odstavkom 78. člena EZ-1 so to: varno, zanesljivo in učinkovito obratovanje in vzdrževanje distribucijskega sistema; razvoj distribucijskega sistema ob upoštevanju predvidenih potreb uporabnikov sistema, zahtev varnega in zanesljivega obratovanja sistema ter usmeritev iz razvojnega načrta distribucijskega operaterja iz 30. člena EZ-1; zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti distribucijskega sistema, tako da omogoča razumne zahteve za priključitev na sistem in distribucijo energije; zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z elektriko z ustrezno zmogljivostjo in zanesljivostjo omrežja; upravljanje pretokov elektrike v sistemu in zagotavljanje sistemskih storitev; zagotavljanje potrebnih podatkov uporabnikom sistema in dobaviteljem, da lahko učinkovito sklepajo pogodbe o dobavi in uveljavljajo pravico do priključitve; napovedovanje porabe elektrike ter potrebnih energetskih virov z uporabo metode celovitega načrtovanja in z upoštevanjem varčevalnih ukrepov pri porabnikih; posredovanje informacij, potrebnih za zagotovitev varnega in učinkovitega obratovanja, usklajenega razvoja in skladnega delovanja povezanih sistemov kateremukoli drugemu operaterju; zagotavljanje kakovosti oskrbe v skladu z minimalni standardi; nakup elektrike za pokritje izgub in sistemskih storitev v distribucijskem sistemu po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih.

2.3.3.2 Vzpostavitev pogojev za izvajanje javnih pooblastil v okviru družbe SODO

Iz revizijskega poročila 2014 izhaja, da se družba SODO ni ustrezno kadrovsko in tehnično usposobila, da bi v celoti prevzela vse naloge na področju izvajanja javnih pooblastil ob priključevanju na elektroenergetsko infrastrukturo, ki je v lasti elektrodistribucijskih družb. Družba SODO je v odzivnem poročilu navedla, da bo izdala prenovljeno navodilo za izdajo dokumentov in uporabo postopkov v procesu priključevanja uporabnikov, s čimer bo zagotovila poenoteno izdajanje soglasij za celotno območje izvajanja GJS DDO. Prav tako je družba SODO navedla, da se bo do konca leta 2016 kadrovsko okrepila z zaposlenimi, ki sodelujejo v procesih izvajanja javnih pooblastil v okviru elektrodistribucijskih družb. Zanje naj bi družba SODO zagotovila prostore pri elektrodistribucijskih družbah in strojno ter programsko opremo z dostopom do enotne informacijske podpore med družbo SODO in elektrodistribucijskimi družbami.

V Letnem poslovnem načrtu družbe SODO za leto 2013 s projekcijo za leti 2014 in 2015 (v nadaljevanju: poslovni načrt SODO 2013–2015) je družba SODO načrtovala kadrovske okrepitve, s katerimi bi zagotovila prevzem ključne vloge in pristojnosti pri izdajanju soglasij za priključitev in ostalih dokumentov v skladu z EZ-1.

Ocenila je, da do konca leta 2015 za področje priključevanja in izdajanja soglasij potrebuje 45 dodatnih zaposlitev, od tega 15 dodatno zaposlenih v letu 2013, 15 v letu 2014 in 15 dodatno zaposlenih v letu 2015. Izvedbo vseh kadrovske okrepitve je družba SODO načrtovala s kadri s področja energetike oziroma s kadri, ki so že do tedaj te naloge izvajali v okviru elektrodistribucijskih družb in so imeli za posamezna področja dela zahtevano izobrazbo, znanja in izkušnje. Izvedbo prezaposlitev ob poprejšnjem socialnem dialogu in izdelavo podrobnejšega načrta zaposlitev je načrtovala po sprejemu poslovnega načrta SODO 2013–2015. Vendar poslovodstvo družbe SODO k načrtovanim prezaposlitvam v poslovnem načrtu SODO 2013–2015 ni pridobilo soglasja tedanjega ministrstva in nadzornega sveta družbe SODO.

56 novih zaposlitev v letu 2016 za namen izdajanja soglasij za priključevanje je nato družba SODO načrtovala v poslovnem načrtu SODO 2015–2017¹⁰⁶, ki pa ga ni sprejel nadzorni svet družbe SODO. Ta je 29. 12. 2014 sklenil, da mora družba SODO ponovno proučiti in utemeljiti zaposlovanje novih kadrov. Družba SODO je zato zmanjšala načrtovano število zaposlenih za leto 2015 z 20 na 10 dodatno zaposlenih¹⁰⁷, za leti 2016 in 2017 pa je navedla, da bo upoštevala usmeritve oziroma zahteve zakonodajalca. Ob tem je še navedla, da bo glavno vodilo pri novih zaposlitvah prezaposlitev obstoječega kadra iz elektrodistribucijskih družb z upoštevanjem izkušenj in ustreznih znanj. V poslovnih načrtih za nadaljnja leta (2016–2019) družba SODO ni posebej načrtovala dodatnih zaposlitev za namen izvajanja nalog javnih pooblastil.

Družba SODO je v obdobju od leta 2014, ko je bilo na dan 31. 12. zaposlenih 36 ljudi, do 30. 6. 2019 dodatno zaposlila 5 ljudi. Pri tem nove zaposlitve niso bile izvedene z namenom izvajanja nalog na področju javnih pooblastil.

¹⁰⁶ Letni poslovni načrt družbe SODO za leto 2015 s projekcijo za leti 2016 in 2017, december 2014.

¹⁰⁷ Ni navedeno, na katerih področjih bi novi zaposleni delovali.

Ker ni bilo mogoče izvesti kadrovske okrepitve za izvajanje javnih pooblastil, povezanih z GJS v okviru družbe SODO, je za ureditev tega področja izvajala nekatere druge aktivnosti. Za vodenje in odločanje v upravnem postopku je v skladu s petim odstavkom 78. člena EZ-1 pooblastila posamezne zaposlene v elektrodistribucijskih družbah, ki opravljajo naloge za izvrševanje javnih pooblastil v imenu družbe SODO kot nosilca javnega pooblastila. V januarju 2015 je izdala prenovljeno Navodilo PRIK-5/2014 za izdajo dokumentov in uporabo postopkov v procesu priključevanja uporabnikov¹⁰⁸. V navodilu je določen način pooblaščenja oseb za vodenje in odločanje v upravnih postopkih ter uporaba žiga družbe SODO kot nosilca javnega pooblastila. Natančno je navedena tudi veljavna zakonodaja, ki jo je treba upoštevati pri izdaji dokumentov¹⁰⁹, postopki za izdajo dokumentov, poročanje o izdanih dokumentih ter izvajanje priključevanja.

Za namene pooblaščenja in upravljanja z žigi je družba SODO zagotovila informacijsko podporo v okviru IS SODO. Izdelala je aplikacijo Register oseb, pooblaščenih za izvedbo postopkov za izdajo soglasij za priključitev na distribucijsko omrežje. V registru vodi vse osebe skupaj s kopijami izdanih pooblastil pooblaščenim osebam, zaposlenim v elektrodistribucijskih družbah. Za namene preverjanja postopkov je omogočen neposredni vpogled v register pooblaščenim osebam v elektrodistribucijskih družbah ter pooblaščenim osebam na agenciji za energijo. Družba SODO je v okviru IS SODO izdelala tudi aplikacijo Register pooblaščenih imetnikov žigov za opravljanje postopkov pri izdaji soglasij v elektrodistribucijskih družbah.

2.3.3.2.a Da bi v celoti prevzela izdajanje soglasij in strokovnih nalog za izvrševanje javnih pooblastil distribucijskega operaterja, je družba SODO v poslovnih načrtih za leta 2013, 2014 in 2015 načrtovala kadrovske okrepitve. Ker družba SODO k načrtovanim prezaupolitvam ni pridobila soglasja ministrstva in nadzornega sveta družbe SODO, ni mogla uresničiti načrtovanih ciljev in do konca leta 2016, kot je navedla v odzivnem poročilu, niti do 30. 6. 2019 dodatno zaposliti kadrov z namenom izvajanja javnih pooblastil.

Pojasnilo družbe SODO

Družba SODO je od leta 2012 v več zaporednih poslovnih načrtih načrtovala kadrovske okrepitve in med drugim tudi prevzem ključne vloge in pristojnosti pri izdajanju soglasij za priključitev in ostalih dokumentov po EZ-1. Zaradi nasprotovanja elektrodistribucijskih družb, Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije, Ekonomsko-socialnega odbora za področje energetike, nepriznavanja upravičenih stroškov s strani agencije za energijo in drugih razlogov in kljub prizadevanjem družbe SODO soglasja k prezaupolitvam ni uspela pridobiti. Nekaj razlogov je navedenih v nadaljevanju:

- *elektrodistribucijske družbe so poslovni načrt SODO 2013–2015 označile kot nesprejemljiv, saj ni v skladu s poslovnimi načrti elektrodistribucijskih družb;*
- *Ekonomsko-socialni odbor za področje energetike je 16. 6. 2014 v zapisniku seje med drugim zapisal, da v sindikatu odločno nasprotujejo poskusom krepitev pozicije družbe SODO na račun manjšanja vloge elektrodistribucijskih družb;*
- *napoved splošne opozorilne stavke v dejavnosti elektrogospodarstva Slovenije z dne 25. 7. 2014;*

¹⁰⁸ Navodilo za izdajo dokumentov in postopki v procesu priključevanja uporabnikov PRIK-5/2014, v uporabi od 1. 3. 2015 do 10. 6. 2018. Zaradi spremembe predpisov, na podlagi katerih se izdajajo dokumenti, je družba SODO izdala še PRIK-6/2018 (v uporabi od 11. 6. 2018 do 18. 11. 2018), PRIK-7/2018 (v uporabi od 19. 11. 2018 do 31. 4. 2019) in PRIK-8/2019, št. SODO-262/2019-DV(1659), april 2019 (v uporabi od 1. 5. 2019).

¹⁰⁹ Smernice in mnenja k prostorskim aktom, projektni pogoji, soglasja za priključitev elektrarn/proizvodnih naprav v interno omrežje, soglasja h gradnji, soglasja k projektom (objekta in električnega priključka), pogodbe o priključitvi, pogodbe o izvedbi priključitve na interno omrežje in pogodbe o uporabi distribucijskega sistema.

- državni zbor je v juliju 2015 sprejel SUKND, v katerem je predvideno 100-odstotno lastništvo Republike Slovenije v družbah, ki imajo v lasti elektrodistribucijsko infrastrukturo ter 2 rešitvi ureditve izvajanja GJS DDO;
- na 37. seji Ekonomsko-socialnega odbora za področje energetike 6. 10. 2015 je državni sekretar na ministrstvu poudaril, da ne glede na to, katera odločitev bo sprejeta, ne bo ogrožena socialna varnost in delavske pravice v elektrodistribucijskih družbah;
- ministrstvo je leta 2017 zaključilo z izdelavo poročila delovne skupine in septembra 2017 je Gospodarsko interesno združenje distribucije električne energije nanj podalo odziv;
- gradivo Gospodarsko interesno združenje distribucije električne energije z naslovom Podvajanje nalog, problematika prehoda zaračunavanja v imenu in za račun SODO z dne 15. 11. 2017, s katerim so dosegli časovni zamik prehoda in to dosegli z aneksom k pogodbi št. 4;
- družba SODO vodi tožbo v upravnem sporu na vsebino veljavne odločbe agencije za energijo za določitev regulativnega okvira za obdobje 2019–2021; agencija za energijo je kot podlago za določitev uporabila dosežene stroške v letu 2011, ko je bilo v družbi SODO zaposlenih 26 delavcev, ne glede na to, da je družba SODO agencijo za energijo opozarjala na rast družbe in prevzemanje novih nalog;
- da bi se družba SODO lahko kadrovske, finančno in tehnično okrepila, je bila v obdobju od junija 2015 do maja 2019 zelo aktivna tudi na področju podajanja predlogov lastniku za dokapitalizacijo družbe.

2.3.3.2.b Ker družba SODO ni mogla izvesti kadrovske okrepitve za izvajanje javnih pooblastil, povezanih z GJS v okviru družbe SODO, je za ureditev tega področja izvajala nekatere druge aktivnosti. Področje izvajanja javnih pooblastil je uredila na način, da naloge za izvrševanje javnih pooblastil v imenu družbe SODO kot nosilca javnega pooblastila izvajajo zaposleni v elektrodistribucijskih družbah, ki jih je družba SODO pooblastila za vodenje in odločanje v upravnem postopku v skladu s petim odstavkom 78. člena EZ-1. S tem namenom je družba SODO v začetku leta 2015 in nato še v letu 2018 in 2019 izdala prenovljena navodila, v katerih je določen način pooblaščenja oseb za vodenje in odločanje v upravnih postopkih, uporaba žiga družbe SODO kot nosilca javnega pooblastila ter veljavna zakonodaja, ki jo morajo elektrodistribucijske družbe upoštevati pri izdaji dokumentov. Določeni so tudi postopki za izdajo dokumentov, poročanje o izdanih dokumentih in izvajanje priključevanja. S tem je družba SODO poenotila postopke in dokumente na področju priključevanja uporabnikov in prostorskega načrtovanja ne glede na kraj izdaje soglasja ter zagotovila izvajanje javnih pooblastil v skladu z veljavno zakonodajo. Na ta način družba SODO obvladuje tveganje, da elektrodistribucijske družbe neenotno obravnavajo odjemalce električne energije pri izdaji soglasij in projektnih pogojev ob priključitvi na distribucijsko omrežje. S temi aktivnostmi je družba SODO dejansko izvedla načrtovani popravljalni ukrep.

Družba SODO je za namene pooblaščenja in upravljanja z žigi zagotovila informacijsko podporo v okviru IS SODO. Vzpostavila je register pooblaščenih oseb za izvedbo postopkov za izdajo soglasij za priključitev na distribucijsko omrežje ter register pooblaščenih imetnikov žigov za opravljanje postopkov za izdajo soglasij za priključitev na distribucijsko omrežje. Pripravila je tudi model izmenjave za dostop do izdanih soglasij na merilnih mestih, vendar izmenjava podatkov še ne poteka.

2.3.3.2.c Družba SODO je vzpostavila register pooblaščenih oseb in pooblaščenih imetnikov žigov za opravljanje postopkov za izdajo soglasij za priključitev na distribucijsko omrežje. Ni pa vzpostavila enotne informacijske podpore, ki bi omogočala neposreden dostop do podatkov s področja priključevanja na elektroenergetsko infrastrukturo, ki je v lasti elektrodistribucijskih družb. S tem družba SODO ni zagotovila tehnične podpore, ki bi ji omogočala stalen in neposreden nadzor nad izvajanjem nalog na področju javnih pooblastil, ki jih izvajajo zaposleni pri elektrodistribucijskih družbah po pooblastilu družbe SODO kot nosilca javnih pooblastil po EZ-1 (več o tem v točki 2.3.2.2 tega poročila).

Pojasnilo družbe SODO

Za dostop do podatkov o izdanih soglasjih na merilnih mestih je družba SODO pripravila model izmenjave, vendar zaradi nasprotovanja elektrodistribucijskih družb do tovrstne izmenjave ni prišlo. V ta namen je družba SODO skladno s 421. členom EZ-1, 1. 3. 2016 na agencijo za energijo naslovila dopis, s katerim je agencijo za energijo obvestila o kršitvi 78. člena EZ-1 s strani 5 elektrodistribucijskih družb. Elektro Gorenjska in ostale elektrodistribucijske družbe so 28. 7. 2015 na ustavno sodišče vložile pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti prve povedi četrtega odstavka 78. člena EZ-1, petega in šestega odstavka 78. člena EZ-1, 81. člena EZ-1 in 82. člena EZ-1, ki določajo neposreden in stalen dostop družbe SODO do podatkov GJS DDO. Ustavno sodišče je dne 7. 2. 2019 njihovo pobudo delno zavrglo in delno zavrnilo. Agencija za energijo je na podlagi zaključenega postopka s strani ustavnega sodišča 9. 4. 2019 na družbo SODO naslovila dopis, s katerim je družbo SODO pozvala, naj ji posreduje informacijo o obstoječem načinu posredovanja podatkov, ki jih družba SODO potrebuje za nemoteno izvajanje GJS DDO, in morebitnih težavah, ki se pojavljajo pri posredovanju posameznih podatkov. Družba SODO je agencijo za energijo obvestila, da je stanje na dan 18. 4. 2019 nespremenjeno, kar pomeni, da vseh 5 elektrodistribucijskih družb še vedno krši 78. člen EZ-1. Družba SODO je v dopisu še navedla, da je leta 2017 dokončala navodila za izmenjavo podatkov v odnosu elektrodistribucijske družbe – družba SODO za nabor podatkov, ki jih je družba SODO zahtevala od elektrodistribucijskih družb. S tem bi bil zagotovljen neposreden in stalen dostop do podatkov in omogočena realizacija zaključka pilotnega projekta. Družba SODO je v dopisu agenciji za energijo sporočila tudi, da družba SODO še vedno nima zagotovljenega neposrednega in stalnega dostopa do podatkov ter posledično ne more realizirati pilotnega projekta, s katerim bi preizkusili in v nadaljevanju izvedli naloge GJS DDO.

2.3.4 Načrtovanje in nadzor razvoja elektroenergetske infrastrukture

Da bi odgovorili na vprašanje, ali je družba SODO izvedla popravljalne ukrepe na področju načrtovanja in nadzora razvoja elektroenergetske infrastrukture, smo preverili:

- ali je družba SODO izvedla popravljalne ukrepe na področju načrtovanja razvoja elektroenergetske infrastrukture in
- ali je družba SODO izvedla popravljalne ukrepe na področju nadzora nad razvojem elektroenergetske infrastrukture.

2.3.4.1 Načrtovanje razvoja elektroenergetske infrastrukture

Družba SODO je kot koncesionar dolžna zagotoviti izgradnjo nove elektroenergetske infrastrukture ali povečati kapaciteto obstoječe elektroenergetske infrastrukture v obsegih in rokih, kot to določa njen načrt razvoja distribucijskega omrežja. V 30. členu EZ-1 je določeno, da mora biti izdelan v skladu z DREN oziroma z NEPN. Lastnik distribucijskega omrežja je za koncesionarja upravičen in dolžan graditi novo infrastrukturo ali povečati kapaciteto obstoječe infrastrukture v obsegu in rokih, kot to določa načrt razvoja distribucijskega omrežja koncesionarja.

V pogodbah o najemu – 2011 ter sklenjenih aneksih je določeno, da lastniki elektroenergetske infrastrukture prevzemajo obveznost za izdelavo predlogov:

- letnega investicijskega načrta,
- investicijskega načrta za 3-letno obdobje,
- načrta razvoja distribucijskega omrežja za 10-letno obdobje,
- dolgoročnih študij napovedi o obremenitvi in porabi električne energije na območju najema in
- študije razvoja elektroenergetske infrastrukture ter njene zasedenosti.

Tehnične in tehnološke rešitve izgradnje in vzdrževanja elektroenergetske infrastrukture morajo elektrodistribucijske družbe kot lastniki elektroenergetske infrastrukture uskladiti z navodili, ki jih predpiše družba SODO. Potrjen letni investicijski načrt se upošteva pri določitvi višine najemnine in plačilu storitev, ki jih za družbo SODO izvajajo elektrodistribucijske družbe. Te morajo izvajati ukrepe, ki jih predvideva letni investicijski načrt (gradnja novih delov omrežja, izboljšava ali nadomestitev delov obstoječega omrežja in podobno), ki ga je sprejela družba SODO in je sestavni del poslovnega načrta družbe SODO.

Lastniki elektroenergetske infrastrukture morajo na podlagi potrjenega načrta razvoja distribucijskega omrežja za 10-letno obdobje graditi elektroenergetsko infrastrukturo, potrebno za izvajanje distribucije električne energije v obsegu, kot to določa 10-letni načrt razvoja ali kot to v posameznih primerih zahteva družba SODO. Lastniki elektroenergetske infrastrukture na podlagi potrjenega letnega investicijskega načrta za potrebe družbe SODO skrbijo za upravno, projektno in tehnično dokumentacijo za posamezne dele elektroenergetske infrastrukture. Prav tako skrbijo za realizacijo letnega investicijskega načrta, tehnični ali inšpekcijski pregled posameznega novega dela elektroenergetske infrastrukture in vnos vseh potrebnih podatkov v ustrezne baze tehničnih podatkov.

Lastniki elektroenergetske infrastrukture morajo o fizični in finančni realizaciji letnega investicijskega načrta družbo SODO pisno obveščati skladno z navodilom, ki je objavljeno na spletni strani družbe SODO in je predhodno usklajeno med pogodbenima strankama. Lastniki elektroenergetske infrastrukture so na zahtevo družbe SODO dolžni pripraviti tudi dodatna poročila v roku in obsegu, ki ga določi družba SODO.

Iz revizijskega poročila 2014 izhaja, da glede na obstoječo organiziranost izvajanja GJS DDO in razdelitev nalog pri načrtovanju razvoja elektroenergetske infrastrukture ni bilo obvladovano tveganje, da interesi glede področja in obsega potrebnega razvoja elektroenergetske infrastrukture družbe SODO in elektrodistribucijskih družb niso skladni. Družba SODO pa je v skladu z EZ-1 in koncesijsko pogodbo odgovorna za skladen razvoj elektroenergetske infrastrukture na celotnem geografskem območju, ki ga pokriva posamezna elektrodistribucijska družba, ter tudi skladen razvoj distribucijskega omrežja na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

Prav tako smo ugotovili, da družba SODO ni imela ustreznih kadrovskih in tehničnih virov, da bi lahko sama izvajala načrtovanje razvoja elektroenergetske infrastrukture, kot to določata EZ-1 in koncesijska pogodba. Za prevzem izvajanja načrtovanja razvoja elektroenergetske infrastrukture bi se družba SODO morala kadrovsko okrepiti in v neposredno izvajanje prevzeti naloge, povezane z načrtovanjem razvoja elektroenergetske infrastrukture.

V odzivnem poročilu je družba SODO navedla, da bo za prevzem nalog načrtovanja in izvedbe razvoja elektroenergetske infrastrukture:

- poenotila tehnično-tehnološke rešitve gradnje in vzdrževanja elektroenergetske infrastrukture;
- poenotila kriterije za določanje prioritet investicijskih vlaganj v elektroenergetsko infrastrukturo;
- uvedla kazalnike spremljanja učinkovitosti načrtovanja razvoja in investiranja;
- vzpostavila enotno informacijsko podporo na področju načrtovanja in izvedbe investicij v elektroenergetsko infrastrukturo;
- izvedla kadrovsko okrepitev družbe in
- prevzela načrtovanje razvoja distribucijskega omrežja.

Družba SODO je v obdobju, na katero se nanaša revizija, začela z uvajanjem tipizacije distribucijskega omrežja z namenom poenotenja tehnično-tehnoloških rešitev gradnje in vzdrževanja elektroenergetske infrastrukture. To je dolgoročno naravnan projekt, ki mu sledi kontinuirano posodabljanje infrastrukture v skladu z zadnjim stanjem tehnike. Družba SODO je v letu 2014 analizirala obstoječe stanje na področju tipizacije, pravil in navodil, ki jih elektrodistribucijske družbe uporabljajo pri izvajanju pogodbenih storitev za družbo SODO. Glede na pomembnost in potrebe pri izvajanju GJS DDO so bili določeni sklopi, za katere se je začela prioriteta priprava tipizacije. Sprejela je tudi Pravilnik o delu na področju tipizacije elementov in naprav javnega elektrodistribucijskega sistema v SODO d.o.o., s katerim je določila postopek izdelave, preverjanja, objave in vzdrževanja tipizacije elementov in naprav. Družba SODO je v letu 2018, kljub prvotnemu nasprotovanju elektrodistribucijskih družb, izdala in objavila tipizacijo za 10 sklopov elementov elektrodistribucijskega sistema. Po izvedenem usklajevanju z elektrodistribucijskimi družbami, aktivnosti na področju tipizacije družba SODO nadaljuje v sodelovanju s predstavniki elektrodistribucijskih družb.

V letu 2015 je družba SODO začela z aktivnostmi za poenotenje kriterijev za določanje prioritet investicijskih vlaganj v elektroenergetsko infrastrukturo. Aktivnosti glede določanja prioritet investicijskega vlaganja je določala na 2 področjih: za lastne investicije in za reševanje problematičnih distribucijskih področij. Pri lastnih investicijah je določila prioritete glede na potrebe okolja in stanje tehnike. V okviru načrtovanja je predvsem sledila potrebam okolja, tako je na primer v Zgornjem Posočju družba SODO s svojimi aktivnostmi pripomogla, da se je pričelo vlaganje v izgradnjo nove razdelilne transformatorske postaje Kobarid. S tem se je začela reševati 30 let stara problematika napajanja tega območja z električno energijo. Družba SODO načrtuje, da bo tudi v prihodnje izvajala aktivnosti v skladu s potrebami okolja. Finančni vir za te aktivnosti bo ponovno skušala zagotoviti v okviru prihodnjih sprememb energetske zakonodaje v smislu, da bi se omrežnina za priključno moč povrnila prvotna namembnost, ki je bila spremenjena s sprejetjem EZ-1.

Pri pripravi načrta razvoja distribucijskega omrežja za 10-letno obdobje je družba SODO sledila pristopu, da so v njem izkazane dejanske potrebe po gradnji in ojačitvi omrežja. S takšnim pristopom pri pripravi načrta razvoja distribucijskega omrežja za 10-letno obdobje je bil zmanjšan razkorak med poslovnimi načrti elektrodistribucijskih družb in razvojnim načrtom glede finančnega ovrednotenja načrtovanih investicij in tudi glede njihove realizacije.

S poenotenjem kriterijev za določanje prioritet investicijskih vlaganj v elektroenergetsko infrastrukturo je omogočen:

- poenoten in pregleden izbor posameznih investicijskih projektov v okviru razpoložljivih finančnih sredstev;
- nabor investicijskih projektov, ki v največji meri odražajo potrebe uporabnikov distribucijskega omrežja in najbolj prispevajo k uspešnemu izvajanju nalog GJS DDO;
- pristop, ki zagotavlja enakopravno obravnavo vseh uporabnikov distribucijskega omrežja;
- pristop, ki sledi zahtevam regulacije, ki jo izvaja agencija za energijo.

Družba SODO je za spremljanje enakomernega razvoja po območjih elektrodistribucijskega sistema uvedla kazalnike učinkovitosti načrtovanja razvoja in investiranja v elektroenergetsko infrastrukturo. Skladno s 37. členom EZ-1 so v okviru izvajanja GJS DDO opredeljene naloge, ki se nanašajo na zanesljivost in kakovost oskrbe z električno energijo za primerno ceno ter na varovanje okolja, vključno z učinkovito rabo energije, ter energijo iz obnovljivih virov. Družba SODO je zato uvedla predvsem nabor

kazalnikov za spremljanje kakovosti oskrbe z električno energijo, kot na primer kakovost napetosti, neprekinjenost oskrbe in komercialna kakovost. Za vsak kazalnik je natančno opredeljeno, kakšen je cilj merjenja, kje in na kakšen način se zbirajo podatki ter kakšen je sistem sodil za ugotavljanje uspešnosti.

V letu 2016 je družba SODO oblikovala 10 ključnih kazalnikov na tehnično-ekonomskem področju distribucije električne energije. Zagotovila je podatke za izračun predlaganih kazalnikov ter izračunala kazalnike za obdobje od leta 2009 do leta 2016 za vseh 5 območij elektrodistribucijskega sistema v Sloveniji. Kazalniki so bili junija 2016 predstavljeni ministrstvu in SDH. Odločitve o primernosti uvedbe teh kazalnikov in ukrepov, ki bi se izvajali na njihovi podlagi, ministrstvo in SDH nista sprejela, zato nadaljnji ukrepi niso bili izvedeni. Kljub temu družba SODO nadaljuje s spremljanjem oblikovanega sistema kazalnikov, saj je za enakomeren razvoj in učinkovitost izvajanja distribucije električne energije poleg ekonomskih treba spremljati tudi kombinacijo ekonomsko-tehničnih parametrov.

IS SODO, ki ga je vzpostavila družba SODO, je grajen na enotni podatkovni bazi, v katero se vključujejo posamezni moduli z namenom izkoriščanja podatkovne sinergije. Uporabnikom so ponujene spletne aplikacije ter spletne storitve za izmenjavo podatkov z njihovimi zalednimi informacijskimi sistemi. Vzpostavljena informacijska podpora omogoča učinkovitejšo načrtovanje, spremljanje in usmerjanje razvoja elektroenergetske infrastrukture. To prispeva k enakomernejšemu razvoju distribucijskega omrežja na celotnem območju Republike Slovenije in primerljivi kakovosti oskrbe z električno energijo. Ob tem pa se družba SODO pri nadaljnjem razvoju informacijskega sistema srečuje s težavami pri povezovanju do ostalih podatkovnih virov pri elektrodistribucijskih družbah, zaradi že izvedenih postopkov decentralizacije njihovih informacijskih sistemov (več o tem v točki 2.3.2.2 tega poročila).

Družba SODO se je tudi kadrovsko okrepila za izvajanje poenotenega načrtovanja razvoja elektroenergetske infrastrukture na celotnem območju Republike Slovenije. Zaposlili so 3 inženirje, in sicer za področje vodenja investicij, za področje tipizacije elektroenergetskega omrežja ter za področje vodenja uvedbe naprednih merilnih sistemov.

Družba SODO že od leta 2012 aktivno sodeluje z elektrodistribucijskimi družbami v okviru projekta razvoja distribucijskega omrežja Slovenije do leta 2040 (v nadaljevanju: REDOS 2040). Ta projekt je temelj za načrtovanje omrežja kot tudi izdelavo študij systemskega razvoja omrežja z opredelitvijo elektroenergetske infrastrukture za zagotavljanje ustrezne oskrbe z električno energijo. Tako je družbi SODO tudi prek projekta REDOS 2040 zagotovljen vpliv na razvoj omrežja v okviru izvajanja GJS DDO. 5-letni cikel projekta se je zaključil v letu 2017. S 1. 1. 2017 je družba SODO prevzela načrtovanje in izvedbo projektov razvoja elektroenergetske infrastrukture, vključno s projektom REDOS 2040. Na področju načrtovanja omrežja poteka izvedba študij razvoja distribucijskega omrežja Slovenije do leta 2045 (v nadaljevanju: REDOS 2045). Nov cikel se je pričel z letom 2018, v letu 2019 se v skladu s terminskim načrtom projekt zaključuje na območju Elektra Celje, začela se je faza za elektrodistribucijsko območje Elektra Maribor.

Družba SODO je začela z aktivnostmi za pripravo naslednjega Razvojnega načrta za desetletno obdobje od leta 2021 do leta 2030 in za opredelitev razvoja elektrodistribucijskega sistema po letu 2020. V juniju 2019 je organizirala delavnico s predstavniki elektrodistribucijskih družb z namenom določitve ključnih vsebin, predvsem na področju naprednih omrežij, izvajanja pilotnih projektov in uvajanja novih tehnoloških rešitev. S tem želi slediti trendom razvoja, predvsem na področju e-mobilnosti, uvajanja toplotnih črpalk in podobno. Za izdelavo razvojnih načrtov po posameznih distribucijskih območjih je

družba SODO izdala navodila, ki opredeljujejo vsebino in način izdelave razvojnih načrtov. Za potrebe vrednotenja potrebnih investicijskih vlaganj so bile izdelane kalkulatивne osnove za objekte distribucijskega omrežja s povprečnimi cenami in kalkulatивne osnove za objekte napetostnega nivoja 110 kV. S tem družba SODO aktivno vpliva na vsebino razvojnega načrta posamezne elektrodistribucijske družbe na njenem distribucijskem območju. Prav tako so razvojni načrti med elektrodistribucijskimi družbami primerljivi in sledijo zastavljenim ciljem distribucijskega operaterja. Za potrebe dolgoročnega razvoja naprednih omrežij se družba SODO pripravlja na izdelavo projekta Nacionalni razvoj naprednih omrežij.

V okviru prevzemanja nalog načrtovanja in izvedbe razvoja elektroenergetske infrastrukture je družba SODO na podlagi Uredbe o ukrepih in postopkih za uvedbo in povezljivost naprednih merilnih sistemov električne energije leta 2016 izdelala Načrt uvedbe naprednega merilnega sistema. Cilj tega projekta je izvedba naprednega merilnega sistema, v katerega bodo do konca leta 2025 vključeni vsi uporabniki elektrodistribucijskega sistema na območju Slovenije.

2.3.4.1.a Družba SODO je v obdobju, na katero se nanaša revizija, izvedla popravljalne ukrepe na področju načrtovanja in nadzora razvoja elektroenergetske infrastrukture, ki so prispevali k obvladovanju tveganja, da interesi glede področja in obsega potrebnega razvoja elektroenergetske infrastrukture družbe SODO in elektrodistribucijskih družb niso skladni. Za prevzem izvajanja načrtovanja razvoja elektroenergetske infrastrukture se je družba SODO kadrovsko okrepila in v neposredno izvajanje prevzela nekatere naloge, povezane z načrtovanjem razvoja elektroenergetske infrastrukture. Družba SODO je tako začela z uvajanjem tipizacije distribucijskega omrežja z namenom poenotenja tehnično-tehnoloških rešitev gradnje in vzdrževanja elektroenergetske infrastrukture. V letu 2018 je, kljub prvotnemu nasprotovanju elektrodistribucijskih družb, izdala in objavila tipizacijo za 10 sklopov elementov elektrodistribucijskega sistema, aktivnosti na področju tipizacije pa nadaljuje v sodelovanju s predstavniki elektrodistribucijskih družb. S poenotenjem kriterijev za določanje prioritet investicijskih vlaganj v elektroenergetsko infrastrukturo je omogočen poenoten in pregleden izbor posameznih investicijskih projektov v okviru razpoložljivih finančnih sredstev ter nabor investicijskih projektov, ki v največji meri odražajo potrebe uporabnikov distribucijskega omrežja in zagotavljajo enakopravno obravnavo vseh uporabnikov distribucijskega omrežja. Družba SODO je za spremljanje enakomerne razvoja po območjih elektrodistribucijskega sistema uvedla kazalnike učinkovitosti načrtovanja razvoja in investiranja v elektroenergetsko infrastrukturo. Z vzpostavitev IS SODO je tudi vzpostavila informacijsko podporo, ki omogoča učinkovitejšo načrtovanje, spremljanje in usmerjanje razvoja elektroenergetske infrastrukture. To pa prispeva k enakomernemu razvoju distribucijskega omrežja na celotnem območju Republike Slovenije in primerljivi kakovosti oskrbe z električno energijo. Navedene aktivnosti so družbi SODO omogočile, da je prevzela načrtovanje in izvedbo projektov razvoja elektroenergetske infrastrukture, vključno s projektoma REDOS 2040 ter REDOS 2045. Družba SODO je začela z aktivnostmi za pripravo naslednjega Razvojnega načrta za desetletno obdobje od leta 2021 do leta 2030 in za opredelitev razvoja elektrodistribucijskega sistema po letu 2020. Za izdelavo razvojnih načrtov po posameznih distribucijskih območjih je družba SODO izdala navodila, ki opredeljujejo vsebino in način izdelave razvojnih načrtov. S tem družba SODO aktivno vpliva na vsebino razvojnega načrta posamezne elektrodistribucijske družbe na njenem distribucijskem območju. Izvedene aktivnosti omogočajo učinkovitejše načrtovanje, spremljanje in usmerjanje razvoja elektroenergetske infrastrukture ter prispevajo k bolj skladnemu razvoju elektroenergetske infrastrukture na celotnem geografskem območju, ki ga pokriva posamezna elektrodistribucijska družba, ter tudi bolj skladnemu razvoju distribucijskega omrežja na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

Pojasnilo družbe SODO

Tarifna postavka omrežnina za priključno moč (v nadaljevanju: OPM) je bila do 31. 12. 2015 namenjena izključno za razširitev in povečanje zmogljivosti obstoječega distribucijskega sistema. S sprejemom EZ-1 v letu 2014 se je investicijski namen uporabe finančnih sredstev iz naslova OPM odpravil in so ta sredstva le še dodaten vir za pokrivanje vseh upravičenih stroškov distribucijskega operaterja na splošno, enako kot sredstva iz naslova omrežnine za distribucijski sistem. Zbrana sredstva iz naslova OPM so v obdobju od 1. 1. 2016 do 31. 6. 2019 znašala 31,2 milijona EUR.

V zadnjem razvojnem načrtu distribucijskega sistema za obdobje od leta 2019 do leta 2028 je za realizacijo strateških ciljev države glede prehoda na nizkoogljično družbo z elektrifikacijo prometa in ogrevanja predviden večji obseg vlaganj v distribucijski sistem v znesku 1.600 milijonov EUR. Za realizacijo povečane investicijske dejavnosti v smislu širitve in ojačitve posameznih elementov sistema bo treba zagotoviti dodatnih 370 milijonov EUR. Če bi bila sredstva iz naslova OPM namenjena samo za vlaganje v razvoj distribucijskega sistema, bi bil zagotovljen sistemski vir v ocenjeni letni vrednosti 8 milijonov EUR, kar pomeni 80 milijonov EUR v 10 letih. Odprava investicijskega namena OPM ima posledice v okrnjenem izvajanju nalog in obveznosti zagotavljanja razvoja sistema, zagotavljanja dolgoročne zmogljivosti distribucijskega sistema, tako da bi bile omogočene razumne zahteve za priključitev na sistem ter zagotavljanje kakovosti oskrbe v skladu z minimalnimi standardi, kot jih določa energetska zakonodaja. Vladi in ministrstvu predlagamo, da ponovno proučita sistemsko ureditev namena tarifne postavke za OPM, da bo zagotovljen namenski vir za vlaganja v širitev in povečanje zmogljivosti obstoječega distribucijskega sistema in s tem izvajanje nalog skladno z energetske zakonodaje, direktivo 2009/72/ES in koncesijo za izvajanje nalog distribucijskega operaterja.

2.3.4.2 Izvajanje nadzora na področju razvoja elektroenergetske infrastrukture

Iz revizijskega poročila 2014 izhaja, da družba SODO ni izvajala nadzora nad izvedbo investicij v elektroenergetsko infrastrukturo, kljub temu da je v pogodbah o najemu – 2011 določeno, da ima družba SODO pravico izvajati nadzor nad izvajanjem pogodbe, elektrodistribucijske družbe pa morajo omogočiti vstop v objekte elektroenergetske infrastrukture in neposreden dostop do vseh podatkov, ki se nanašajo na izvajanje GJS DDO. Družba SODO je zgolj izvajala medsebojne primerjave in usklajevanja med tehničnimi in knjigovodskimi podatki o elektroenergetski infrastrukturi, o katerih so elektrodistribucijske družbe poročale letno ter med letom.

Družba SODO je v odzivnem poročilu navedla, da od pogodbenih izvajalcev zahteva ustrezne podatke o izvedenih investicijah v obliki poročil. Obstoječi pregled nad izvajanjem investicij v elektroenergetsko infrastrukturo bo nadgrajen z ustreznim nadzorom. Za ta namen bo družba SODO predpisala postopek, s katerim bo določila način, obseg in pogostost nadzora izvedenih investicij po vrstah elektroenergetskih objektov. Zaradi poglobljenega analitičnega spremljanja investicij bodo dodatno dopolnjena navodila elektrodistribucijskim družbam za izdelavo načrta investicij, izdelavo razvojnih načrtov in poročanje o izvedenih investicijah. Družba SODO bo začela opravljati nadzor nad izvedbo posameznih investicij, in sicer od faze zasnove in ovrednotenja do izvedbe in začetka obratovanja elektroenergetskih objektov. Prav tako bo uvedla enoten način ovrednotenja investicij na podlagi povprečnih cen energetskih vodov in naprav.

Družba SODO je v obdobju, na katero se nanaša revizija, izvedla aktivnosti za vzpostavitev nadzora nad elektrodistribucijskimi družbami glede izvajanja investicij v elektroenergetsko infrastrukturo. Investicije za posamezno leto, ki jih izvajajo elektrodistribucijske družbe, so določene v letnih investicijskih načrtih. Ti so pripravljeni na podlagi investicijskega načrta za 3-letno obdobje, ki ga izdela družba SODO in potrdi agencija za energijo. Investicijski načrt za 3-letno obdobje izhaja iz načrta razvoja distribucijskega omrežja za 10-letno obdobje.

Družba SODO je v letu 2018 izdala Navodilo za pripravo letnega in 3-letnega načrta investicijskih vlaganj in spremljanje ter poročanje o fizični in finančni realizaciji letnega in 3-letnega načrta investicijskih vlaganj (v nadaljevanju: navodilo za pripravo letnega in 3-letnega načrta investicijskih vlaganj). V navodilu za pripravo letnega in 3-letnega načrta investicijskih vlaganj je med drugim določen postopek nadzora izvedbe investicij v elektroenergetsko infrastrukturo. Spremljanje fizične in finančne realizacije letnega načrta investicijskih vlaganj se izvaja s pomočjo tabel po investicijskih skupinah, ki jih elektrodistribucijske družbe, ločeno za nove investicije in rekonstrukcije, 3-mesečno posredujejo družbi SODO. Elektrodistribucijske družbe izvajajo tudi letno poročanje o obsegu fizične in finančne realizacije investicij za preteklo leto. Tudi letno poročilo se pripravi po investicijskih skupinah, ločeno za nove investicije in rekonstrukcije obstoječe elektroenergetske infrastrukture. O opravljenem notranjem pregledu ob zaključku investicije elektrodistribucijske družbe pripravijo zapisnik in ga posredujejo prek spletnega portala družbe SODO, za ostale objekte pa poročajo v okviru posameznih investicijskih skupin, razen za sekundarne naprave z investicijsko vrednostjo nad 50.000 EUR, ki se spremljajo po posameznih objektih.

V navodilu za pripravo letnega in 3-letnega načrta investicijskih vlaganj je določeno, da se bo o izvajanju letnega načrta investicij izvajal pregled realizacije posameznih postavk oziroma izgradnje elektrodistribucijske infrastrukture, ki bo po realizaciji predmet najema s strani družbe SODO. Podlaga za izvajanje pregleda so veljavni letni investicijski načrt in poročila o realizaciji investicij, ki jih družbi SODO posredujejo elektrodistribucijske družbe. Družba SODO bo o vsakem izvedenem nadzoru izgradnje objektov elektrodistribucijske infrastrukture izdelala poročilo o izvedbi nadzora. Postopek izvedbe nadzora nad izvajanjem posamezne investicije v elektroenergetsko infrastrukturo je določen v navodilu Izvajanje pregleda investicij v elektroenergetsko infrastrukturo. Med drugim je opredeljen način izvajanja nadzora ter obveznost izdelave zapisnika o izvedenem nadzoru, kar omogoča sledljivost izvedenega postopka in ugotovitev v posameznem nadzoru izvedbe investicije v elektroenergetsko infrastrukturo.

2.3.4.2.a Družba SODO je v obdobju, na katero se nanaša revizija, izvedla aktivnosti za zagotovitev nadzora pri načrtovanju razvoja in izvedbi investicij v elektroenergetsko infrastrukturo. V letu 2018 je izdala navodilo za pripravo letnega in 3-letnega načrta investicijskih vlaganj, v katerem je med drugim določen postopek spremljanja fizične in finančne realizacije letnega načrta investicijskih vlaganj elektrodistribucijskih družb ter tudi postopek nadzora izvedbe investicij v elektroenergetsko infrastrukturo. Elektrodistribucijske družbe 3-mesečno in letno poročajo o obsegu fizične in finančne realizacije investicij za preteklo obdobje, in sicer po investicijskih skupinah, ločeno za nove investicije in rekonstrukcije obstoječe elektroenergetske infrastrukture. V navodilu za pripravo letnega in 3-letnega načrta investicijskih vlaganj je določeno, da se bo o izvajanju letnega načrta investicij izvajal pregled realizacije posameznih postavk oziroma izgradnje elektrodistribucijske infrastrukture. Družba SODO bo o vsakem izvedenem nadzoru izgradnje objektov elektrodistribucijske infrastrukture izdelala poročilo o izvedbi nadzora. Postopek izvedbe nadzora nad izvajanjem posamezne investicije v elektroenergetsko infrastrukturo je določen v Navodilu za izvajanje pregleda investicij v elektroenergetsko infrastrukturo. Družba SODO je z izvedenimi aktivnostmi vzpostavila podlage, s katerimi je omogočen nadzor nad elektrodistribucijskimi družbami pri izvedbi investicij v elektroenergetsko infrastrukturo.

3. MNENJE

Revidirali smo uspešnost izvedbe popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja gospodarske javne službe dejavnost distribucijskega operaterja v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019. Preverili smo, ali so bili *Vlada Republike Slovenije, Ministrstvo za infrastrukturo, Slovenski državni holding, d.d. ter SODO sistemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo, d.o.o.*, uspešni pri izvedbi ukrepov za ureditev izvajanja gospodarske javne službe dejavnost distribucijskega operaterja.

Za izrek mnenja o uspešnosti vlade in ministrstva pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019 smo pridobili odgovore na vprašanja, ali je vlada sprejela strateški dokument, ki vsebuje usmeritve za učinkovito ureditev izvajanja GJS DDO, ali je ministrstvo pripravilo strateški dokument s področja energetike, ki vsebuje usmeritve za učinkovito ureditev izvajanja GJS DDO ter ali sta vlada in ministrstvo izvedla popravljalne ukrepe za ureditev izvajanja GJS DDO.

Za izrek mnenja o uspešnosti SDH pri izvedbi ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019 smo pridobili odgovor na vprašanje, ali je SDH izvedel ukrepe na področju ureditve lastništva elektroenergetske infrastrukture.

Za izrek mnenja o uspešnosti družbe SODO pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019 smo pridobili odgovore na vprašanja, ali je družba SODO uredila področje stroškov storitev za izvajanje GJS DDO, ali je družba SODO izvedla ukrepe za vzpostavitev evidence elektroenergetske infrastrukture in informacijske podpore izvajanju GJS DDO, ali je družba SODO izvedla popravljalne ukrepe na področju izvajanja javnih pooblastil in ali je družba SODO izvedla popravljalne ukrepe na področju načrtovanja in nadzora razvoja elektroenergetske infrastrukture.

3.1 Mnenje o uspešnosti vlade in ministrstva pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO

Vlada in ministrstvo pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019 *nista bila uspešna.*

Ravnanje vlade pri sprejemu strateškega dokumenta, ki bi vseboval usmeritve za učinkovito ureditev izvajanja GJS DDO, ni prispevalo k ureditvi izvajanja GJS DDO.

Vlada do konca leta 2015, kot je navedla v odzivnem poročilu, ni sprejela strateškega dokumenta, ki vsebuje usmeritve za učinkovito ureditev izvajanja GJS DDO. V program dela vlade za leto 2015 niti ni vključila obravnave in sprejema Energetskega koncepta Slovenije, saj ji ministrstvo ni posredovalo

dokumenta v obravnavo in sprejem. Aktivnosti za pripravo osnutka predloga Energetskega koncepta Slovenije je ministrstvo namreč pričelo izvajati šele v januarju 2015 in osnutek predloga Energetskega koncepta Slovenije za javno obravnavo na svoji spletni strani objavilo v decembru 2017. Vlada je šele 1. 3. 2018 določila besedilo predloga Resolucije o energetskega konceptu Slovenije in ga posredovala v sprejem državnemu zboru. To je več kot 2 leti po roku, ki ga je določila v odzivnem poročilu vlade.

Besedilo predloga Resolucije o energetskega konceptu Slovenije, ki ga je vlada posredovala v sprejem državnemu zboru, ne vsebuje usmeritev in ciljev izvajanja GJS DDO, ukrepov za doseg ciljev ter nadzora nad izvedbo ciljev. Prav tako ne določa nosilcev aktivnosti za uresničitev predvidene ureditve. Vlada ni usmerjala in nadzirala ministrstva ter sodelovala pri pripravi vsebine predloga Resolucije o energetskega konceptu Slovenije ter v skladu s svojimi pooblastili iz Zakona o Vladi Republike Slovenije ni vplivala na čimprejšnji sprejem Energetskega koncepta Slovenije oziroma drugega strateškega dokumenta, iz katerega bi bile jasno razvidne usmeritve, cilji in ukrepi za doseg ciljev na področju ureditve in način izvajanja GJS DDO, ob upoštevanju Energetskega zakona.

Vlada je maja 2015 določila besedilo Predloga odloka o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države, v katerem je določila, da so elektrodistribucijske družbe strateška naložba države, v katerih mora Republika Slovenija povečevati svoj lastniški delež do pridobitve celotnega lastništva elektroenergetske infrastrukture. S tem je v strateški dokument vključila zavezo glede pridobitve celotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah. Ni pa v Strategiji upravljanja kapitalskih naložb države določila rokov za izvedbo aktivnosti in doseg zastavljenih ciljev. Tako zapisane usmeritve, ki ne vsebujejo časovne opredelitve za izvedbo posameznih aktivnosti, ne prispevajo k pravočasni ureditvi področja izvajanja GJS DDO.

Ravnanje ministrstva pri pripravi strateškega dokumenta s področja energetike, ki bi vseboval usmeritve za učinkovito ureditev izvajanja GJS DDO, ni prispevalo k ureditvi izvajanja GJS DDO.

Ministrstvo do oktobra 2015, kot je navedlo v odzivnem poročilu, ni predložilo predloga Energetskega koncepta Slovenije vladi v potrditev. Aktivnosti za pripravo Energetskega koncepta Slovenije je načrtovalo v 4 korakih, pri tem pa ni določilo časovnega okvira za izvedbo posameznih aktivnosti. Ministrstvo je šele decembra 2017 objavilo končni predlog Energetskega koncepta Slovenije za javno obravnavo in medresorsko usklajevanje. Končno besedilo predloga Resolucije o energetskega konceptu Slovenije je bilo po sprejemu na vladi v marcu 2018 posredovano v sprejem državnemu zboru, vendar je bil postopek s prenehanjem mandatne dobe državnega zbora junija 2018 ustavljen. V avgustu in nato še v septembru 2018 je ministrstvo v ponovni postopek javne obravnave posredovalo enak predlog Resolucije o energetskega konceptu Slovenije in določilo rok za podajo pripomb zainteresirane javnosti 15. 10. 2018. Po tem ministrstvo ni izvajalo nadaljnjih aktivnosti za sprejem Energetskega koncepta Slovenije kot strateškega dokumenta s področja energetike.

Predlog Resolucije o energetskega konceptu Slovenije ni izdelan v skladu z Energetskim zakonom, saj niso določeni cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let, in ukrepi za doseganje teh ciljev ter kazalniki po pripadajočih ciljeh energetske politike. Namesto tega predlog Energetskega koncepta Slovenije določa, da bodo cilji in ukrepi natančno določeni v Celovitem nacionalnem energetskega in podnebnem načrtu. Poleg tega v predlogu Resolucije o energetskega konceptu Slovenije ni navedenih rokov, do kdaj naj bi bili cilji, ukrepi in kazalniki določeni. Zaradi navedenega predlog Resolucije o energetskega konceptu Slovenije ne predstavlja ustrezne podlage za pripravo Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta. Ker predlog Resolucije o

energetskem konceptu Slovenije ne vsebuje usmeritev in ciljev ter ukrepov za doseg ciljev za ureditev področja GJS DDO, tudi ni opredeljen nadzor glede doseganja ciljev ter niso določeni nosilci aktivnosti za uresničitev predvidene ureditve izvajanja GJS DDO. V Predlogu Resolucije o energetskem konceptu Slovenije so navedene le splošne usmeritve na področju distribucije električne energije.

Tudi prvi osnutek Celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta, ki ga je ministrstvo decembra 2018 posredovalo na Evropsko komisijo, vsebuje le splošne usmeritve za področje distribucije električne energije, ki se ne nanašajo na problematiko ureditve GJS DDO. Nesprejetje odločitve o ureditvi in načinu izvajanja GJS SODO na strateški ravni ne prispeva k cilju vzpostavitve učinkovite ureditve izvajanja GJS DDO. Ministrstvo s tem ni sledilo zavezam iz odzivnega poročila, da bo v predlogu Energetskega koncepta Slovenije in takrat predvidenem Državnem razvojnem energetskem načrtu upoštevalo sprejete rešitve v zvezi z ureditvijo in načinom izvajanja GJS DDO.

Ravnanje vlade in ministrstva pri izvedbi ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO ni prispevalo k ureditvi izvajanja GJS DDO.

Vlada in ministrstvo sta v Energetskem zakonu vzpostavila ustrezno pravno podlago za zagotovitev delovanja upravljavca distribucijskega omrežja neodvisno od drugih dejavnosti, ki niso povezane z distribucijo. Z izčlenitvijo tržnih družb iz elektrodistribucijskih družb je bila izvedena pravna ločitev dejanskih izvajalcev GJS DDO in družb, ki opravljajo dejavnosti dobave električne energije. Vendar s tem ni bil izveden korak v smeri dejanske ločitve dejavnosti, ki so povezane z izvajanjem GJS DDO, od tržnih dejavnosti proizvodnje in dobave električne energije. Večino dejavnosti GJS DDO namreč izvajajo elektrodistribucijske družbe kot storitve za družbo SODO. Tako tudi po do sedaj izvedeni reorganizaciji ureditve izvajanja GJS DDO niso zagotovljeni pogoji, da bi družba SODO opravljala GJS DDO neodvisno od elektrodistribucijskih družb, ki so vertikalno povezane z dobavitelji električne energije.

Družba SODO je še vedno zgolj formalni izvajalec GJS DDO, saj večino dejavnosti v okviru GJS DDO izvajajo elektrodistribucijske družbe kot storitve za družbo SODO. Menimo, da ni izpolnjen pogoj, da bi lahko bil operater distribucijskega sistema del vertikalno integriranega podjetja. Dejavnosti, povezane s proizvodnjo in dobavo električne energije so sicer ločene od družbe SODO kot formalnega izvajalca distribucijske dejavnosti, vendar obstaja tveganje, da so od elektrodistribucijskih družb kot dejanskih izvajalcev GJS DDO ločene na način, ki ga Energetski zakon in Direktiva 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES ne dopuščata.

Vlada in ministrstvo nista spremljala in usmerjala SDH na način, da bi bila oddelitev ali prodaja tržnih družb, ki so v lasti elektrodistribucijskih družb, izvedena pravočasno. SDH je sicer v letu 2016 izvedel upravljalvske aktivnosti, katerih rezultat je bila prodaja 100-odstotnega poslovnega deleža družbe Elektro Ljubljana v njeni hčerinski družbi za dobavo električne energije družbi GEN-I, d.o.o., Krško. Vendar oddelitev ali prodaja tržnih družb, ki so v lasti ostalih 4 elektrodistribucijskih družb, še ni bila izvedena.

Ker vlada in ministrstvo nista spremljala in usmerjala SDH, da bi pravočasno izvedel oddelitev ali prodajo vseh tržnih družb, ki so v lasti elektrodistribucijskih družb, tudi nista mogla izvesti nadaljnjih ukrepov za ureditev organiziranosti GJS DDO.

Vlada in ministrstvo nista spremljala in usmerjala SDH na način, da bi bile izvedene potrebne aktivnosti za pridobitev 100-odstotnega lastništva države v elektrodistribucijskih družbah, kot se je vlada zavezala v odzivnem poročilu. Prav tako je pridobitev 100-odstotnega lastniškega deleža države v elektrodistribucijskih družbah določena v Poročilu o delu Delovne skupine za izpolnitev zavez iz odzivnega poročila na poročilo Računskega sodišča Republike Slovenije v zvezi z revizijo izvedbe popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja gospodarske javne službe sistemskega operaterja distribucijskega omrežja, v Sklepu vlade z 31. 7. 2017 pa je določeno, naj SDH pravočasno izvaja ukrepe glede elektrodistribucijskih družb v skladu s sprejetim Letnim načrtom upravljanja kapitalskih naložb za leto 2017. Na tej podlagi so elektrodistribucijske družbe izvedle odkupe lastnih delnic v obsegu, s katerim se je zgolj minimalno povečal lastniški delež države v teh družbah.

Vlada in ministrstvo sta z zadnjo spremembo Energetskega zakona tega spremenila tako, da se služnost v javno korist na nepremičninah, ki so v lasti države ali lokalnih skupnosti, sklepa brezplačno v korist investitorja ali lastnika elektroenergetske infrastrukture in ne več v korist distribucijskega operaterja. Vzpostavitev služnosti je brezplačna, čeprav se vzpostavi v korist pravnih oseb (elektrodistribucijske družbe), ki niso v 100-odstotni neposredni lasti države ali samoupravne lokalne skupnosti. To ni v skladu s sistemsko ureditvijo tega področja v Zakonu o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti.

3.2 Mnenje o uspešnosti SDH pri izvedbi ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO

SDH pri izvedbi ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019 *ni bil uspešen*.

Ravnanje SDH pri izvajanju aktivnosti za ureditev lastništva elektroenergetske infrastrukture ni prispevalo k ureditvi izvajanja GJS DDO.

Kljub temu da je v poročilu delovne skupine navedeno, da je treba takoj začeti z oddelitvijo tržnih družb v neposredno last družbenikov elektrodistribucijskih družb in da je vlada v sklepu z 31. 3. 2017 predlagala SDH, da ob upoštevanju Letnega načrta upravljanja kapitalskih naložb za leto 2017 izvede aktivnosti glede oddelitve tržnih družb, SDH ni izvedel vseh potrebnih aktivnosti, da bi bila izvedena oddelitev teh družb. SDH je sicer v letu 2016 izvedel upravljaljske aktivnosti, katerih rezultat je bila prodaja 100-odstotnega poslovnega deleža družbe Elektro Ljubljana v njeni hčerinski družbi za dobavo električne energije, družbi GEN-I d.o.o., Krško. Vendar oddelitev ali prodaja tržnih družb, ki so v lasti ostalih 4 elektrodistribucijskih družb, še ni bila izvedena.

SDH bi že pred izvedbo postopka na Javni agenciji Republike Slovenije za varstvo konkurence lahko izvedel aktivnosti glede oddelitve tržnih družb, saj ta ni odvisna od uspešnosti izvedbe načrtovanega postopka vertikalne povezave s HSE d.o.o. in bi lahko bila predhodno izvedena tudi v primeru vertikalne povezave tržnih družb s HSE d.o.o. Tako bi SDH po oddelitvi tržnih družb lahko nadaljeval z izvedbo nadaljnjih aktivnosti za dokončno ureditev delovanja GJS DDO na način, da bi se prenesli lastniški deleži Republike Slovenije v elektrodistribucijskih družbah na družbo SODO. To je kot ena izmed možnosti predvideno v Strategiji upravljanja kapitalskih naložb države, odzivnem poročilu ministrstva in tudi poročilu delovne skupine.

SDH ni izvedel vseh potrebnih aktivnosti za pridobitev 100-odstotnega lastniškega deleža države v elektrodistribucijskih družbah. Na podlagi skupščinskih sklepov so elektrodistribucijske družbe izvedle odkupe lastnih delnic v obsegu, s katerim se je zgolj minimalno povečal lastniški delež države v teh družbah. Zato obstaja tveganje, da pridobitev 100-odstotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah ne bo izvedena do leta 2020, kar je kot realno možen rok izvedbe navedeno v odzivnem poročilu ministrstva in tudi v poročilu delovne skupine.

SDH ni izdelal študije stroškov in koristi združitve 5 elektrodistribucijskih družb z družbo SODO. Če bi se s študijo potrdila smotrnost združitve elektrodistribucijskih družb in družbe SODO, bi se lahko že po oddelitvi tržnih družb od elektrodistribucijskih družb izvedla dokapitalizacija družbe SODO z lastniškim deležem Republike Slovenije v elektrodistribucijskih družbah. Iz predloga povabila k oddaji ponudbe za pripravo podrobne pravne študije analize možnih variant reorganizacije GJS DDO, ki ga je pripravil SDH, pa izhaja, da je načrtovana izdelava pravne študije z vprašanji, ki so že bila obravnavana v prejšnjih študijah in o katerih so že bile oblikovane primerne rešitve.

3.3 Mnenje o uspešnosti družbe SODO pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO

Družba SODO je bila pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev izvajanja GJS DDO v obdobju od 25. 11. 2014 do 30. 6. 2019 *uspešna*.

Ravnanje družbe SODO pri izvedbi popravljalnih ukrepov za ureditev področja stroškov storitev za izvajanje GJS DDO je prispevalo k ureditvi izvajanja GJS DDO.

Družba SODO je v letu 2015 posodobila popis storitev, ki jih elektrodistribucijske družbe izvajajo za družbo SODO v okviru GJS DDO. Prav tako je v anekse k pogodbam o najemu vključila obveznost poročanja o realizaciji storitev s seznamami v elektronski obliki za posamezno vrsto dela, ki dokazujejo zaračunane storitve. Družba SODO je pričela z izdelavo normativov in v oktobru 2017 pripravila osnutek dokumenta Normativi storitev gospodarske javne službe distribucijskega operaterja, ki jih izvajajo distribucijska podjetja po pogodbi z družbo SODO. Agencija za energijo je družbi SODO sporočila, da ne sme nalagati usmeritev za določitev upravičenih stroškov za izvajanje GJS DDO, zato družba SODO ne more pričeti z uporabo normativov za določanje višine plačila za izvajanje storitev GJS DDO.

Družba SODO je vzpostavila podlage za izvajanje nadzora nad opravljenimi storitvami, ki jih zanje izvajajo elektrodistribucijske družbe v okviru GJS DDO, in dejansko pričela z izvajanjem nadzora nad opravljenimi storitvami, o katerih elektrodistribucijske družbe poročajo in zanje prejmejo plačilo. V letu 2015 je v aneksih št. 5 k pogodbam o najemu – 2011 dodala določbo, da se pri izvajanju nadzora nad opravljenimi storitvami ugotavlja, ali je bila storitev opravljena v zaračunanem obsegu, kakovost opravljene storitve in skladnost z navodili družbe SODO oziroma zakonodajo. Sprejela je tudi navodila za pripravo letnega načrta storitev in spremljanje ter poročanje o realizaciji storitev, s čimer je določila vsebino podatkov in roke za poročanje. V juniju 2019 je v vseh 5 elektrodistribucijskih družbah opravila nadzor na področju vzdrževanja elektroenergetske infrastrukture za naključno izbrane objekte in o posameznih opravljenih nadzorih pripravila zapise in poročila. Družba SODO je s 1. 1. 2018 vzpostavila informacijsko podporo, ki vsebuje aplikacijo za avtomatsko izmenjavo podatkov o opravljenih storitvah ter enoten portal za poročanje o opravljenih storitvah GJS DDO. S tem je zagotovila centralno spremljanje, odlaganje dokumentov, poročil, povezavo med poročevalci iz elektrodistribucijskih družb in skrbniki področij na družbi SODO.

Ravnanje družbe SODO pri izvedbi ukrepov za vzpostavitev evidence elektroenergetske infrastrukture in informacijske podpore izvajanju GJS DDO je prispevalo k ureditvi izvajanja GJS DDO.

Družba SODO je izvajala aktivnosti za vzpostavitev evidenc o elektroenergetski infrastrukturi na nizkonapetostnem omrežju. V letu 2018 je sprejela nova navodila, s katerimi je opredelila podrobno vsebino in način poročanja o evidenci elektrodistribucijske infrastrukture, ki jo ima družba SODO v najemu ali jo je predala v upravljanje posamezni elektrodistribucijski družbi. S tem je posodobila okvir za poenotenje evidenc elektroenergetske infrastrukture, ki se uporablja za izvajanje GJS DDO. Za potrebe poročanja o evidencah elektroenergetske infrastrukture je družba SODO zagotovila tudi informacijsko podporo v okviru informacijskega sistema družbe SODO. Prav tako je izvajala nadzor ustreznosti prejetih podatkov o elektroenergetski infrastrukturi, in sicer ob izvajanju preliminarne in končnega obračuna regulativnega okvira za posamezno leto.

Družba SODO je v letu 2018 od elektrodistribucijskih družb pridobila poročila o izvedenih aktivnostih in stanju evidenc elektroenergetske infrastrukture na dan 31. 12. 2018 ter terminske plane aktivnosti za doseg cilnega stanja evidenc elektroenergetske infrastrukture. Iz poročil izhaja, da zaradi obsega in razpršenosti elementov nizkonapetostnega omrežja ter vzpostavljanja nove informacijske podpore nekatere elektrodistribucijske družbe do 31. 12. 2018 še niso uspele v celoti zagotoviti ustreznih evidenc. Dokončno ureditev načrtujejo najkasneje do konca leta 2020.

Za potrebe lastnega poslovanja in delovanja GJS DDO družba SODO uporablja informacijski sistem družbe SODO. Poleg nje lahko dostop do posameznih programskih modulov v informacijskem sistemu družbe SODO pridobijo tudi ostali udeleženci v procesu izvajanja GJS DDO, kot na primer zaposleni pri elektrodistribucijskih družbah in dobaviteljih električne energije, Agencija za energijo in Borzen, d.o.o., Ljubljana. Družba SODO je zagotovila neposreden dostop do podatkov prevzemno-predajnih mest, ki se uporabljajo za mesečne obračune, ki jih končnim odjemalcem izstavljajo dobavitelji električne energije. Zagotovila je tudi dnevni prenos podatkov o spremembah v registru merilnih mest elektrodistribucijskih družb v evidence družbe SODO ter mesečni prevzem vseh podatkov o posameznih obračunih električne energije za vsa merilna mesta v Republiki Sloveniji. Vendar družba SODO še ni v celoti zagotovila neposrednega dostopa in podpore procesom v okviru izvajanja nalog GJS DDO.

Ravnanje družbe SODO pri izvedbi popravilnih ukrepov na področju izvajanja javnih pooblastil je prispevalo k ureditvi izvajanja GJS DDO.

Področje izvajanja javnih pooblastil je družba SODO uredila na način, da naloge za izvrševanje javnih pooblastil v imenu družbe SODO kot nosilca javnega pooblastila izvajajo zaposleni v elektrodistribucijskih družbah, ki jih družba SODO pooblasti za vodenje in odločanje v upravnem postopku v skladu z Energetskim zakonom. S tem namenom je družba SODO v začetku leta 2015 in nato še v letih 2018 in 2019 izdala prenovljena navodila, v katerih je določen način pooblaščenja oseb za vodenje in odločanje v upravnih postopkih, uporaba žiga družbe SODO kot nosilca javnega pooblastila ter veljavna zakonodaja, ki jo je treba upoštevati pri izdaji dokumentov. Določeni so tudi postopki za izdajo dokumentov, poročanje o izdanih dokumentih in izvajanje priključevanja. S tem je družba SODO poenotila postopke in dokumente na področju priključevanja uporabnikov in prostorskega načrtovanja ne glede na kraj izdaje soglasja ter zagotovila izvajanje javnih pooblastil v skladu z veljavno zakonodajo. Za ureditev področja javnih pooblastil je zagotovila tudi informacijsko podporo v okviru informacijskega sistema družbe SODO. Vzpostavila je register pooblaščenih oseb za izvedbo postopkov za izdajo soglasij

za priključitev na distribucijsko omrežje ter register pooblaščenih imetnikov žigov za opravljanje postopkov za izdajo soglasij za priključitev na distribucijsko omrežje.

Ravnanje družbe SODO pri izvedbi popravilnih ukrepov na področju načrtovanja in nadzora razvoja elektroenergetske infrastrukture je prispevalo k ureditvi izvajanja GJS DDO.

Družba SODO je izvedla popravilne ukrepe na področju načrtovanja in nadzora razvoja elektroenergetske infrastrukture, ki so prispevali k obvladovanju tveganja glede skladnosti področja in obsega potrebnega razvoja elektroenergetske infrastrukture družbe SODO in elektrodistribucijskih družb. Družba SODO se je kadrovsko okrepila in v neposredno izvajanje prevzela nekatere naloge, povezane z načrtovanjem razvoja elektroenergetske infrastrukture. Družba SODO je začela z uvajanjem tipizacije distribucijskega omrežja z namenom poenotenja tehnično-tehnoloških rešitev gradnje in vzdrževanja elektroenergetske infrastrukture. S poenotenjem kriterijev za določanje prioritet investicijskih vlaganj v elektroenergetsko infrastrukturo je omogočen poenoten in pregleden izbor posameznih investicijskih projektov v okviru razpoložljivih finančnih sredstev ter nabor investicijskih projektov, ki v največji meri odražajo potrebe uporabnikov distribucijskega omrežja. Družba SODO je za spremljanje enakomernega razvoja po območjih distribucijskega omrežja uvedla kazalnike učinkovitosti načrtovanja razvoja in investiranja v elektroenergetsko infrastrukturo. Navedene aktivnosti so družbi SODO omogočile, da je prevzela načrtovanje in izvedbo projektov razvoja elektroenergetske infrastrukture. Za izdelavo razvojnih načrtov po posameznih distribucijskih območjih je družba SODO izdala navodila, ki opredeljujejo vsebino in način izdelave razvojnih načrtov. S tem družba SODO aktivno vpliva na vsebino razvojnega načrta posamezne elektrodistribucijske družbe na njenem distribucijskem območju.

Družba SODO je izvedla aktivnosti, s katerimi je vzpostavila podlage za nadzor nad elektrodistribucijskimi družbami pri izvedbi investicij v elektroenergetsko infrastrukturo. V letu 2018 je izdala Navodilo za pripravo letnega in 3-letnega načrta investicijskih vlaganj in spremljanje ter poročanje o fizični in finančni realizaciji letnega in 3-letnega načrta investicijskih vlaganj, v katerem je med drugim določen postopek spremljanja fizične in finančne realizacije letnega načrta investicijskih vlaganj elektrodistribucijskih družb ter tudi postopek nadzora izvedbe investicij v elektroenergetsko infrastrukturo. Določeno je tudi, da se bo o izvajanju letnega načrta investicij opravljal pregled realizacije posameznih postavk oziroma izgradnje elektrodistribucijske infrastrukture. Družba SODO je sprejela tudi Navodilo za izvajanje pregleda investicij v elektroenergetsko infrastrukturo, s katerim je določila postopek izvedbe nadzora nad izvajanjem posamezne investicije v elektroenergetsko infrastrukturo.

4. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Vlada Republike Slovenije, Ministrstvo za infrastrukturo in Slovenski državni holding, d.d. morajo v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nesmotnosti, ki so bile ugotovljene z revizijo, in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Izkaz popravljalnih ukrepov mora obsegati navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih nesmotnosti.

Vlada Republike Slovenije mora v odzivnem poročilu izkazati, da je:

- začela z aktivnostmi za izdelavo analize, s katero bo proučila, ali je način upravljanja, kjer SODO sistemkega operaterja distribucijskega omrežja z električno energijo upravlja vlada, elektrodistribucijske družbe pa SDH, učinkovit in optimalen, kakšne so prednosti, slabosti in morebitne pomanjkljivosti takega upravljanja z vidika dokončne ureditve področja GJS DDO – točki 2.1.3.2 in 2.1.3.3.

Ministrstvo za infrastrukturo mora v odzivnem poročilu izkazati, da:

- se je po proučitvi poročila, ki vključuje analizo razlogov za neizvedbo ukrepov glede ureditve področja GJS DDO in podane predloge za njihovo izvedbo, ki ga bo izdelal SDH, opredelilo do vseh navedb tega poročila in pripravilo ter posredovalo vladi predlog rešitev in načrt potrebnih aktivnosti (z navedbo rokov in oseb, odgovornih za izvedbo aktivnosti) za:
  - izvedbo oddelitve ali prodaje tržnih družb od elektrodistribucijskih družb – točka 2.1.3.2;
  - pridobitev celotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah od manjšinskih lastnikov – točka 2.1.3.3;
  - zagotovitev izvedbe nadaljnjih ukrepov za ureditev organiziranosti GJS DDO – točka 2.1.3.2;
  - pripravo predloga strateškega dokumenta (na primer Odloka o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države), v katerem bo med drugim določen rok za ureditev lastništva elektroenergetske infrastrukture in sprejeta odločitev o dokončni ureditvi GJS DDO z opredelitvijo roka za njeno uresničitev – točki 2.1.1.2 in 2.1.1.3.

Slovenski državni holding, d.d. mora v odzivnem poročilu izkazati, da je:

- pripravil poročilo z analizo razlogov za neizvedbo ukrepov glede ureditve področja GJS DDO in podanimi predlogi za njihovo izvedbo, ki vključujejo vse potrebne aktivnosti (z navedbo rokov za izvedbo teh aktivnosti ter oseb, odgovornih za izvedbo posamezne aktivnosti) glede:
    - oddelitve ali prodaje tržnih družb od elektrodistribucijskih družb;
    - pridobitve celotnega lastniškega deleža v elektrodistribucijskih družbah od manjšinskih lastnikov in
    - izdelave ekonomske študije o oceni stroškov in koristi združitve 5 elektrodistribucijskih družb z družbo SODO;
- ter poročilo vročil Ministrstvu za infrastrukturo v roku 30 dni od prejema revizijskega poročila – točke 2.2.1.1, 2.2.1.2 in 2.2.1.3.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja¹¹⁰. Opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da Vlada Republike Slovenije, Ministrstvo za infrastrukturo ali Slovenski državni holding, d.d. kršijo obveznosti dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

---

¹¹⁰ 3. točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije.

5. PRIPOROČILA

Vladi Republike Slovenije in Ministrstvu za infrastrukturo priporočamo, naj:

- ustanavljanje služnosti v javno korist na nepremičninah, preko katerih poteka elektroenergetska infrastruktura, v Energetskem zakonu uredita tako, da bo njeno brezplačno ustanavljanje mogoče le ob izpolnjevanju pogojev, kot so določeni v Zakonu o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti, ki sistemsko ureja področje ustanavljanja služnosti na nepremičninah v lasti države ali lokalnih skupnosti.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Tomaž Vesel,
generalni državni revizor

Poslano:

1. Vladi Republike Slovenije, priporočeno s povratnico;
2. Ministrstvu za infrastrukturo, priporočeno s povratnico;
3. Slovenskemu državnemu holdingu, d.d., priporočeno s povratnico;
4. SODO sistemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo, d.o.o., priporočeno;
5. dr. Miroslavu Cerarju, priporočeno s povratnico;
6. Marjanu Šarcu, priporočeno s povratnico;
7. dr. Petru Gašperšiču, priporočeno s povratnico;
8. mag. Alenki Bratušek, priporočeno s povratnico;
9. Mateju Pircu, priporočeno;
10. Marku Jazbecu, priporočeno s povratnico;
11. dr. Anji Strojín Štampar, priporočeno s povratnico;
12. mag. Nadi Drobne Popović, priporočeno s povratnico;
13. dr. Andreju Bertonclju, priporočeno s povratnico;
14. Vanessi Grmek, priporočeno s povratnico;

15. Lidiji Glavina, priporočeno s povratnico;
16. Andreju Božiču, priporočeno s povratnico;
17. Igorju Kržanu, priporočeno s povratnico;
18. Mateju Runjaku, priporočeno;
19. mag. Matjažu Vodušku, priporočeno;
20. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno s povratnico;
21. arhivu.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si